



การศึกษาวัฒนธรรมดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานคร
THE STUDY OF MUSICAL CULTURE OF THE TAI (DAI) IN BANGKOK



วิทยา แก้วบริสุทธิ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2563

การศึกษาวัฒนธรรมดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานคร



ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

THE STUDY OF MUSICAL CULTURE OF THE TAI (DAI) IN BANGKOK



A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF ARTS
(Ethnomusicology)

Faculty of Fine Arts, Srinakharinwirot University

2020

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาวรรณกรรมดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานคร

ของ

วิทยา แก้วบริสุทธิ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

ที่ปรึกษาหลัก

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจี ศรีสมบัติ)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศรัณย์ นักรบ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพิกา รอดสการ)

ชื่อเรื่อง	การศึกษาวัฒนธรรมดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ใน กรุงเทพมหานคร
ผู้วิจัย	วิทยา แก้วบริสุทธิ์
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2563
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุจี ศรีสมบัติ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาวัฒนธรรมและดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ใน กรุงเทพมหานคร โดยได้ใช้วิธีทางมานุษยดุริยางควิทยาเป็นแนวทางในการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายของการศึกษาคือ 1 ศึกษาวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ใน กรุงเทพมหานคร และ 2 ศึกษาดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าวัฒนธรรมประเพณีวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครยังคงดำรงรักษาไว้ได้ดีเช่นเดียวกับกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ในสถานที่อื่น ๆ และมีความคล้ายคลึงกันกับ ประเพณีและวัฒนธรรมต่าง ๆ ของชาวไทย และยังมีความเชื่อในด้านของเสียงดนตรีด้วยโดยด้าน ดนตรีพบว่ามีความเชื่อกันว่าเสียงกลองกันยาว มอญและ เซิงประกอบกรรณการันกั้งกะหล่ำกับการ รำโตเป็นเสียงที่มีความศักดิ์สิทธิ์เมื่อใครได้ยินแล้วจะเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง เพราะฉะนั้นวง ประเภทนี้จึงมีออกมาให้เห็นกันบ่อยในทุก ๆ งาน ส่วนดนตรีอีกประเภทของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครก็คือการแสดงจ๊าดไต โดยจะมีเครื่องดนตรีที่ใช้ในการบรรเลงคือ ตะยอ ฮอน ส้อง มอญตาล กลอง 6 บ้าด และ ซี จ๊าดไตนิยมแสดงกันในงานบุญงานเทศกาลต่าง ๆ

คำสำคัญ : กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต), ดนตรี, วัฒนธรรม

Title	THE STUDY OF MUSICAL CULTURE OF THE TAI (DAI) IN BANGKOK
Author	WITAYA KAEWBORISUT
Degree	MASTER OF ARTS
Academic Year	2020
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Rujee Srisombut

The purpose of this research was to study the culture and music of the Tai (Dai) ethnic group in Bangkok, using anthropological methodology as an educational guideline. The aims of this study were as follows: (1) to study the culture of Tai (Dai) ethnic groups in Bangkok; and (2) to study the music of Tai (Dai) ethnic groups in Bangkok. The results demonstrated that the culture, traditions, and way of life of the Tai (Dai) ethnic group in Bangkok were still maintained in the same way as Tai (Dai) ethnic groups in other places and similar to Thai traditions and culture and believe in the power of music. In fact, it is believed that the sound of the long drum drums and the dance to accompany the dancing of King Kalam, is a sacred sound that provides blessings for listeners. Therefore, this type of band and music can be heard at every event. Another type of Tai (Dai) ethnic music in Bangkok is the Kad Tai. The instruments were played by Taohon Gong, Tan Tan, Six Drums and Siad Tai. They are popular in various merit-making festivals.

Keyword : Tai (Dai), Music, Culture

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างสูงจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิ ศรีสมบัติ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ เป็นผู้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณครูหนุ่มฮักไต่ย เจ็ดจอมจายหรือนายเนตร์ ขจรมรศิลป์ ครูทวีศักดิ์ หน่อคำ หรือนายหน่อคำ สี่ป้อ ครูเมืองคอน ครูแซ่คอง และครูหน่อวัน เครือคำเอ็ง สมาชิกในโรงเรียน ตุ่มตันไต่ยที่กรุณาสละเวลาถ่ายทอดความรู้ ข้อมูล ให้คำปรึกษา รวมไปถึงให้กำลังใจในการทำ ปริญญานิพนธ์จนประสบความสำเร็จด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณพระมหาญาณิทร์ ครูจายวันและนายวันขอบฟ้า ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต)

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสมนึก แก้วบริสุทธิ และคุณแม่สัมฤทธิ์ แก้วบริสุทธิ อาจารย์ ดร.นฤมล เจริญพรสกุล ที่คอยเลี้ยงดู ส่งเสริมด้านการเรียนเป็นที่ปรึกษาและเป็นกำลังใจเสมอมา

ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโท ที่คอยให้คำปรึกษา และช่วยเหลือกันละกัน

ขอขอบคุณเพื่อน และพี่น้อง ภาควิชาดนตรีสากล คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จันทระเกษมที่คอยช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจเสมอมา

ประโยชน์อันเกิดจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอยกคุณงามความดีให้ครู อาจารย์ทั้งหลายที่คอยสั่งสอนบ่มเพาะให้มีความเจริญงอกงามทางดนตรี และขอให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง ที่จะช่วยสืบสาน ส่งเสริมให้ดนตรีเจริญรุ่งเรือง ยิ่ง ๆ ขึ้นไป

วิทยา แก้วบริสุทธิ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญรูปภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิด	8
บทที่ 2 เอกสารตำราวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
1.เอกสารที่เกี่ยวข้อง	9
1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทางด้านวัฒนธรรม	9
1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทางด้านดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต)	11
1.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับดนตรีชาติพันธุ์.....	12
2.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
2.1งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทางด้านดนตรี	14
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทางด้านวัฒนธรรม.....	21

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	26
1.ขั้นรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น.....	26
2.ขั้นดำเนินการศึกษาข้อมูล	27
3.ขั้นจัดกระทำข้อมูล.....	27
4.อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	29
5.ขั้นนำเสนอข้อมูล	29
บทที่ 4 ผลการวิจัย	31
1.วัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต)ในกรุงเทพมหานคร.....	31
1.1 วัฒนธรรมประเพณีวิถีชีวิตและความเชื่อ	31
1.1.1 ด้านวัฒนธรรมประเพณี	31
1.1.2 ด้านวิถีชีวิต	42
1.1.3 ด้านความเชื่อ	48
2. คนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต)ในกรุงเทพมหานคร (โรงเรียนตมต้นไทร).....	49
2.1 วัฒนธรรมทางดนตรี.....	49
2.2 ประวัติโรงเรียนตมต้นไทร	50
2.3 ประวัติดนตรี.....	51
3. สภาพปัจจุบันของดนตรี	53
3.1 นักดนตรี.....	54
3.2 เครื่องดนตรี	58
3.3 วิธีการบรรเลง	76
3.4 บทเพลงและทำนอง	95
3.5 โอกาสในการแสดง.....	140
3.6 การสืบทอด.....	149

บทที่ 5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ	142
สรุปผลการวิจัย.....	142
อภิปรายผล	147
ข้อเสนอแนะ	148
บรรณานุกรม	150
ภาคผนวก.....	152
ประมวลภาพจากไนต์และเอกสารเพลง.....	159
ประวัติผู้เขียน.....	177



สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 พิธีเปิดงานวันขึ้นปีใหม่.....	32
ภาพประกอบ 2 วงกลอง มอญ เริง	33
ภาพประกอบ 3 การแสดงจำดไต	34
ภาพประกอบ 4 เป็นภาพถ่ายคานหาบพระพุทธรูปของขบวนนำหน้าพระสงฆ์	35
ภาพประกอบ 5 บรรยากาศในช่วงเช้าของการทำบุญในงานประเพณีวันสงกรานต์	36
ภาพประกอบ 6 การทำขนมข้าวมูลห่อเดือน 5.....	37
ภาพประกอบ 7 ภาพการทำบุญสงฆ์หน้าพระ.....	38
ภาพประกอบ 8 ภาพประกอบการบรรเลงดนตรีของวงกลองมอญเริง	39
ภาพประกอบ 9 พิธีการรดน้ำผู้เฒ่าผู้แก่เพื่อเป็นการขอพร.....	40
ภาพประกอบ 10 บรรยากาศการบรรเลงดนตรีของวงกลองมอญเริงในงานประเพณีวันเข้าพรรษา	41
ภาพประกอบ 11 ลักษณะเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของผู้หญิง	43
ภาพประกอบ 12 ลักษณะเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของผู้ชาย	44
ภาพประกอบ 13 ลักษณะการแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ทั้งชายและหญิง	45
ภาพประกอบ 14 ลักษณะอาหารการกิน.....	46
ภาพประกอบ 15 ปากซอยทางเข้าตลาดชุมชนไทใหญ่ในกรุงเทพมหานคร.....	47
ภาพประกอบ 16 ภาพบรรยากาศการซื้อขายเสื้อผ้าในตลาดชุมชนไทใหญ่ในกรุงเทพมหานคร	48
ภาพประกอบ 17 ภาพประกอบนักดนตรีคนที่ 1.....	54
ภาพประกอบ 18 ภาพประกอบนักดนตรีคนที่ 2	55
ภาพประกอบ 19 ภาพประกอบนักดนตรีคนที่ 3	56

ภาพประกอบ 20 ภาพประกอบนักดนตรีคนที่ 4	57
ภาพประกอบ 21 ภาพประกอบนักดนตรีคนที่ 5	58
ภาพประกอบ 22 ภาพประกอบเครื่องดนตรีกลุ่มที่ 1 กลอง 6 ปาด	59
ภาพประกอบ 23 หน้ากลองใบที่ 1 มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางอยู่ที่ 6 นิ้ว	60
ภาพประกอบ 24 ด้านข้างกลองใบที่ 1 มีขนาดความยาวทั้งหมด 12 นิ้ว	60
ภาพประกอบ 25 หน้ากลองใบที่ 2 มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางอยู่ที่ 7 นิ้ว	61
ภาพประกอบ 26 ด้านข้างกลองใบที่ 2 มีขนาดความยาวทั้งหมด 12 นิ้ว	61
ภาพประกอบ 27 หน้ากลองใบที่ 3 มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางอยู่ที่ 8 นิ้ว	62
ภาพประกอบ 28 ด้านข้างกลองใบที่ 3 มีขนาดความยาวทั้งหมด 12 นิ้ว	62
ภาพประกอบ 29 หน้ากลองใบที่ 4 มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางอยู่ที่ 8.5 นิ้ว	63
ภาพประกอบ 30 ด้านข้างกลองใบที่ 4 มีขนาดความยาวทั้งหมด 13 นิ้ว	63
ภาพประกอบ 31 หน้ากลองใบที่ 5 มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางอยู่ที่ 9 นิ้ว	64
ภาพประกอบ 32 หน้ากลองใบที่ 6 มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางอยู่ที่ 12 นิ้ว	64
ภาพประกอบ 33 ด้านข้างกลองใบที่ 5 และ 6 มีขนาดความยาวทั้งหมด 16 นิ้ว	65
ภาพประกอบ 34 ภาพประกอบเครื่องดนตรีกลุ่มที่ 2 ซี่	66
ภาพประกอบ 35 ฉาบมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางอยู่ที่ 11 นิ้ว	66
ภาพประกอบ 36 คอกมีขนาดความยาวอยู่ที่ 13 นิ้ว	67
ภาพประกอบ 37 ฉิ่งมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางอยู่ที่ 3.5 นิ้ว	67
ภาพประกอบ 38 ด้านหน้ากลองใบเล็กมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางอยู่ที่ 10 นิ้ว	68
ภาพประกอบ 39 ด้านข้างและความยาวของกลองใบเล็ก	68
ภาพประกอบ 40 ด้านหน้ากลองใบใหญ่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางอยู่ที่ 13 นิ้ว	69
ภาพประกอบ 41 ด้านข้างและความยาวของกลองใบใหญ่	69
ภาพประกอบ 42 ภาพประกอบเครื่องดนตรีที่ 3 เครื่องที่ 1 ซ้อง	70

ภาพประกอบ 43 ภาพประกอบเครื่องดนตรีที่ 4 เครื่องที่ 2 มองตาล.....	71
ภาพประกอบ 44 ตะยอฮอน.....	72
ภาพประกอบ 45 ความยาวของตะยอฮอน.....	72
ภาพประกอบ 48 กลองกันยาว.....	73
ภาพประกอบ 49 ด้านหน้ากลองกันยาว.....	74
ภาพประกอบ 50 ด้านท้ายกลองกันยาว.....	74
ภาพประกอบ 47 มอง.....	75
ภาพประกอบ 46 ฉาบหรือเซ็ง.....	75
ภาพประกอบ 65 วิธีการบรรเลงกลองกันยาว.....	76
ภาพประกอบ 66 วิธีการบรรเลงกลองกันยาว.....	77
ภาพประกอบ 67 วิธีการบรรเลงกลองกันยาว.....	77
ภาพประกอบ 68 วิธีการบรรเลงกลองกันยาว.....	78
ภาพประกอบ 69 วิธีการบรรเลงกลองกันยาว.....	78
ภาพประกอบ 70 วิธีการบรรเลงกลองกันยาว.....	79
ภาพประกอบ 71 วิธีการบรรเลงกลองกันยาว.....	79
ภาพประกอบ 72 มองหรือซ้อง.....	80
ภาพประกอบ 73 ฉาบ.....	81
ภาพประกอบ 74 วิธีการบรรเลง.....	82
ภาพประกอบ 75 วิธีการกลอง 6 ปาดหรือกลอง 6 หน้า.....	83
ภาพประกอบ 76 ซ้อง.....	91
ภาพประกอบ 77 มองดำหรือเรียกได้อีกชื่อว่ามองตาล.....	92
ภาพประกอบ 78 การบรรเลงตะยอฮอนประกอบการแสดงจำไตในกรุงเทพมหานคร.....	94

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ประกอบไปด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ อาศัยกระจายกันอยู่มีหลายชนชาติหลายเผ่าพันธุ์ ล้วนแล้วต่างก็ต้องพึ่งพาอาศัยกันในการดำรงชีวิต จึงมีวิถีชีวิตขึ้นมาเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนและกลุ่มชนเผ่าพันธุ์นั้น ๆ ประเพณีพิธีกรรม การประพฤติปฏิบัติ ธรรมเนียมต่างก็แตกต่างกันออกไป ภาษาการแต่งกายล้วนแล้วมาจากสภาพความเป็นอยู่ทางสังคม ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ สิ่งเหล่านี้ มีผลต่อการเกิดวัฒนธรรมพิธีกรรมรวมถึง ดนตรี ความเชื่อ และศาสนา ทางตอนเหนือของประเทศไทยมีชนชาติกลุ่มชนหนึ่งอพยพเข้ามาทำมาหากินและในปัจจุบันบางครัวเรือนได้เข้ามาอยู่ในกรุงเทพมหานครเป็นเวลานานนับได้หลายสิบปีเช่นชนชาติที่พวกเขาเรียกตัวเองกันว่าไต (ไทใหญ่)

ชาวไตคือกลุ่มคนไทยบางกลุ่มที่เรียกว่า เจี้ยว แต่เป็นคำที่คนไตไม่ค่อยชอบ เพราะสื่อไปในทำนอง ค่านิยมที่เหลื่อมล้ำทางสังคม หรือบางครั้งในบางแห่งก็เหมาเรียกคน กุลา หรือ กุหล่า โดยเข้าใจผิด เพราะเป็นคำที่เรียกคนตองซู่ ซึ่งเป็นชาติพันธุ์หนึ่งในพม่าที่อาศัยอยู่ใกล้ชิดกับชาวไทใหญ่ในรัฐฉาน ประเทศพม่าจนบางครั้งไทใหญ่ก็พลอยถูกเข้าใจไปว่าเป็นพวกเดียวกันซึ่ง เป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งติดทางตอนใต้ของประเทศจีน และภาคเหนือของประเทศไทย โดยนักวิชาการบางท่านลงความเห็น ว่า คำว่าชาน หรือ ฉานนั้น มีที่มาจากคำว่า สยาม นั่นเองและเอกลักษณ์ที่มีความโดดเด่นของชาวไตคือ นั้หมายถึงความศรัทธาอย่างลึกซึ้งต่อพุทธศาสนา โดยเฉพาะในการทำบุญทำทาน จนถึงกับมีคำกล่าวว่า "อย่ากินอย่างม่าน (พม่า) อย่าตาน (ทำทาน) อย่างไต" เพราะคนไตมีความเชื่อในเรื่องการทำบุญ การถือศีลและบำเพ็ญทานบารมี ผู้ใดที่ทำบุญให้ทาน ให้กับวัดกับพุทธศาสนา มาก ก็จะได้รับเกียรติได้รับการยกย่องจากสังคมของคนไต ปัจจุบันชาวไตที่อาศัยอยู่ในเขตพม่าประสบปัญหาความไม่สงบในบ้านเมืองตนเอง ทำให้ชาวไตบางกลุ่มต้องการอิสระจากการปกครองของรัฐบาลพม่า จึงพยายามที่จะต่อสู้เพื่อความสงบสุขและความเป็นธรรมให้กับกลุ่มชนชาติของตน แต่ยังคงมีบางส่วนที่อพยพหลบหนีเข้ามาสู่ประเทศไทย โดยเฉพาะเข้ามาทางอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน และอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ แต่เนื่องด้วยรัฐบาลไทยไม่มีนโยบายที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ ที่ชัดเจนกับกลุ่มชนนี้ ทำให้กลุ่มชาวไตรู้สึกถึงความต้องการการอยู่รอดทั้งในเรื่องความปลอดภัยและที่พักพิง ส่งผลให้ชาวไตจำนวนมากย้ายถิ่นทะลักเข้าสู่เมืองใหญ่

ของประเทศไทย อย่างที่เห็น ในปัจจุบัน รวมถึงกรุงเทพมหานครที่เปรียบเสมือนแหล่งรวมชาติพันธุ์ หลากหลายที่หลั่งไหลเข้ามาเพื่อทำมาหากิน ดังนั้นคนได้อพยพเข้ามากรุงเทพฯ ตั้งแต่ช่วงต้น สมัยรัตนโกสินทร์ โดยมี วัดดอนหรือวัดดอนกุหลาบ เป็นศูนย์กลางที่สำคัญของ การตั้งบ้านเรือน ของชาวไตและมักจะไม่ไกลจากวัด เนื่องจากชาวไตมีความผูกพันกับวัด เพราะถือว่าเป็นแหล่ง รวมจิตใจที่สำคัญ จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ เกิดไฟไหม้ครั้งใหญ่ที่วัดดอนกุหลาบ ทำให้กลุ่มคน ไตในกรุงเทพฯ ขาดศูนย์รวมจิตใจไประยะหนึ่ง และในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ชาวไตได้พยายามสร้างศูนย์ ปฏิบัติธรรมของกลุ่มตนขึ้นมาใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร เขตยานนาวา ถนนสาธุประดิษฐ์มูลนิธิ พระธรรมแสง (วัดใหม่) ซอย สาธุประดิษฐ์ 44/1 เพื่อเป็นศูนย์กลางของชาวไตในกรุงเทพฯ อีกครั้ง (ประไพ วิริยะพันธุ์, 2544, น.49-55)

ในปัจจุบันได้มีกลุ่มชาติพันธุ์เข้ามาอยู่ในกรุงเทพมหานครเป็นเวลานานนับได้หลายสิบปี เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ที่พวกเขาเรียกตัวเองว่า ไต แหล่งการเรียนรู้ของชาวไต มีคณะกรรมการ ผู้บริหารรวมตัวกันเพื่อจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ขึ้น ให้มีการศึกษาเล่าเรียน ด้าน ภาษา ศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีที่ดี เป็นการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมของชนชาติของตนเอง ให้แก่ ประชาชนชาวไต ได้ศึกษาเล่าเรียน ที่ศูนย์การเรียนรู้ หรือแหล่งการเรียนรู้ของชาวไต มี คณะกรรมการผู้บริหารหลายฝ่ายได้รวมตัวกันจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ขึ้นเพื่อเห็นแก่นาคตของ ลูกหลานให้มีการศึกษาเล่าเรียนกัน ทั้ง ด้าน ภาษา ศาสนา วัฒนธรรม รวมถึงประเพณีที่ดีไว้ เพื่อที่จะรักษาเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชาติ นอกจากนี้ เพื่อให้ประชาชนชาวไตอ่านออกเขียน ได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ความต้องการด้วยความหวังของชาติได้ดี มีผลประโยชน์ต่อตนเอง และ บ้านเมืองควบคู่ไป พร้อมทั้งการเรียนการสอนภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และวิชาการงานอาชีพการ ใช้คอมพิวเตอร์เป็นหลัก ซึ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตเป็นอย่างมาก ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญและผู้มีความรู้ ความสามารถมองเห็นสภาพปัญหาดังกล่าวจึงเกิดความรู้สึกนึกคิดก่อตั้งสร้างศูนย์การเรียนรู้ ขึ้นมา เพื่อที่จะได้มีการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสผู้ยากจนบุคคลผู้สนใจเด็กหรือผู้ใหญ่ เพื่อให้มี การศึกษาเล่าเรียนตามกฎเกณฑ์ในระบบของกระทรวงศึกษาธิการของรัฐบาลไทย ให้แก่ประชาชน ชาวไต ได้ศึกษาเล่าเรียนและมีสิ่งแวดล้อมที่ดีในสังคมสมัยใหม่สืบไปในอนาคตและอนุรักษ์ วัฒนธรรมทางด้านพุทธศาสนา และท้องถิ่น หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุน และอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่น เช่น งานบวชลูกแก้วด้วยประเพณีของชาวไต ศิลปะการฟ้อนสมัยใหม่ (ก้าปานใหม่) ดนตรีสีตรอ (สีซอ) พร้อมด้วยการแสดงรำนกิงกะหร่าหรือ ก้านก รำไต หรือ ก้าโต ก้าลาย ก้าลายแล้ว (พระครูหน่อม วรรณศิริ, 2556, น.1-4)

วัฒนธรรมการและบรรเลงดนตรีของชาวไตถือว่าเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความสำคัญและมีความเกี่ยวเนื่องเป็นพี่น้องกับชาวไทยมาเป็นเวลานานเช่นวง กลองกันยาวเป็นเครื่องดนตรีที่มีบทบาทมากในสังคมของชาวไตโดยจะนำไปตีในขบวนแห่งานบุญ งานประเพณีต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีการนำไปตีประกอบการแสดงอีกด้วย ในการนำกลองกันยาวไปตีประกอบการรำกลองกันยาว การฟ้อนนก การฟ้อนโต การฟ้อนดาบ การฟ้อนเจิง ฟ้อนเซิง หรือการฟ้อนมือ การตีกลองกันยาวนั้น เป็นกลองที่ชาวไตจะต้องมีติดตัวไปทุกที่ที่ตนไปอาศัยด้วย เป็นกลองที่ถือกันว่ามีความศักดิ์สิทธิ์มากและสามารถนำมาตีประกอบงานบุญ งานประเพณี รวมไปถึงการแสดงในประเภทต่าง ๆ ของชาวไต และยังมีการแสดงแบบวงกลองมองเซิง ลักษณะเป็นกลองขึ้นหน้า 2 หน้า ตีประกอบกับการตีมอง และฉาบคำว่า เซิง หรือ เซ็ง พจนานุกรมภาษาไทยใหญ่ – ไทย อธิบายว่า “เซ็ง น.1 ชุด ชนิดพวก น. 2 เป็นชุด เป็นคู่” คำว่า เซ็ง ปรากฏการเรียกเปลี่ยนแปลงไปเป็น เซิง ชื่อกลองมองเซิง จึงหมายถึงการตีกลองกับการตีมองที่เป็นชุด ๆ โดยไม่จำกัดว่าต้องเป็นจำนวนเท่าใด มีทั้งยี่นตี 1 คนต่อ 1 ใบ กับตีมองที่แขวนไว้บนราวหลาย ๆ ใบ (ข้าคม พรประสิทธิ์, 2559, น. 39-49)

ลวดลายตามร่างกาย เด็กชายเมื่ออายุสิบเอ็ดสิบสองปีจะมีการนำเชิฐผู้มีอาคมมาสักยันต์ตามร่างกาย ด้วยลวดลายที่นิยมสักได้แก่ ลายจำพวกสัตว์ดอกไม้ หรืออักขระภาษาไต เพศหญิงมักจะสวมเสื้อแขนกระบอก หรือเสื้อแขนสั้น นุ่งผ้าถุง ชาวไตที่สิบสองป้านาสวมเสื้อรัดรูปสีขาวหรือสีลายดอก นุ่งผ้าถุงสีสดขนาด หญิงชาวไตที่เมืองหมาง ก่อนแต่งงานจะสวมเสื้อแบบผ่าอกรัดรูปแขนสั้นสีอ่อน กางเกงทรงยาวขากว้าง พบพบชายพกที่เอาจ แต่ เมื่อแต่งงานแล้วก็จะเปลี่ยนมาสวมเสื้อแขนกระบอกนุ่งผ้าถุงสีดำ ด้วยการแต่งกายที่มีสีสันสดขนาดเป็นเอกลักษณ์นี้เองชนกลุ่มอื่นมักเรียกชาวไตว่า ชาวไตเอาจดอกไม้ ไตแขนกระบอก (จวีวรรณ ว่องเจริญกุล และ เมฆม สอดส่องกฤษ, 2556, น.57-62)

คนไตหรือคนไทใหญ่มีชื่อเรียกตนเองหลาย ๆ ชื่อด้วยกัน ดังนี้ ไตหย่า ไตลื้อ ไตเล่อ ไตเหนือ ไตน่า ไตเปิง ในสมัยราชวงศ์จิ้น และ ฮั่น เรียกชนกลุ่มนี้ว่า เตียนเยว่ ช่าน ต่าน เหลียว และ จิวเหลียว ในสมัยถังและซ่งเรียกชนกลุ่มนี้ว่าจินฉือ เฮยฉือ หมางหมาน ปายอิ ชื่อปายอินี่บางตำราเขียนด้วยตัวอักษรต่าง ๆ กันออกเสียงต่างกันเล็กน้อยเช่น ปายอิ ปายอิ โปอิ จนถึงสมัยราชวงศ์ซ่งเรียกชนกลุ่มนี้ว่า ปายอิ ภายหลังการปฏิวัติวัฒนธรรมรัฐบาลจีนเรียกชื่อชนเผ่าไตตามความสมัครใจของชนเผ่าว่าไตจู หมายถึง กลุ่มชนเผ่าไตนั่นเอง ชีวิตความเป็นอยู่การแต่งกายของชาวไตคือชายสวมเสื้อผ่าอกแบบไม่มีปกแขนยาวหรือสั้น สวมกางเกงขากว้าง ฤดูหนาวมักจะคลุมทับกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) และไตโหลง แต่ทั้งหมดพวกเขาเรียกตัวเองว่า ไต กลุ่มชาติพันธุ์นี้อาศัยอยู่

ในรัฐฉานหรือทางภาษาพม่าเรียกว่าชาน ในเขตประเทศพม่าและในบางส่วนยังมีอาศัยอยู่ในอินเดียจีนและลาวด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในประเทศพม่าเคยเกิดเหตุการณ์ประสพปัญหาความไม่สงบในบ้านเมืองของตนเอง ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) บางส่วนที่ต้องการอิสระจากการปกครองทางการเมืองของรัฐบาลในประเทศพม่า และในบางส่วนของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ก็ต้องการณที่ที่จะต่อสู้เพื่อต้องการความเป็นธรรมและความสงบสุขให้กับกลุ่มชนชาติของตน แต่ในกลุ่มชาติพันธุ์บางส่วนก็ต้องการที่จะอพยพหลบหนีหาความสงบสุขให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์ของตนจึงได้เข้ามาสู่ในประเทศไทย โดยเข้ามาทางอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน แต่เนื่องด้วยไม่ได้รับการเอื้ออำนวยในการดำรงชีวิตจากทางรัฐบาลในประเทศไทยและความเป็นอยู่ ที่ชัดเจนกับกลุ่มชาติพันธุ์นี้ชาวไทใหญ่ (ไต) จึงรู้สึกถึงความต้องการที่จะอยู่รอดทั้งในเรื่องที่พึงพิงอาศัยและความปลอดภัย จึงได้ส่งผลให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) เป็นจำนวนมากได้ย้ายถิ่นฐานทะลักเข้าสู่เมืองใหญ่ต่าง ๆ ในประเทศไทยในปัจจุบันและรวมถึงทะลักเข้าสู่กรุงเทพมหานครด้วย ซึ่งกรุงเทพมหานครนั้นเปรียบเสมือนสถานที่ ที่รวมชาติพันธุ์หลาย ๆ กลุ่มชาติพันธุ์เข้ามาเพื่อทำมาหากิน และกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) เองก็เช่นเดียวกันที่อพยพเข้ามาในกรุงเทพมหานครด้วยเช่นกัน กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ได้อพยพเข้ามาสู่กรุงเทพมหานครในช่วงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นโดยมีวัดดอนหรือวัดดอนกุหลาบ เป็นศูนย์กลางที่สำคัญของ การตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครในตอนนั้น กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) มักจะตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนไม่ไกลจากวัดนักเนื่องจากชาวไต(ไทใหญ่) มีความผูกพันกับวัดมากและถือว่าวัดเป็นสถานที่ของแหล่งศูนย์รวมรวมจิตใจที่สำคัญ จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้เกิดเหตุการณ์ไฟไหม้ครั้งใหญ่ขึ้นที่วัดดอนกุหลาบ กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครจึงขาดศูนย์รวมทางจิตใจไประยะหนึ่ง ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) หรือชาวไตได้ช่วยกันร่วมสร้างศูนย์ปฏิบัติธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ของตนขึ้นมาใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร เขตยานนาวา ถนนสาธุประดิษฐ์มูลนิธิพระธรรมแสง (วัดใหม่) ซอย สาธุประดิษฐ์ ๔๔/๑ เพื่อเป็นศูนย์กลางของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครขึ้นมาได้อีกครั้ง และต่อมาได้เริ่มมีการก่อตั้งและเผยแพร่แบบแผนการสอนของโรงเรียนขึ้นมาอีก 1 ที่ตั้งแต่วันที่ 11 เดือน 11 ปี 2011 โดย ครูหนุ่มฮักไทย เจ็ดจอมฉาย โดยใช้ชื่อโรงเรียนว่าตุ่มตันไต่ย และคำว่า ตุ่มตันไต่ยหมายถึง ศูนย์รวมแบบแปลเพื่อพัฒนาและอนุรักษ์ความเป็นไต วันที่เปิดเป็นทางการวันแรกคือวันที่ 13 กันยายน 2013 ที่ ซอย นวมิตร 145 แขวงนวลจันทร์ เขตบึงกุ่ม โดยมุ่งเน้นทางด้านภาษาดนตรี และวัฒนธรรมทั้งหมด ทุก ๆ แขนงของชาวไต (ไทใหญ่) โดยโรงเรียนตุ่มตันไต่ยนั้นจะสอนทุกอย่าง

ที่เป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาเพื่อไม่ให้ลูกหลานชาวไท (ไทใหญ่) นั้นไม่หลงลืมวัฒนธรรมของตนไป

จากการที่ได้มีโอกาสได้ชมบันทึกการถ่ายทำรายการพันแสงรุ่งตอนประวัติศาสตร์และเอกลักษณ์ไทใหญ่และรายการ I ASEAN ตอนเที่ยวชุมชนไทใหญ่กลางกรุงเทพดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาวัฒนธรรมดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานคร เพราะมีการถ่ายทอดและเผยแพร่เฉพาะชนกลุ่มเล็กศิลปะวัฒนธรรมทางดนตรีและประเพณีของชาวไทใหญ่ในกรุงเทพมหานครอาจสูญหายได้เนื่องด้วยภาวะทางเศรษฐกิจที่ผู้คนต้องแข่งขันกันทำมาหาเลี้ยงชีพ ความสนใจทางศิลปะวัฒนธรรมลดน้อยลงเพราะเด็กยุคใหม่ได้รับอิทธิพลจากสื่อมวลชนและสื่ออินเทอร์เน็ตเทคโนโลยีต่าง ๆ ในขณะที่ชีวิตของเยาวชนต้องอยู่กับระบบการศึกษาเป็นเวลานาน อิทธิพลจากสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่นำเสนอแต่ศิลปะยุคใหม่เยาวชนรุ่นหลังไม่มีโอกาสได้สัมผัสกับศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่นได้มากนัก ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยได้สนใจที่จะทำการเก็บข้อมูลเพื่อเป็นองค์ความรู้ โดยเลือกศึกษาและรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนตมตันโตย ซอย นวมิตร 145 ศึกษา ค้นคว้าข้อมูลทางดนตรีและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเผยแพร่แก่ผู้ที่สนใจศึกษาและเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์ดนตรีและวัฒนธรรมของชาวไทใหญ่ให้คงอยู่สืบต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. ศึกษาวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

วัฒนธรรมดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครยังคงแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมทางดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) แบบดั้งเดิม

ความสำคัญของการวิจัย

ดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) เป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านอย่างหนึ่ง ซึ่งปัจจุบันศิลปะการแสดงดนตรีเป็นไปลักษณะที่เป็นการสืบทอดโดยภูมิปัญญาชาวบ้านและเป็นลักษณะแบบดั้งเดิมเอกลักษณ์เฉพาะตนปัจจุบัน การสืบทอดวัฒนธรรมทางดนตรีได้ลดลง รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของสภาพ สังคมในปัจจุบัน ทำให้วัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) เริ่มเปลี่ยนแปลงและสูญหายไป ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของศิลปะวัฒนธรรม ของ

ชาวไทใหญ่ (ไต) จึงสนใจทำการศึกษาข้อมูลทางดนตรีมาเป็นองค์ความรู้ โดยเลือกศึกษาและรวบรวมข้อมูลชาวไต ในโรงเรียนตมตันไตย ซอย นวมินทร์ 145 แขวงนวลจันท์ เขตบึงกุ่ม เพื่อศึกษาค้นคว้าข้อมูล ทางด้านดนตรีและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเผยแพร่ให้แก่ผู้ที่สนใจศึกษา อีกทั้งเพื่อเป็นการส่งเสริม และอนุรักษ์ดนตรีและวัฒนธรรมของชาวไทใหญ่ (ไต) สืบไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะพื้นที่กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานคร โรงเรียนตมตันไตย ซอย นวมินทร์ 145 แขวงนวลจันท์ เขตบึงกุ่ม เท่านั้น โดยมีเหตุผลคือว่า โรงเรียนตมตันไตยนั้นคือศูนย์กลางการเรียนรู้ทางด้านวัฒนธรรมต่าง ๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครและในรัฐฉานอีกด้วย

2. ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้ทางด้านดนตรี เช่น ส่วนประกอบของเครื่องดนตรี นักดนตรี การถ่ายทอดบทเพลง วิธีการบรรเลง โอกาสในการบรรเลง ของบทเพลงที่ปรากฏอยู่ในโรงเรียนของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครโรงเรียนตมตันไตย ซอย นวมินทร์ 145 แขวงนวลจันท์ เขตบึงกุ่ม เท่านั้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

พิธีกรรม หมายถึง เรื่องที่มนุษย์สร้างกิจกรรมขึ้นมาร่วมกันโดยมีความเชื่อยึดถือ สืบต่อกันมา

คนไต หมายถึง ชนกลุ่มคนไตหรือที่เรียกว่าไทใหญ่

ปอยส่างลอง หมายถึง ปอยคืองานประเพณีต่าง ๆ ส่างลอง คือการบวชเณร

สะร่า หมายถึง อาจารย์ในภาษาไตหรือไทใหญ่

ไตโหลง หมายถึง ไทใหญ่โหลงแปลว่าใหญ่ในภาษาไต

ความโหลงหรือก๊วโหลง หมายถึง ทำนองเพลงพื้นบ้านเก่าโบราณของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต)

พ็อนเจิง หมายถึง พ็อนดาบ พ็อนกระบอง หรือการต่อสู้ด้วยมือเปล่า

กึ่งกะหล่า หมายถึง นักกินรี

ไต หมายถึง สัตว์ในป่าหิมพานต์ที่มีรูปร่างคล้ายสิงโตนกและกวางอยู่ในตัวเดียวกัน

ตมตันไต หมายถึง ศูนย์รวมแบบแปลเพื่อพัฒนาและอนุรักษ์ความเป็นไต

ที่ 1 หมายถึง ทำนองเพลงซ้ำในการแสดงจำดไตประกอบการบรรเลงดนตรีและการร้องเพลงกลอนสดแบบไม่มีรูปแบบที่ตายตัวของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต)

ที่ 2 หมายถึง ทำนองเพลงเร็วในการแสดงจำดไตประกอบการบรรเลงดนตรีการพ้อนรำ และการร้องเพลงกลอนสดแบบไม่มีรูปแบบที่ตายตัวของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต)

ที่ 3 หมายถึง ท่อนเพลงหรือจังหวะเพลงที่มีไว้ลงจบการแสดงจำดไตในจังหวะ ที่ 2 หลังจากจบเพลงรำทั้งหมด 2 – 5 เพลงโดยจะใช้เครื่องดนตรีในการบรรเลง 2 เครื่องด้วยกันได้แก่ ซี่ และกลอง 6 บ้าด

กวิ๋ม หมายถึง คำว่าเพลงในภาษาไตหรือไทใหญ่

คีนใหญ่ใหม่สูง หมายถึง ยิ่งใหญ่สูงขึ้นไปในภาษาไต

แหลง เขี้ยว ล้อ เหลิง หมายถึง สีแดง สีเขียว สีเหลือง มีดวงจันทร์อยู่ตรงกลางนั่นก็คือ ธงชาติไตหรือไทใหญ่นั่นเอง

ต้างเล่าเม็งกำง หมายถึง ความสวยงามในโลกนี้ไม่มีสิ่งใดเทียบเท่าในภาษา ไต หรือไทใหญ่

ต้างสู ต้างเฮ้า หมายถึง ทางเดินของคุณทางเดินของฉันในภาษาไตหรือไทใหญ่

เม็งใต้ฮางหลี หมายถึง เมืองใต้ที่สวยงาม

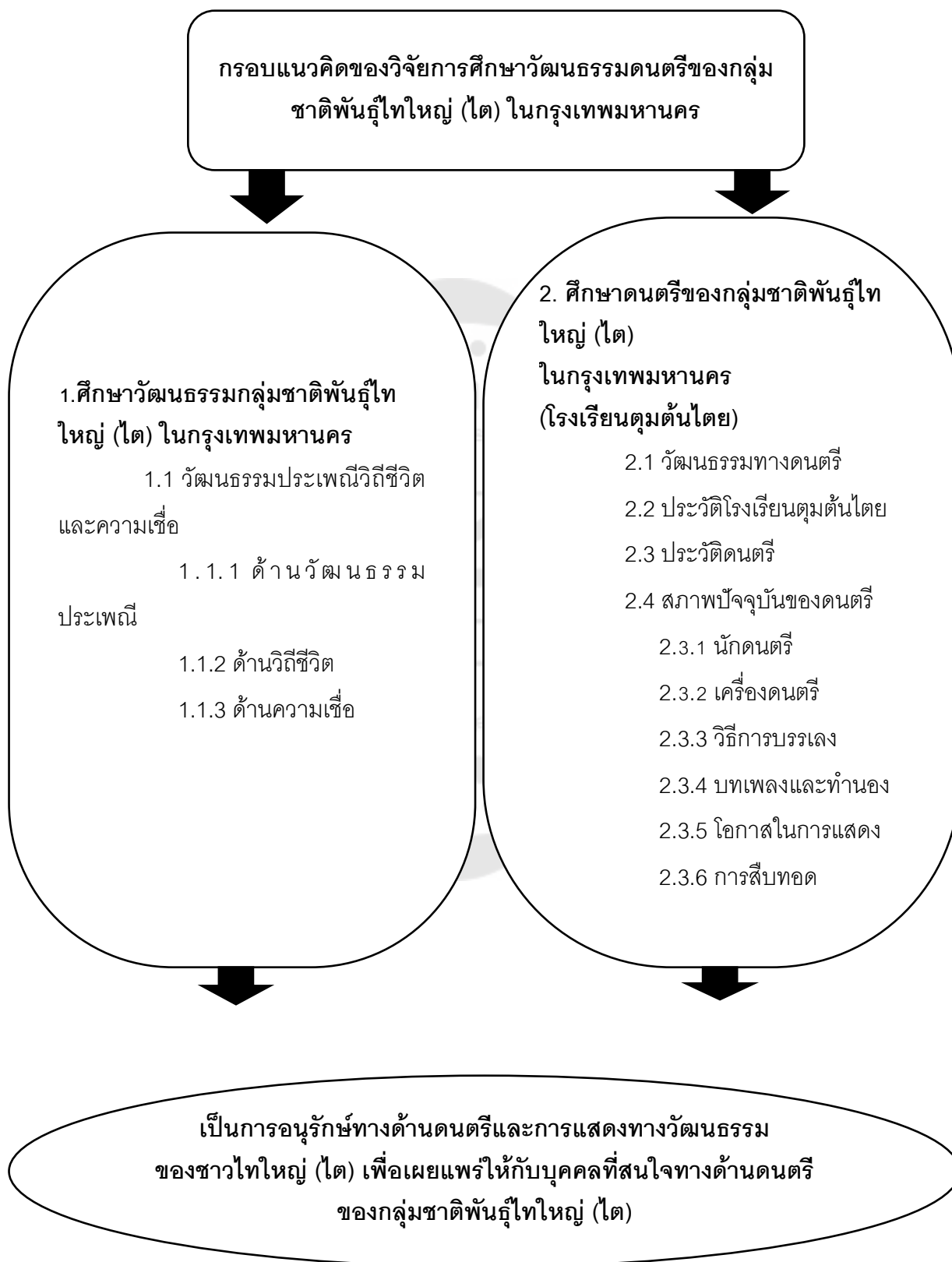
หนุ่มหน่อ นาส่างต่อ หมายถึง วัยหนุ่มสาวหน้าตาดีดูยังไงก็ไม่เบื่อในภาษาไตหรือไทใหญ่

ฮักอ้ออิม หมายถึง รักไม่อิม ไม่เบื่อ

หนุ่มหน่อ นาส่างต่อ หมายถึง วัยหนุ่มสาวที่ดูยังไงก็ไม่น่าเบื่อ

กากย็อกแหวน เพ็ดแซน หมายถึง รำกระโดด รำสะบัดแขน

กรอบแนวคิด



บทที่ 2

เอกสารตำราวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในปัจจุบันการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับดนตรีชนเผ่ามีการเผยแพร่ ในเอกสาร วารสาร และหนังสือต่าง ๆ ทั่วไปพอสมควร แต่ไม่มากนักซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่กล่าวถึง องค์ประกอบต่าง ๆ เกี่ยวกับข้อมูลทางวัฒนธรรมการศึกษาประวัติชุมชนต่าง ๆ พิธีกรรมและความเชื่อ ส่วนในด้านการศึกษาดนตรีโดยเฉพาะดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์โดยตรงนั้นมีค่อนข้างน้อย สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้นี้ยังไม่ปรากฏว่ามีงานวิจัยเอกสารหรือตำราที่ได้กล่าวถึง ดนตรีของชาวไทใหญ่ ในโรงเรียน ตูมตันไตย ซอย นวมินทร์ 145 แขวงนวลจันทร์ เขตบึงกุ่ม ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้างานวิจัย เอกสาร ตำราทางวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการเก็บรวบรวมข้อมูลทางภาคสนาม ในการศึกษาค้นคว้างานวิจัยในครั้งนี้ แหล่งข้อมูล การศึกษาค้นคว้าที่นำมาประกอบนับว่ามีความสำคัญต่อการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างยิ่ง การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำมาเป็นส่วนประกอบแนวทางในการวิจัยซึ่งแบ่งเนื้อหาไว้ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทางด้านวัฒนธรรม
- 1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทางด้านดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต)
- 1.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับดนตรีชาติพันธุ์

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทางด้านดนตรี
- 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทางด้านวัฒนธรรม

1.เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทางด้านวัฒนธรรม

วัฒนธรรม เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำการศึกษาให้ทราบถึงขอบเขตประเพณีความเป็นมาที่ชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ โดยยึดแนวทฤษฎีทางวัฒนธรรมที่จะอ้างอิงดังต่อไปนี้

บุญยงค์ เกศเทศ (2536, น.1-18) ได้กล่าวถึงความหมายของมานุษยวิทยาไว้ในหนังสือ วัฒนธรรม เผ่าพันธุ์มนุษย์ว่า มานุษยวิทยา เป็นศาสตร์ที่มีการศึกษาเรื่องราวและผลงานของมนุษย์ โดยศึกษาถึงความ เป็นมาของมนุษย์อย่างไม่จำกัดเวลาและสถานที่และมีการ ศึกษาถึง

พฤติกรรมของมนุษย์และผลผลิตที่มนุษย์ สร้างสรรค์ขึ้น ทั้งนี้เพื่อที่จะอำนวยความสะดวก ในการศึกษาเรื่องราวของมนุษย์ได้อย่างละเอียด ครอบคลุมและมีหลักฐานสนับสนุนที่น่าเชื่อถือได้ วัฒนธรรมหมายถึง การปลูกฝังสิ่งต่าง ๆ ลงในสังคมมนุษย์และมีการถ่ายทอดต่อกันไป มนุษย์เกิด มาในสิ่งแวดล้อมตามแบบธรรมชาติที่มีอยู่ในโลกเหมือนสัตว์โลกอื่น ๆ นั้น แต่มนุษย์ก็ยังสามารถปรับปรุง เปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาตินั้น ให้เกิดประโยชน์ด้วยความฉลาดของ มนุษย์ได้อย่างมากที่สุด กระบวนการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ทำให้มนุษย์เกิดความรู้ ความคิด ความเชื่อ และถ่ายทอดกันต่อ ๆ มากระบวนการเหล่านี้ทำให้เกิดผลทางวัตถุอันได้แก่ วัตถุสิ่งของ เครื่องมือ เครื่องใช้ สิ่งก่อสร้าง และสิ่งปลูกฝังทางสติปัญญา ซึ่งเป็นสิ่งอำนวยความสะดวก ในการดำรงชีวิตร่วมกันของมนุษย์ มีขนบธรรมเนียม ศาสนา จารีต ประเพณี พิธีกรรม ศิลปกรรม รวมไปถึงวรรณคดี เป็นต้น

บรรเทิง พาพิจิตร (2549, น.80) ได้กล่าวถึงประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นว่าวัฒนธรรม ท้องถิ่น (Regional Subculture) ในท้องถิ่นต่าง ๆ ย่อมมีการปฏิบัติวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เป็น ของตนเอง เช่น ชาวไทยภาคเหนือ ชาวไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชาวไทยภาคกลาง ชาวไทย ภาคใต้ ต่างก็มีการปฏิบัติวัฒนธรรมอันเป็นที่นิยมในท้องถิ่นของตนเอง เช่น ท่วงท่า ภาษา การพูด การละเล่น การแต่งกาย และประเพณีต่าง ๆ เป็นต้น

สุพัตรา สุภาพ (2518, น.68-69) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ ดังนี้ วัฒนธรรมมีความหมายครอบคลุมถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่แสดงถึงวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคม ซึ่งในแต่ละสังคมจะมีวัฒนธรรมเฉพาะของตนที่อาจแตกต่างกันและเหมือนกันบ้างขึ้นอยู่กับท้องถิ่น ค่านิยม ความรู้ ความเชื่อ จารีต ประเพณี ศีลธรรม วิทยาการ กฎหมาย และทุกสิ่งทุกอย่างที่ได้กระทำ ได้ประพฤติ ปฏิบัติโดยสมาชิกของสังคมวัฒนธรรมเป็นทั้งประเพณีที่เป็นวัฒนธรรมวัตถุ และวัฒนธรรมที่ไม่ เกี่ยวข้องกับวัตถุ ซึ่งองค์ประกอบของวัฒนธรรมมีทั้งองค์วัตถุที่มีรูปร่าง ไม่มีรูปร่าง เป็นองค์การ องค์พิธีการ องค์มิติ ซึ่งมีการถ่ายทอดสืบทอดต่อ ๆ กันมานับรุ่นสู่รุ่นล้นแล้วแต่เป็นมรดกของ สังคม

พระยาอนุมานราชธน (2515, น.103-104) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมคือ สิ่ง ที่มนุษย์ เปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหรือผลิต สร้างขึ้น เพื่อความเจริญงอกงามในวิถีชีวิตของส่วนรวม ถ่ายทอดกัน และรับอย่างกันรวมทั้ง ผลิตผลของส่วนรวมที่มนุษย์ได้เรียนรู้มาจากคนแต่ก่อน สืบ

ทอดต่อกันมา เป็นประเพณี ตลอดจนความรู้สึก ความคิด เห็นความประเพณี และกิริยาอาการหรือ การกระทำใด ๆ ของ มนุษย์ในส่วนรวมลงรูปแบบพิมพ์เดียวกัน และปรากฏออกมาเป็นภาษา ศิลปะความเชื่อถือระเบียบ ประเพณี

1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทางด้านดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต)

การแสดงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) มีที่ลักษณะสำคัญ ในการแสดง มักจะเกี่ยวกับพุทธศาสนาและพิธีกรรมความเชื่อต่าง ๆ

ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล (2439, น.97-98) ได้กล่าวถึง เพลงและการละเล่นพื้นบ้าน ล้วนมีความสัมพันธ์กับความเชื่อพิธีกรรมว่า ซอหมายถึงการขับร้องเพลงปฎิพากย์แบบเดียวกับ ลำ ของ อีสานขับของไทลื้อ และลาวโซ่ง เอกลักษณ์ของชาวไต (ไทใหญ่เสนิ ของชาวไทขึ้นไทเดิม) และ เพลงโคราช เป็นต้น ซอเก็บนมมีลักษณะเป็นละครมากกว่าซอชนิดอื่น ๆ มีบทบาท (Action) ของช่างซอ มีฉากและมีการแสดงที่สะท้อนถึงความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านกับ เจ้านาย

สุรศักดิ์ บ่อมทองคำ (2536, น.22-23) ได้กล่าวถึง การแสดงดนตรีในจำดไต เป็น ศิลปะการแสดง และการละเล่น นี่เป็นการแสดงที่เป็นเรื่องราวมีการดำเนินเรื่องด้วยการร้องเพลง เอกลักษณ์มีบทเจรจา มีการ แสดงเป็นฉากเข้ากับ เนื้อเรื่อง เป็นการแสดงไม่มีกฎเกณฑ์อะไรมากนัก มุ่งให้ผู้ชมเกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้รับความรู้เรื่องที่แสดง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่ เกี่ยวกับ ศาสนา วรรณคดี และความเป็นมา ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต)

สุจิต บัวพิมพ์ (2538, น.71-72) ได้กล่าวไว้ว่า จำดไต คือการแสดงพื้น บ้านของ ชาวไทใหญ่ หรือที่เรียกว่าชาวไต จำดไต หรือ ลิเกไทใหญ่ เป็นการดัดแปลงมาจากการเอื้อความ เป็น การขับร้องชนิดหนึ่งของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ที่บรรยายถึงความรักและความหวังใญ่ ความคิดถึงญาติพี่น้อง ที่อยู่ภูมิลำเนาเดิมการแสดงจำดไตนิยมอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมี เวทีใน การแสดงจะการสร้างคล้ายโรงลิเกมี ดนตรีประกอบการแสดงอยู่ด้านหน้า

พรพิมล ศรีโชติ (2542, น.55-57) รัฐบาลในอดีตมีชื่อเรียกว่า “ไต”หรือที่เรียกกันว่า เมืองไต มีประชากรหลายชนชาติและอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เมืองไตเคยมีเอกราชในการ ปกครองตนเองมาเป็นเวลาหลายพันปีก่อนที่อังกฤษจะขยายอิทธิพลเข้ามาถึง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เมืองไตกับพม่าในอดีตนั้นจัดเป็นอิสระต่อกัน อาณาเขตของเมืองไตประกอบด้วยเมืองรวมทั้งหมด 33 เมือง แต่ละเมืองปกครองด้วยระบบเจ้าฟ้าสืบต่อเนื่องกันมาตั้งแต่อดีต ถึงแม้จะมีเจ้าฟ้า ปกครองหลายเมืองแต่ทุกเมือง ก็เป็นแผ่นดินชนชาติไตหรือไทใหญ่ศิลปะวัฒนธรรมด้านการแสดง ของชาวไทใหญ่ เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความเจริญงอกงาม และแสดงออกซึ่งความสวยงามทั้ง ทางด้านนาฏศิลป์และดนตรี ศิลปะการแสดงของชาวไทใหญ่มีหลายหลายรูปแบบ อาทิ เช่น ก้าน

แลว (พ็อนดาบ) ก้านโต (พ็อนโต) จ้าตไต เอ็ดความ ซึ่งศิลปะการแสดงรูปแบบหนึ่งที่มีความอ่อนช้อย งดงาม และมีประวัติความเป็นมา รวมทั้งการแสดงที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง คือ การพ็อนนกิ่งกะหล่ำหรือที่ชาวไทใหญ่เรียกว่า “การก้านนางนก” ถือเป็นศิลปะการแสดงอย่างหนึ่งที่สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีต เป็นสิ่งแสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองทางวัฒนธรรมของชนชาติไทใหญ่ โดยความเชื่อของชาวไทใหญ่ที่มาแต่เดิมนั้น เชื่อกันว่า ในอดีตเมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว พระองค์ได้เสด็จมาที่สววรรค์ชั้นดาวดึงส์เพื่อโปรดพระมารดา และเมื่อพระองค์เสด็จกลับสู่โลกมนุษย์ เหล่าเทพดาทั้งหลาย รวมถึงมนุษย์โลก และสัตว์ป่าหิมพานต์ต่างพากันปิติยินดีมารอรับเสด็จพระพุทธรองค์ มีการพ็อนนกิ่งกะหล่ำ และพ็อนโต เพื่อสักการบูชาพระองค์ ชาวไทใหญ่ได้เห็นลีลาท่าทางการพ็อนรำอันสวยงาม จึงได้นำการพ็อนนกิ่งกะหล่ำ พ็อนโตมาเป็นศิลปะ การแสดงของชนชาติตนเองสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมักมีการแสดงพ็อนนกิ่งกะหล่ำและพ็อนโตในงานประเพณีที่สำคัญ เช่น ประเพณีปอยส่างลอง หรือประเพณีการบวชนเณร ประเพณีปีไหมไต ประเพณีออกหว่าหรือเทศกาลออกพรรษาของชาวไทใหญ่ เป็นต้น การพ็อนนกิ่งกะหล่ำถือว่าเป็นศิลปะการรำรำที่อ่อนช้อย งดงาม แฝงไว้ด้วยศิลปะการป้องกันตัวที่เข้มแข็ง ผู้พ็อนจะแสดงท่าทางเลียนแบบนกไม่ว่าจะเป็นท่าทางการเดิน การเต้น การกระโดด หรือการแผ่ปีก โดยจะรำรำตามจังหวะกลองซ้อง และฉาบ ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีประกอบการพ็อนได้อย่างกลมกลืน

1.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับดนตรีชาติพันธุ์

เฉลิมพล งามสุทธิ (2548, น.52-53) ได้กล่าวไว้ว่า ดนตรี มีความสัมพันธ์กับมนุษย์มาตั้งแต่เริ่มมีมนุษยชาติ ไม่ว่าจะเป็นด้านความบันเทิงหรือความรื่นรมย์ทางสังคม วัฒนธรรม และจิตใจ อีกทั้งยังเป็นเครื่องกลมเกลียวจิตใจและผ่อนคลายอารมณ์ได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ กาญจนา อินทรสุนานนท(2548: 46) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ดนตรีกับสุขภาพจิตในหนังสือดุริยางคศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ว่าดนตรีเป็นสื่อกลางทำหน้าที่ให้จิตใจของมนุษย์ได้มีที่พักพิง และสามารถกลมเกลียวอารมณ์มนุษย์ได้ในหลายรูปแบบ มนุษย์ทุกชาติทุกภาษาสามารถเข้าใจในภาษาดนตรี ได้เหมือนกัน ดนตรีนี้นั้นมีอยู่ในทุก ๆ อารมณ์ เช่น อารมณ์รัก อารมณ์โกรธ อารมณ์โศกเศร้าอารมณ์ สนุกสนาน ฯลฯ

ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์ (2536, น.69-70) กล่าวว่าในบทความเรื่อง “ความสำคัญ ของภาษาในการศึกษาดนตรีพื้นบ้านของไทย การศึกษาทางมานุษยวิทยา การดนตรีว่าในการศึกษาดนตรีพื้นบ้านมักจะพบว่า ภาษามีความสัมพันธ์กับดนตรีอย่างแนบแน่น การที่ดนตรีมีความสัมพันธ์กับภาษานั้นน่าจะเกิดจากการที่ดนตรีและภาษานั้นมีบ่อเกิดจากจุดเดียวกัน คือ ดนตรีและภาษาต่างก็ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อใช้ในการสื่อสาร ดนตรีและภาษาเป็นเรื่องของการ

แสดงออกของความคิดความรู้สึกของตนเอง ออกมา ซึ่งในเรื่องของการสื่อสารจะพบได้ว่า ภาษานั้นเองสามารถจะกระทำได้ดีชัดเจนมากกว่า ภาษาสามารถที่จะแสดงออกถึงสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม ในขณะที่ดนตรีการแสดงออกสิ่งๆที่ออกมาเป็น รูปธรรมนั้นดนตรีไม่สามารถกระทำได้ สมบูรณ์ดังเช่นภาษา

สมัย สุทธิธรรม (2541, น.44-47) ได้กล่าวไว้ว่า ถึงแม้ชีวิตคนบนดอยของชาวเขาเผ่ามูเซอ เกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้านและดนตรีไว้ในหนังสือชนกลุ่มน้อยบนดอยสูง มูเซอ ว่ามูเซอจะให้ความสำคัญกับดนตรีและการละเล่นพื้นเมืองในงานเทศกาลต่าง ๆ เช่น งานปีใหม่ และงานที่เกี่ยวข้องกับการเฉลิมฉลองวันสำคัญอื่น ๆ ที่นิยมเล่นกันมาก คือ ลูกข่าง ร่วมกับการขับร้องดนตรีและการเต้นรำ โดยนิยมเล่นกันทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ถือเป็นการเฉลิมฉลองอย่างสนุกสนานและ บทบาทของดนตรีถูกนำไปใช้ในการประกอบพิธีกรรม งานรื่นเริง และใช้เป็นสัญญาณแห่งความรัก นอกจากนี้ ดนตรียังใช้ในงานพิธีศพอีกด้วย มูเซอกับดนตรีจึงเป็นของคู่กัน เครื่องดนตรีที่สำคัญของมูเซอมีดังนี้

- หน่อ (แคน) ทำด้วย เต้าแคน กับ เล้าแคน 5 เล้า ลั่นและที่เป่า มี 3 คู่เสียงสา เนียงที่เป่ามีเสียงทุ้มกว่าแคนของอีก้อ

- อาถ่า (จ้องหน่อง) ทำด้วยไม้ไผ่ที่ค่อนข้างแก่ ลักษณะคล้ายกับ จ้องหน่องทางภาคอีสาน แต่มีขนาดเล็กกว่า และเสียงเบาใช้ในงานรื่นเริงและเกี่ยวพาราสีหญิงสาว “ประเสริฐ ชัยพิณสิน” เขียนบทความเพลงและการละเล่นของลีซอ ว่าเพลงร้องของชาวลีซอมีหลายประเภทสามารถแบ่งได้ตามลักษณะของโอกาส เหตุการณ์ หรือกิจกรรมที่จัด สำหรับดนตรีของชาวเขาเผ่าลีซอมีเครื่องดนตรี 3 ชนิด ได้แก่ ซือบี หรือซือปือ (พิณ) , ฝูหลู (แคนน้ำเต้า) หยื่อหลู (ขลุ่ย) เครื่องดนตรีทั้ง 3 ชนิด ใช้เล่นเพื่อเกี่ยวพาราสีหรือประกอบการเต้นรำซึ่งการเต้นรำจะขาดดนตรีไม่ได้ เพราะเสียงดนตรีจะมีลักษณะการเป็นผู้นำจังหวะในการเต้นรำเพลงที่ใช้เล่น ของ ซือบี มีประมาณ 40 เพลง ฝูหลู หยื่อหลู ประมาณ 10 เพลง

ประสิทธิ์ เลี้ยวศิริพงศ์ (2538, น.19-23) กล่าวในเจ็ดทศวรรษชาวกัญ เชียงใหม่ ว่าดนตรีที่แพร่หลายในกลุ่ม ภาษาไท-ลาว ซึ่ง บางทีหมายความว่ารวมถึงดนตรีที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาอื่นด้วย ซึ่ง กลุ่มภาษาไทยได้รับมาปรับเปลี่ยนเป็นแบบฉบับ ของตนจนเป็นที่ยอมรับมานานแล้ว เช่น ดนตรีที่มี อิทธิพลของมอญซึ่งเป็นเจ้าของถิ่นเดิมส่วนหนึ่ง และของพม่าซึ่งเคยมีอำนาจเหนือล้านนาถึงสอง ศตวรรษเศษ เป็นต้น เอกลักษณะของดนตรีไม่ได้ขึ้น กับองค์ประกอบของดนตรีเพียงเท่านั้น หากแต่ยังขึ้น กับ องค์ประกอบภายนอกดนตรี ที่ มักจะ เป็นความคาดหวัง ของสังคม

อีกด้วย หากสังคมนั้นมีวิถีที่เปลี่ยนไป ผลผลิต ของสังคมก็มัก จะเปลี่ยนไปให้รับใช้สังคมนั้น ๆ ได้นั่นเอง

สุกัญญา สุจนายา (2543, น.10-11) สรุปลักษณะดนตรีพื้นบ้านไว้ดังนี้ ดนตรีพื้นบ้านคือเสียงดนตรี ที่ถ่ายทอดกัน มาตามประเพณี เรียนรู้ผ่านการฟังมากกว่าการอ่าน ดนตรีพื้นบ้านซึ่งเป็นสมบัติ ของชาวบ้านเป็นเพลงที่เกิดจากการสร้างสรรค์ใหม่ของกลุ่มหน้าที่ของดนตรี ไม่ได้เกิดขึ้น เพื่อความบันเทิงเป็นสำคัญ แต่เกี่ยวเนื่องกับกิจกรรมอื่น เช่น พิธีกรรม การทำงาน การเดินรำ ฯลฯ ในสังคม ชาวบ้านตั้งแต่ดั้งเดิมดนตรีเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในพิธีกรรมและพิธี ดนตรีพื้นบ้าน ส่วนใหญ่เป็นเพลงที่มีจังหวะการร้องเสียงเดียว (Monophony) บ้างก็มีดนตรีตามด้วย เครื่องดนตรีที่บรรเลงตามหรือคลอตามไปนี้ทางยุโรปแต่เดิมเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย ได้แก่ พิณ (Harp) เป็นต้น ส่วนของไทยเป็นเครื่องดนตรีประเภทจังหวะ และภาคกลางใช้ฉิ่ง กรับ โทน ภาคใต้ใช้ ทับ โหม่ง เป็นหลัก ภาคเหนือใช้ปี่ให้เป็นจังหวะและภาคอีสานใช้แคน ทางด้านทำนองดนตรีพื้นบ้านเพลงเดียวกัน อาจมีความแตกต่างของทำนองไปได้หลายทาง ไม่สามารถแบ่ง รูปแบบที่เป็นต้นตอและถือเป็นแบบแผน ได้ เช่น เพลงพวงมาลัย ของชาวภาคกลาง เป็นต้น

2.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทางด้านดนตรี

ภัทระ คมขำ (2558, น.45-47) ได้ทำงานวิจัยเรื่องวัฒนธรรมการบรรเลงดนตรีไทใหญ่ ประเภทเครื่องดีและเครื่องเป่า ในรัฐซาน สาธารณรัฐประเทศพม่า ไว้ว่า มอแงว เป็นเครื่องดนตรีที่มีลักษณะคล้ายกับซอวงของไทยแต่วางเรียงเป็นแผง บรรเลงด้วยการดีสลัดมือซ้ายขวา และตีพร้อมกัน 2 มือ ตำแหน่งการวางเครื่องดนตรีจะตั้งวางอยู่ด้านซ้ายมือของวงจาดไต ทำหน้าที่เป็นเครื่องดนตรีดำเนินทำนอง ปาตยา ลักษณะทางกายภาพคล้ายกับระนาดเอกเหล็กของไทย วิธีการตีมีรูปแบบเดียวกับมอแงว ตั้งอยู่บริเวณกลางวงจาดไตและอยู่ทางด้านขวามือของมอแงว วงจาดไตบรรเลงประกอบการแสดงลิเกจาดไตปรากฏในงานปอย หรืองานบุญ คณะลิเกจาดไตที่มีชื่อเสียงมากที่สุดในเมืองสีป้อมมี 2 คณะคือ คณะอำยหอมจอมปิ่น และคณะหมอกก่อน ไต การวิเคราะห์บทเพลงทั้ง 5 เพลงได้แก่เพลงขึ้นใหญ่ใหม่สูง เพลงต่างสูตต่างเฮา เพลงอ่องหย่าอ่องจอง เพลงกวมไตหลงและเพลงกวมล่องคง พบการใช้รูปแบบจังหวะ 2 ลักษณะ รูปแบบทำนองจาดไตพบการเพิ่มทำนองในส่วนท้ายวรรคเพลง พบการทำนองในช่วงท้ายของแต่ละวรรค ส่วนทำนองเพลงกวมไตหลงและเพลงกวมล่องคง ซึ่งเป็นจังหวะ จี 1 เป็นการบรรเลงประกอบร้องแบบลอย

จังหวัด ดนตรีจำตอเป็นวัฒนธรรมการบรรเลงที่สำคัญของชาวไทใหญ่ โดยมีปรากฏในพื้นที่ประเทศไทยแถบจังหวัดแม่ฮ่องสอนและจังหวัดเชียงใหม่เป็นส่วนใหญ่ ดนตรีจำตอเป็นการบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีประเภท “เครื่องดี” และ “เครื่องเป่า” เป็นหลักในการดำเนินทำนองของ วงดนตรีวงนี้นอกจากบรรเลงเพื่อการขับกล่อมในงานประเพณี งานบุญต่าง ๆ แล้ว ยังมีความสำคัญในการบรรเลงประกอบการแสดงที่เรียกว่า “ลิเกจำตอ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอเรื่องราวทั้งด้านชาดกทางพระพุทธศาสนา เรื่องวรรณคดีและเรื่องราวพื้นบ้านที่ผูกขึ้นเพื่อเป็นการสั่งสอนเยาวชนให้เติบโตเป็นคนดีของสังคม ถือเป็นตัวอย่างที่ดีของชาวไทใหญ่ที่มีต่อสังคมไทย ด้วยชาวไทใหญ่ที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานอยู่ประเทศไทยได้นำวัฒนธรรมด้านนี้มาเผยแพร่อย่างกว้างขวางในประเทศไทยนั่นเอง และเครื่องดนตรีประเภทดำเนินทำนองที่ประกอบในวงดนตรีนี้ได้แก่ มอแง (ฆ้องแมง) ปาตยา (ระนาดเหล็ก) ตอรอง (ตอยอฮอรัน) ปี่ลม กลอง 1 ชุด และชุดกำกับจังหวะได้แก่ จี ฮอก แสง (จิง) สำหรับเครื่องดนตรีประเภทเครื่องดีและเครื่องเป่าในวงดนตรีจำตอซึ่งเครื่องดนตรีแต่ละชิ้นจะมีลักษณะเสียง กลวิธีการบรรเลง รูปแบบทำนองที่เป็นลักษณะเฉพาะมีความแตกต่างกันไปจากการบรรเลงเครื่องดนตรีประเภทเครื่องดีหรือปี่พาทย์ของไทยพอสมควร แม้ว่าลักษณะทางกายภาพของเครื่องดนตรีจะมีความใกล้เคียงกัน

รณชิต แม้นมาลัย (2536, น.55-60) ได้ทำงานวิจัยเรื่องกลองหลวงล้านนา ว่าความสัมพันธ์ระหว่างวิถีชีวิตและชาติพันธุ์ จากการ ศึกษาพบว่าบทบาทของกลองหลวงที่มีอยู่ในปัจจุบันได้มีทั้งบทบาทในการบรรเลงและประสมวง บทบาทในการบูชาและบทบาทด้านการสื่อสาร บทบาทในการแข่งขัน รวมถึงบทบาทในด้านการแสดงออก ของความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมซึ่ง ในปัจจุบัน กลองหลวงนั้น ได้กลายเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวล้านนาเชื้อสายของบริเวณลุ่มแม่น้ำปิงในจังหวัดลำพูนและเชียงใหม่ ผู้ศึกษายังกล่าวถึงสถานภาพของกลองหลวง ว่าเป็นทั้งเครื่องดนตรีและเครื่องมือในการแข่งขันต่าง ๆ

อัมรินทร์ แร่งเพชร (2545, น.54-57) ได้ทำงานวิจัยเรื่องวงปี่ไม้แมน : ดนตรีในพิธีเสนของชาวลาวโซ่ง ในอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ผลจากการศึกษาพบว่า วงปี่ไม้แมน เป็นดนตรีใช้บรรเลงประกอบพิธีเสน ประกอบด้วยเครื่องดนตรีประเภทเป่าเท่านั้น ในขณะที่มีการบรรเลงมีการขับบทสวดของหมอมดควบคู่กันไปด้วย วงปี่ไม้แมนนั้นถูกใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารกับผีตามความเชื่อ ในพิธีกรรมดังกล่าวนี้มีบทบาทในการตอบสนองความต้องการพื้นฐานทางด้านจิตใจและเป็นเครื่องมือในการปลูกฝังจริยธรรม ในระดับสังคม และยังเป็นสัญลักษณ์ในการแสดงชนชั้นทางสังคม แล้วยังส่งผลให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคมลาวโซ่งในการนับถือผี แต่ในปัจจุบันพิธีเสนและวงปี่ไม้แมนนั้นเริ่มไม่ค่อยมีบทบาทมากนัก

เนื่องจากได้รับเอาวัฒนธรรมและค่านิยมแบบสมัยใหม่ในปัจจุบันเข้ามาในการดำรงชีวิตในประจำวันนั้นมากขึ้น และวงปีไม้แมนนั้นเป็นดนตรีสำหรับประกอบพิธีกรรมเท่านั้น ในช่วงเวลาปกติจะนำมาใช้ไม่ได้ ต้องใช้ในพิธีกรรมพิเศษ เช่น นักดนตรีต้องมีสถานภาพพิเศษคือ "หมอมด" ดังนั้น จึงเป็นข้อจำกัดของการสืบทอด สภาวะการณ์และวัฒนธรรมอันลึกซึ้งดังกล่าว ซึ่งอาจทำให้วงปีไม้แมนสูญหายไปจากสังคมของลาวโซ่งได้ในอนาคตอันใกล้

सानิตย์ วัศมี (2548, น.60-64) ได้ทำงานวิจัยเรื่องพิธีเสนตั้งบั้ง : กรณีศึกษาดนตรีและพิธีกรรมของลาวโซ่งหมู่บ้านเกาะแรด จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า พิธีเสนตั้งบั้งเป็นพิธีเช่นไหว้ครูของหมอเสน นิยมทำในช่วงเดือน 4 เดือน 6 และเดือน 12 ทำได้เฉพาะในบ้านที่มีพ่อหรือปู่เป็นผู้มีเวทมนต์สามารถรักษาไข้ ด้วยเวทย์มนต์ได้ เครื่องดนตรีในพิธีเสนตั้งบั้งที่พบมีด้วยกันอยู่ 2 ส่วนคือเครื่องที่ใช้ในการดำเนินทำนอง ได้แก่ ปี่เส้นสั้นและปี่เส้นยาว เครื่องทำจังหวะ ได้แก่ กระบอกไม้สำหรับตีไม้เพื่อกระทุ้ง แผ่นกระดานและโอง ตามจังหวะบทเพลง ที่ใช้ในพิธีเสนตั้งบั้งของลาวโซ่งหมู่บ้านเกาะแรดมีทั้งหมด 3 เพลง ได้แก่ เพลงไหว้ครู เป็นเพลงแรกที่จะต้องบรรเลงและร้องก่อนเพื่อบูชาครูและเป็นการบอกกล่าวอัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ฝั่บ้านผีเรือนและครูบาอาจารย์เพื่อให้มาเข้าร่วมพิธี ซึ่งมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับบทสวดมนต์ เพลงพื้นนั้น เป็นเพลงที่มีวัตถุประสงค์ของการจัดพิธีและบอกกล่าวผีในพิธีต่าง ๆ นั้น ให้มารับของเช่นไหว้ เป็นเพลงที่ตัดมาจากเพลงไหว้ครูตอนหนึ่งนำมาร้องบรรเลงซ้ำหลาย ๆ เที้ยว ซึ่ง เพลงเซิ้งนั้น เป็นเพลงจังหวะที่มีความสนุกสนาน ผสมผสานสลับกับเพลงพื้น เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่ดี ลักษณะของเพลงจะบรรเลงปี่เสนคลอไปกับเสียงร้องของหมอพิธี

ปิยะพงษ์ ยานะवास (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำงานวิจัยเรื่องวงตอยอฮอรันั้นเริ่มมีการบรรเลงตั้งแต่ยุคแรกของจังหวัดแม่ฮ่องสอนโดยแบ่งเป็นยุคต่าง ๆ ได้ 3 ยุค คือ

1. ยุคการปกครองโดยระบอบเจ้าฟ้า โดยในยุคนี้ เป็นช่วงต้นของการก่อตั้ง ชุมชนในจังหวัด แม่ฮ่องสอนและหัวหน้าชุมชนนั่นเอง ก็จะได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าฟ้าเพื่อที่จะปกครอง ชุม ชนในจังหว ด แม่ฮ่องสอน โดยในยุคต้นนั้น จะไม่เน้นการรวมวง แต่จะเน้นการจัดเป็นรูปแบบของการบรรเลงเครื่องมือแบบเดี่ยว หรืออาจจะมี กลองประกอบจังหวะโดยในสมัยนั้นงานที่ต้องเล่นประจำคือการบรรเลงในงานเลี้ยงหรือการพบปะสังสรรค์ ระหว่างเจ้าฟ้าและประชาชนชาวแม่ฮ่องสอนโดยจะจัดขึ้นทุก 3 – 7 วัน

2. ยุคหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง จากระบอบเจ้าฟ้าเข้ามาสู่ระบบของการมีผู้ว่าราชการ จังหวัดโดยยุค นี้ จึงต่อเนื่องจากยุค ต้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ คือ มีการรวมวงกำหนดเครื่องดนตรี ในวงและขยายบทบาทของวง เพื่อรับใช้กิจกรรมทางสังคมมากขึ้น และมี

การเพิ่มเพลงที่ได้มาจากการ ติดต่อด้านขายระหว่างคนในจังหวัด แม่ฮ่องสอน และคนในฝั่งประเทศพม่า ทำให้ได้มีการเพิ่มเติมบทเพลงที่แตกต่างกันและเริ่มความทันสมัย ใหม่ เข้าไปอีก

3. ยุคปัจจุบัน เป็นยุค ที่วัฒนธรรมวงตอยอฮอร์นนั้นแทบจะขาดการสืบทอดในช่วงแรกเนื่องจาก ขาดผู้ที่สนใจอย่างจริงจังและเป็นสาเหตุของงานวิจัยชิ้นนี้ซึ่งจากการที่ขาดการสืบทอดอย่างต่อเนื่อง และการสนับสนุน จากหน่วยงานภาครัฐ กว่า ที่เยาวชนคนรุ่นใหม่จะสนใจ เข้าไปศึกษาหาความรู้จากครู ผู้มีความรู้ก็ได้เสียชีวิตไปหลายท่านแล้วในปัจจุบันเหลือนักดนตรีที่มาจากยุคที่ 2 เพียง 3 – 4 ท่านเท่านั้นทำให้ส่วนหนึ่งขององค์ความรู้ทางด้านการบรรเลงขาดหายไป

บทเพลงที่ใช้ในการบรรเลงวงตอยอฮอร์นนั้นเป็นเพลงของพม่าที่ถูกประยุกต์มาหลากหลายบทเพลง และมีเนื้อร้อง ภาษาพม่า แต่ใน ภายหลัง ไม่สามารถหาผู้ที่เข้าใจภาษาพม่า มาเป็นผู้ขับร้องได้จึงสูญ หายไปในที่สุด บทเพลง ของวงตอยอฮอร์นนั้น ในปัจจุบันเท่าที่ทำการสำรวจ และเก็บข้อมูล มีทั้งหมด 16 เพลง ซึ่ง จะแบ่ง ประเภทเป็นเพลง ครู 2 เพลงคือเพลงตอใหม่ จุน และเพลงตอเหม่งจุน ซึ่งเพลงครูนั้นจะเป็นเพลงที่ใช้บรรเลงก่อนการ แสดงทุก ครั้ง และมีเพลงประกอบการ รำไต อีก 3 เพลง คือ เพลง มวยโล่ว โล่ว เพลง จู่จู่ ม่วย และเพลง ขะย้านตาลโอง เพลงประกอบการ รำอีกประเภทหนึ่งซึ่ง มีชื่อว่า รำหม่องส่วยยี ได้ใช้เพลง หม่องส่วยยี ในการบรรเลงประกอบวงดนตรีตอยอฮอร์นนั้น เป็นวงดนตรีของชาวไทย เชื้อ ไทยใหญ่ในจังหวัด แม่ฮ่องสอนซึ่ง ชาวไทใหญ่ นั้น มีความเชื่อ และความศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างแรงกล้าจึงทำให้ประเพณีการบรรเลง ของวงตอยอฮอร์นจึงมีความเกี่ยวข้องกับประเพณีทางพุทธศาสนาอย่างเหนียวแน่น โดยชาวไทใหญ่ จะมีประเพณีเกี่ยวกับพุทธศาสนาอยู่ตลอดทั้งปีหรือที่เรียกกันว่า ประเพณี 12 เดือนแต่ประเพณีที่มี วงตอยอฮอร์นเข้าไปเกี่ยวข้องนั้น ก็จะเริ่มจากประเพณีการขอมต่อ หลวงหรือว่า การถวายข้าวมธุปายาสโดน วงดนตรีจะบรรเลงในวิหารหรือในศาลาของวัด ในขณะที่ศรัทธาชาวไทใหญ่มาช่วยกัน เตรียมของถวาย พระเพื่อความบันเทิงโดยจะเวียนไปตามวัด ต่าง ๆประเพณีที่สองคือการออกพรรษาโดยวงตอยอฮอร์น จะบรรเลงในช่วงเข้ามิดก่อน พระออกบิณฑบาตเพื่อเป็นการปลุก ศรัทธาให้มาเตรียมตัวตักบาตร และจะหยุด บรรเลงเมื่อพระเริ่มออกบิณฑบาต อีกประเพณีที่สำคัญของชาวไทใหญ่คือ การบวชสงฆ์หรือ ปอยสงฆ์โดยวงตอยอฮอร์นจะรับหน้าที่แห่ ในขบวนของสงฆ์ วงตอยอฮอร์น คือเอกลักษณ์เฉพาะตัวของชาวไทใหญ่ในจังหวัด แม่ฮ่องสอนเป็นวัฒนธรรม เฉพาะถิ่นที่จะหาชมหาฟังได้เฉพาะในจังหวัด แม่ฮ่องสอนเท่านั้นและชาวไทใหญ่ในปัจจุบัน ก็ยัง ให้ความสำคัญ กับ วง ตอยอฮอร์นอยู่โดยจะมีการใช้วงตอยอฮอร์นในทุกงานเทศกาลสำคัญ แทบจะเรียก ได้ว่าเป็น ส่วนหนึ่ง ของวิถีชีวิตที่ว่า

ได้ ด้วยความสำคัญ และความผูก พันนี้เองทำให้วงดนตรีตอยอฮอร์น เป็นดั่งตัวแทนทางวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ข้าคม พรประสิทธิ์ (2559, น.40-52) ได้ทำงานวิจัยเรื่องการบรรเลงและการประสมวง เรื่องวัฒนธรรมการบรรเลงดนตรีไทใหญ่ จังหวัดเชียงรายเรื่องวัฒนธรรมการบรรเลงดนตรีไทใหญ่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน นอกจากนี้ยังมีหนังสือพ็อนนกิงกะหล่า โดย ส่างคำ จางยออด เรื่องพ็อนเซิง: อิทธิพลที่มีต่อพ็อนในล้านนาโดย สนน ธรรมธิ เป็นต้น การตีกลองก้นยาวประกอบการพ็อนโต จะเน้นการตีเสียงกดหรือเสียงหยุดในช่วงต้นของกระสวนแต่ละชุดเป็นส่วนใหญ่ก่อนที่จะนำไปสู่เสียงที่เป็นลูกตกหรือเสียงสุดท้ายของกลุ่มทำนองที่มักกำหนดให้เป็นเสียงเปิดหรือเสียง เป้ง โดยจากกระสวนจังหวะ 34 กระสวน มีการจบด้วยเสียง เป้ง 23 กลุ่มทำนอง จบด้วยเสียงปั๊บ 8 กลุ่มทำนอง และจบด้วยเสียงปุง ซึ่งเป็นการใช้สันมือขวาตีลงกลางหน้ากลองอีก 3 กลุ่มทำนอง กลวิธี การตีกลองที่สอดคล้องกับการขยับตัวของนักแสดง กล่าวคือ เมื่อเป็นการขยับอวัยวะต่าง ๆ เช่น คอ เอว จะตีกลองเสียง เมื่อโต ขยับตัวเดิน หรือโต ยึดตัวขึ้นสูง หรือส่ายหัวแรงๆ จะตีเสียง เป้ง หรือเสียงดัง เมื่อโต ย่อตัว หรือขยับตัว จะตีรอจังหวะ การตีกลองก้นยาวประกอบการพ็อนดาบและพ็อนมือปรากฏ 3 รูปแบบ รูปแบบแรก การขึ้นต้นการบรรเลง มักจะเป็นการผสมผสานระหว่างทำนองย่อย 2 วรรค ได้แก่ “---เป้ง” กับ “/--เป้งหะ/-เป้ง-เป้ง/” รูปแบบที่สอง ปรากฏการตีเน้นเสียงเปิด จากกระสวนจังหวะกลอง 31 กระสวนพบการจบวรรคด้วยเสียง เป้ง หรือเสียงเปิดจำนวน 24 กระสวน จบด้วยเสียงหยุด หรือเสียง “ปั๊บ” จำนวน 7 กระสวน และรูปแบบสุดท้ายปรากฏ การทอนกระสวนจังหวะอย่างเป็นระบบ จากพยางค์เสียงห่างไปสู่พยางค์เสียงถี่ กระสวนจังหวะมีความสัมพันธ์กันในห้องคู่ ตัวอย่างทำนองกลองก้นยาวกับการพ็อนดาบ บ้านปางริมกรณ์ อำเภอเมืองโดย (ครูมน สมจิตร) การตีกลองก้นยาวโดยเลือกกระสวนมาจากการตีประกอบ การพ็อนประเภทต่าง ๆ นำมาติดต่อกัน ไม่มีข้อจำกัดตายตัว อาจกล่าวได้ว่า ไม่ว่าจะเป็นการตีกลองก้นยาวประกอบการแสดงใดมักจะจบด้วย “เสียงเป้ง” เกือบทั้งหมด ซึ่งแตกต่างไปจากพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และแม่ฮ่องสอนที่จะมีการจบด้วยการตีหยุดเสียงหรือเสียงปิดทั้งสิ้น ตัวอย่างการตีกลองก้นยาวกับการแห่ ณ บ้านผาแตก อำเภอแม่สาย โดย (ครูกล้า นามยี่) กลองมองเซิง เป็นกลองขึ้นหน้า 2 หน้า ตีประกอบกับการตีมอญ และฉาบคำว่า เซิง หรือ เซ็ง พจนานุกรมภาษาไทใหญ่ – ไทย อธิบายว่า “เซ็ง น.1 ชุดชนิดพวก น. 2 เป็นชุด เป็นคู่” (สถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2552: 168) คำว่า เซ็ง ปรากฏการเรียกเปลี่ยนแปลงไปเป็น เซิง ชื่อกลองมองเซิง จึงหมายถึงการตีกลองกับการตีมอญที่เป็นชุด ๆ โดยไม่จำกัดว่าต้องเป็นจำนวนเท่าใด มีทั้งยี่นตี 1 คนต่อ 1 ใบ กับตีมอญที่เขว่นไว้บนราวหลาย ๆ ใบ ดนตรีจำไต เป็นการบรรเลงดนตรีประเภทเครื่องดำเนินทำนอง

ประกอบการแสดงลิเกจ๊าดไต มีปรากฏในจังหวัดเชียงราย โดยมีการแสดงที่บ้านสบรวกอำเภอ เชียงแสน (ครูตีบ สรนนท์) อธิบายว่า เครื่องดนตรีที่นำมาประสมวงสำหรับบรรเลงวงจ๊าดไตสรุปได้ว่าการประสมวงดนตรีประกอบด้วยตอยอฮอร์น ปาตยากลองสั้นและซอก ใบ

นวลรวี จันทรลูน (2548, น.1-2) ได้ทำงานวิจัยเรื่องการพ็อนนกิ่งกะหล่ำ เป็นการแสดงที่นิยมใช้ในงานมงคลของชาวไทใหญ่ โดยเฉพาะงานมงคลที่มีความเกี่ยวข้องกับทางด้าน ศาสนา การพ็อนนกิ่งกะหล่ำเป็นการแสดงออกถึงความศรัทธา ที่ชาวไตมีต่อพุทธศาสนา เราจะพบเห็นการแสดงพ็อนนกิ่งกะหล่ำ ในทุกประเพณีทุกกิจกรรมของชาวไต เช่น วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา งานปีใหม่ งานปอยส่างลอง ซึ่งยังมีการนำการแสดงพ็อนนกิ่งกะหล่ำไปแสดงในกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม นอกเหนือจากงานด้านศาสนา เช่น พิธีเปิดงานสำคัญต่าง ๆ ในชุมชนชาวไต

ส่างคำ จางยอด (2548, น.5-8) ได้ทำงานวิจัยเรื่องการพ็อนนกิ่งกะหล่ำ ถือเป็นศิลปะชั้นสูงแขนงหนึ่งของชาวล้านนาที่สืบทอดต่อกันมาตั้งแต่อดีต นอกจากจะเป็นศิลปะอันน่าชื่นชมแก่คนทั่วไปแล้วยังบ่งบอกถึงความเจริญ รุ่งเรืองทางวัฒนธรรมประเพณี การพ็อนนกิ่งกะหล่ำพบเห็นได้ในงานพิธีมงคลต่าง และ ในการพ็อนที่อ่อนช้อยวิจิตรงดงามนั้นได้แฝงลีลาชั้นเชิงที่เข้มแข็งของศิลปะการป้องกันตัวไว้อย่างกลมกลืน ผู้พ็อนจะเลียนแบบกิริยาท่าทาง การเดิน การเต้น การกระโดดของนก และเล่นไปตามจังหวะกลอง ซ้อง ฉาบ การพ็อนนกิ่งกะหล่ำ มี 2 ลักษณะคือ

- 1) การเล่นตามหลักที่ถูกต้อง การเล่นตามหลักที่ถูกต้อง อาจไม่สนุกสนานแต่มีความงดงามทางศิลปะ
- 2) การเล่นตามความสนุกสนานการเล่นที่เน้นความสนุกสนานไม่เคร่งครัดตามหลักที่ถูกต้องจะทำให้ขาด

ความงดงาม และลีลานั้นเป็นศิลปะที่ควรคู่แก่การอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่สืบไป ดังนั้นการอนุรักษ์ศิลปะวัฒนธรรมจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในฐานะเป็นสิ่งที่ส่งเสริมและรักษาคุณค่าตลอดจนความงามของนาฏศิลป์ให้ดำรงอยู่และมีความหมายยิ่งขึ้น ในทางกลับกันหากนาฏศิลป์ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะวัฒนธรรมถูกทำลายหรือเสื่อมโทรมลงย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพและคุณค่าของศิลปะวัฒนธรรมต้องด้อยลงและหมดความหมายในที่

วสันต์ ปัญญาแก้ว (2550, น.50-52) ได้ทำงานวิจัยเรื่องขบวนการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมผ่าน “โครงการพัฒนา” วัฒนธรรมเพลงไตในสมัยใหม่ ในสิบสองปันนาโดยด้านที่เน้นการพิจารณาขบวนการก่อตัวขึ้นมาของกลุ่ม เสี่ยงไต เป็นกรณีศึกษา ขบวนการเคลื่อนไหวทาง

วัฒนธรรมของเพลงไต้ลื้อสมัยใหม่ ที่แสดงให้เห็นว่า ปฏิบัติการของการเดินทางเคลื่อนที่ข้ามรัฐ ชาน ไม่ว่าจะเป็น การเดินทางของผู้คน เช่น ที่ผ่าน การค้า การท่องเที่ยว การเยี่ยมญาติมิตรและ การศึกษาหาความรู้ของพระ และเณร หรือ การเคลื่อนย้ายของสิ่งของและสินค้าทางวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็น คลื่นวิทยุ เทปคาสเซ็ทส์ ซีดี และ วิดีโอ ซีดี เพลงและภาพยนตร์ คือกลไกที่สำคัญอย่างยิ่งต่อขบวนการรื้อฟื้นและสืบทอดทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมของชาวลื้อในสิบสองปันนา เรื่องราวของ เสี่ยงไต อีกด้านหนึ่ง ชี้ให้เห็นว่าการเดินทางและเคลื่อนที่ข้ามรัฐชานดังที่กล่าวมานี้ คือกระบวนการที่ก่อตัวขึ้นเพื่อได้ต่อการปรับเปลี่ยนเชิงนโยบายของรัฐในเรื่องที่เกี่ยวกับการ กำกับและควบคุมรวมถึงการสอดส่องตรวจตราอาณาบริเวณของชายแดน ในอีกด้านของ เรื่องต่าง ๆ จาก เสี่ยงไตเอง ก็ยังชี้ให้เห็นว่าปฏิบัติการของการเดินทางเคลื่อนที่ดังกล่าวนั้น ขณะเดียวกันก็ ทำลายต่อกระบวนการทางอำนาจที่รัฐชานของจีนในยุคใหม่ ใช้การผนวกรวมและปรับเปลี่ยนวิถี ชีวิตและตัวตนทางวัฒนธรรมของคนเมืองลื้อมากกว่าครึ่งศตวรรษการก่อตัวขึ้นมาของ เสี่ยงไตซึ่งจะ แสดงให้เห็นว่า ภายใต้บริบทใหม่ของการพัฒนาทั้งในระดับชาติ ของจีน และระดับภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน ยังมี ที่ว่าง ที่สามารถเปิดโอกาสให้พลเมืองชนชาติส่วนน้อยได้เข้ามา ช่างชิง เพื่อ ขับเคลื่อนและปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตและด้านทางวัฒนธรรม หรือการพัฒนาความเป็นท้องถิ่นของชาว ไต

ประทีป นกปี (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง ฟ็อนนกกิงกะหล่า : ครุสร้างคำ จางยอต ว่า ไทใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีถิ่นฐานอยู่ในแถบภาคเหนือของไทย เช่น แม่ฮ่องสอน เชียงราย และเชียงใหม่ ชาวไทใหญ่มีถิ่นฐานเดิมอยู่ในอาณาเขตประเทศต่าง ๆ เช่น อินเดีย พม่า จีน และประเทศไทยในปัจจุบัน ชาวไทใหญ่เรียกตนเองว่า ไต และมีชื่อต่อท้ายตามด้วยแหล่งที่อยู่อาศัย เช่น ไตที่อยู่แถบลุ่มน้ำลื้อในแคว้นสิบสองพันนา เรียกตนเองว่า “ไต้ลื้อ” คนไตที่อพยพมาจากลุ่มน้ำขึ้นในแคว้นเชียงตุง เรียกตนเองว่า “ไต้ขึ้น” หรือไทเขิน เป็นต้น กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) อาศัยอยู่อย่างหนาแน่นในรัฐชาน ซึ่งมีจำนวนประชากรเป็นที่สองรองจากชาวพม่า

ประวัติความเป็นมาของการแสดงฟ็อนนกกิงกะหล่าของชาวไต ถือเป็นการแสดง ขึ้นสูงของชาวไต ที่เลียนแบบท่าทางการรำรำของกินรีเมื่อครั้งแสดงต้อนรับการเสด็จกลับมาจาก สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ของพระพุทธเจ้า ซึ่งการแสดงฟ็อนนกกิงกะหล่า มีต้นกำเนิดในรัฐชาน ประเทศ เมียนมาร์ แล้วถูกนำพามากับผู้อพยพถิ่นฐานที่มาตั้งถิ่นที่อยู่ใหม่ แสดงให้เห็นว่าการฟ็อนนกกิง กะหล่า ได้มีการแพร่กระจายวัฒนธรรมจากถิ่นหนึ่งไปยังถิ่นหนึ่งโดยผ่านบุคคลที่ได้รับผลกระทบ จากปัญหาสังคมและการเมืองในรัฐชานทำให้ต้องอพยพถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในประเทศไทยทาง ชายแดนไทยด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2529 จากการอพยพถิ่นฐานดังกล่าว

ศิลปะการแสดงต่าง ๆ ของชาวไตเข้ามาด้วยและได้มีการจัดแสดงจนเป็นที่รู้จัก การพ่อนกกิ่งกะหล่ำเป็นการแสดงอย่างหนึ่งที่ได้นำมาแสดง ซึ่งการแสดงนี้ยังคงมีประวัติความเป็นมา และวัตถุประสงคืในการแสดง เช่นเดียวกันกับการแสดงพ่อนกกิ่งกะหล่ำแต่ดั้งเดิมที่กำเนิดในรัฐฉาน ไม่เปลี่ยนแปลง

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทางด้านวัฒนธรรม

จุไรรัตน์ วรรณศิริ (2552, น.6-25) ได้ทำงานวิจัยเรื่องการดำรงอยู่ของชาติพันธุ์ไตหย่าในประเทศไทยจึงเขียนราย พบว่า ชาวไตหย่า หรือไตเควลายเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ที่อพยพมาจากบ้านหย่า ตำบลโมซาเจียง อำเภอซินผิง มณฑลยูนนานประเทศจีน สู่ประเทศไทยด้วยเหตุผลทางด้านการเมือง และความเชื่อเป็นหลัก ชาวไตหย่ามีภาษาพูดเป็นของกลุ่มตนเอง อยู่ในตระกูลภาษาไท แต่ไม่มีภาษาเขียนเป็นของตนเอง มีอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ที่ชัดเจนซึ่งสะท้อนออกมาผ่านวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ทั้ง อาหาร ที่อยู่อาศัย การรักษาโรค การจักรสาน และการแต่งกาย นอกจากนี้จากข้อมูลเชิงปริมาณพบว่าชาวไตหย่าส่วนใหญ่ต้องการให้เกิดกระบวนการที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรมไตหย่าไว้เพื่อลูกหลานมีความภาคภูมิใจในเชื้อสายไตหย่า กระทั่งเกิดชมรมไตหย่าขึ้นเพื่อสืบสานอัตลักษณ์ไตหย่า

นำพวลย์ กิจรักษ์กุล (2539, น.34-37) ได้ทำงานวิจัยเรื่องการศึกษารูปแบบการตั้งถิ่นฐาน ประชากร เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของลาวโซ่งจังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า การตั้งถิ่นฐานของหมู่บ้านลาวโซ่งในจังหวัดนครปฐมเป็นแบบรวมกลุ่ม (Clustered Settlement) ในแนวเหนือใต้ และตั้งอยู่ใกล้แหล่งน้ำ โดยส่วนมากแล้วจะสร้างบ้านอยู่รวมกันเป็นกลุ่มหมู่บ้านในพื้นที่ที่น้ำท่วมไม่ถึงในหน้าฝน ส่วนพื้นที่น้ำจะอยู่รอบนอกหมู่บ้านแต่ก็ยังมีหมู่บ้านลาวโซ่งบางหมู่บ้านที่มีลักษณะการตั้งบ้านเรือนแบบกระจายตัว (Dispersed Settlement หรือ Scattered Settlement) โดยจะเป็นการสร้างบ้านเรือนในพื้นที่การเกษตรของตนเอง ลาวโซ่งที่ตั้งบ้านเรือนในลักษณะนี้มักจะประกอบอาชีพทำสวน ทำไร่ ความห่างของบ้านแต่ละหลังก็ขึ้นอยู่กับขนาดที่ดินของแต่ละครอบครัวลักษณะบ้านเรือนที่เป็นเอกลักษณ์ของบ้านลาวโซ่งในจังหวัดนครปฐมนี้ ได้แก่ ฝาบ้านที่ไม่ทำสูงถึงหลังคา และมีลักษณะเอนออกทางตอนบน ทำให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก และบ้านโซ่งแบบดั้งเดิมจะไม่มีหน้าต่าง ส่วนของหลังคาที่สูงชัน คลุมตัวบ้านทุกด้านและเลยพื้นลงมา ยอดจั่วทั้ง 2 ด้าน มีไม้จริงแกะสลักเป็นรูปโค้งคล้ายเขากวาง เรียกว่า ขอกูด ห่องหัวท้ายบ้านคือห้องสัດทั้ง 2 ห้อง ซึ่งโดยปกติ บ้านแบบดั้งเดิม จะกั้นบ้านบริเวณหัวท้ายด้วยฝาขัดแตะ ออกเป็น 3 ห้อง คือ ห้องบริเวณหัวบ้านหรือนอกชานตอนขึ้นมาจากบันได ใช้เป็นที่สำหรับรับแขกผู้มาเยือน ห้องกลางเป็นห้องใหญ่ มีครัวไฟและเป็นที่อยู่อาศัย ห้องท้ายบ้านเป็นห้องท้ายสุด เรียกว่า

"กว๊าน" ลดพื้นลงไปเล็กน้อย มีลักษณะโค้งมนทั้งฝาและหลังคา เหมือนกระโจม ห่องนี้ใช้เป็นห้องผีเรือน สำหรับฝาและพื้นบ้านเป็นไม้เนื้อแข็ง บางส่วนที่เป็นห้องโถงอาจใช้ไม้ตีเป็นตาราง มีช่องลมทำให้อากาศภายในบ้านถ่ายเทได้สะดวกและไม่ร้อนอบ

สุกัญญา จันทะสุน (2538, น.75-77) ได้ทำงานวิจัยเรื่องภูมิปัญญาชาวบ้านและกระบวนการถ่ายทอด : การศึกษา ผลการศึกษาพบว่าโครงสร้างทางสังคมของลาวโซ่งนั้นมีการแบ่งลำดับชั้นออกเป็น 2 ชั้นคือ 1.ชนชั้นผู้ท้าว คือ ชนชั้นที่เกิดในตระกูลของเจ้าเป็นความเชื่อที่ลาวโซ่งนั้นสืบเชื้อสายกันมา 2.ส่วนคนสามัญนั้นคือบุคคลชั้นผู้น้อย และผู้ท้าวปกครองผู้น้อยด้วยความเชื่อเสมือนท่านเจ้าเมือง ในสมัยก่อนนั้นเจ้าเมืองประกอบพิธีกรรมได้อย่างชัดเจน ครอบครัวของลาวโซ่งนั้นจะขยายเป็นครอบครัวใหญ่ ซึ่งคนเฒ่าคนแก่ลูกหลานมักจะยอมรับ ยังมีประเพณีสืบทอดที่ผู้ชายนั้นได้รับการไว้วางใจมากกว่าผู้หญิง โดยทั่วไปฝ่ายหญิงนั้นจะต้องใช้นามสกุลของฝ่ายชายเป็นส่วนใหญ่ และมีการนับถือผีของฝั่งชายอีกด้วยเช่นกัน ส่วนยาพิที่มาจากการแต่งงานนั้นจะถูกนับยาพิด้วยกัน สะใภ้ นั้นจะได้รับการยอมรับให้ประกอบพิธีกรรม โดยทั่วไปแต่ฝ่ายเขยนั้นไม่ต้องประกอบพิธีกรรมในเครือญาติ การจัดลำดับเครือญาติ จะเป็นเครือญาติฝ่ายเดียวโดยถือเอาเครือญาติข้างพ่อเป็นสำคัญ

ปนัดดา ใจเอื้อ (2545, น.51-144) ได้ทำงานวิจัยเรื่องกลุ่มชาติพันธุ์ไว้ในงานวิจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชนรอบบึงบอระเพ็ด ว่า วัฒนธรรมและประเพณี จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า- กลุ่มชาติพันธุ์ไทยอีสาน มีประเพณีที่สำคัญและสืบทอดกันมาโดยมากจะเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต ได้แก่ การนำกระดังมาใส่เด็กในยามแรกเกิด ซึ่งจะมีอุปกรณ์ต่าง ๆ ดังนี้เช่น ดินสอ เข็ม และมีด โดยในหมู่บ้านนั้นยังมาความเชื่อเรื่องของปอบจึงมีการฝังรกแล้วเอาไม้ล้อมไว้ใต้บันไดเพื่อไม่ให้ปอบมากิน การหมั้นและการแต่งงานนั้นจะคล้ายกับชาวไทยภาคกลาง

หลาย ๆ ประเพณียังมีความคล้ายกับคนไทยภาคกลางอีกด้วย แต่ประเพณีที่เกี่ยวกับความตายในบางขั้นตอนนั้นจะมีการแตกต่างกันออกไปจากภาคกลาง กลุ่มชาติพันธุ์ไทยอีสานนั้นมีความเชื่อว่าการจุดบั้งไฟขึ้นไปเพื่อไปขอฝนจากพระยาแถน และประเพณีการเลี้ยงปู่ตานั่นก็คือ เป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว ประเพณีบุญข้าวจี นั่นคือการทำข้าวจีถวายพระสงฆ์ และการเข้าวัดฟังเทศน์มหาชาติ เพื่อความเป็นสิริมงคลแต่ข้าวโนนาของตน บุญกุ่มข้าวใหญ่ เป็นการทำบุญหลังเก็บเกี่ยวข้าวโนนา ประเพณีบุญข้าวประดับดิน คือ การห่อข้าว ของคาวหวาน หมากพลู แล้วนำไปวางไว้ตามพื้นเพื่อให้แก่ผีบรรพบุรุษ ประเพณีบุญข้าวสาก นั่นก็คือการทำบุญอุทิศให้แก่ผู้ตายไปแล้วนั่นเอง พิธีแห่ข้าวพันก้อนนั้นมีจุดประสงค์ 2 ประการคือ เมื่อมีการ

ประกอบพิธีการทำบุญพระเวศและเมื่อฝนไม่ตกในฤดูการทำนาเพื่อที่จะมีจุดประสงค์ในการขอฝน
นั่นเอง

กลุ่มชาติพันธุ์ไทยจีน ประเพณีเกี่ยวกับการเกิด จะนิยมให้ลูกหลานคนแรกเป็นชาย เพราะเชื่อว่าลูกชายจะสืบเชื้อสายสกุล ส่วนลูกสาวเมื่อแต่งงานจะไปใช้นามสกุลของสามี เมื่อมีลูกหลานเกิดในครอบครัวจะทำการไหว้อาพู่ในวันที่ 7 เดือน 7 ของทุกปีเป็นการไหว้พ่อชื่อแม่ชื่อผู้
คุ้มครองเด็ก ประเพณีการแต่งงาน จะแต่งงานคล้ายกับคนไทยแต่จะมีการไหว้บรรพบุรุษ ประเพณี
เกี่ยวกับการตาย เมื่อตายจะนำศพไปประกอบพิธีกรรมและจะนำไปฝังเพื่อให้ลูกหลานได้มาเคารพ
ประเพณีวันเซ็งเม้ง เป็นธรรมเนียมไหว้บรรพบุรุษที่สรวงขุ้ยในช่วงเดือน 3 ของจีน ประเพณีตรุษจีน
ถือว่าเป็นวันที่สมาชิกในครอบครัวกลับบ้านมาพบปะเห็นหน้าเห็นตาพร้อมเพียงกัน ประเพณีวัน
สารทจีน เป็นเทศกาลไหว้เจ้าประจำเดือน 7 เทศกาลวันไหว้พระจันทร์ เทศกาลถือศีลกินเจและวัน
สิ้นปี ซึ่งเรียกว่าวันจ่าย ทำความสะอาดบ้าน ชำระหนี้สิน

ประเพณีเกี่ยวกับการเกิดของเด็กในกลุ่มชาติพันธุ์ไทยมอญ สมัยก่อนนั้นเมื่อเด็กเกิด
มาจะนำเด็กมาอาบน้ำแล้ววางในกระดังแล้วยื่นให้หมอดำแยและหมอดำแยก็ยื่นให้ญาติของแม่
เด็กแล้วพูดว่า "สามวันเป็นลูกผี สี่วันเป็นลูกคน" ยื่นกลับไปมา 3 รอบโดยจะต้องพูดทูลรอบ
ประเพณีการแต่งงาน มีความคล้ายคลึงกับประเพณีการแต่งงานของคนไทยภาคกลาง ประเพณี
เกี่ยวกับการตาย สมัยก่อนแยกประเภทของศพไว้ 2 ประเภทก็คือ ศพตายไม่ดี จะไม่มีการตั้งศพ
เพื่อบำเพ็ญกุศลแต่จะรับนำศพใส่โลงแล้วฝังทันที ส่วนศพคนตายดี จะมีการตั้งศพเพื่อบำเพ็ญ
กุศล ประเพณีการแข่งขันเรือยาว ประเพณีเทศน์มหาชาติ ประเพณีสงกรานต์ การจับข้อมือสาว
การเข้าผี จะเล่นกันเฉพาะงานในวัดสงกรานต์ เพราะถือกันว่าผีจะมาเล่นด้วยในงานนี้ ประเพณี
เลี้ยงผีเรือนจะทำต่อเมื่อสามีภรรยา มีบุตรแล้ว 2 คนและทุกเดือน 6 จะนำหม้อของผีปู่ย่าตายายมา
ทำพิธี

การเกิดของกลุ่มชาติพันธุ์ไทพวน เมื่อเด็กเกิดมาจะนำเด็กใส่กระดัง ภายในกระดัง
จะมีหนังสือ เข็ม มีดและดินสอ ซึ่งจะเหมือนกับประเพณีของไทยอีสาน ประเพณีการแต่งงานหรือ
กิดองไทพวน จะเริ่มจากการสู่ขอกันก่อนโดยการเรียกการแต่งงานว่า บายศรีสู่ขวัญ แล้วจะทำ
การหมั้นเหมือนกับของไทย ปัจจุบันการแต่งงานของไทพวนจะเหมือนกับการแต่งงานของคนไทย
ภาคกลางประเพณีเกี่ยวกับการตาย ประเพณีบุญกำฟ้าเป็นประเพณีที่ถือว่าการทำบุญกันฟ้าเป็น
การป้องกันมิให้ฟ้าผ่าเมื่อออกไปไถนา ประเพณีบุญพระเวส (บุญเดือนสี่) ประเพณีบุญสงกรานต์
ประเพณีบุญเลี้ยงบ้าน เป็นงานบุญเลี้ยงบ้านหรือเลี้ยงปู่ตา(บรรพบุรุษทั้งฝ่ายบิดาและมารดา)

ประเพณีบุญห่อข้าว บุญเดือนเก้าเป็นความเชื่อตามฮีตครองที่ต้องทำบุญอุทิศผลแรก ได้แก่ เปรต อสุรกายเพื่อป้องกันมิให้ถูกผีเหล่านั้นมารบกวนทำร้าย ประเพณีบุญข้าวสาก บุญเดือนสิบเป็นความเชื่อตามฮีตครองที่ต้องทำบุญอุทิศผลแรกให้แก่บรรพบุรุษที่ล่วงลับ

พิธีเสนเรือนของกลุ่มชาติพันธุ์ไททรงดำ เป็นการประกอบพิธีเช่นผีบ้านผีเรือนโดยหมอเสน พิธีเสนตั้งบั้งหรือว่าเสนมนต์นั้น เป็นพิธีกระทำสำหรับบ้านที่มีบรรพบุรุษซึ่งมีเวทย์มนต์สามารถรักษาผู้ป่วยด้วยเวทย์มนต์ และจะทำพิธีการเสนเรือนในช่วงเวลาเช้า ประเพณีงานศพไททรงดำจะให้ความสำคัญกับการตายมาก ถึงกับต้องหยุดงานทุกอย่างเพื่อมาช่วยกันจัดงานศพ ประเพณีกินดองในงานแต่งงานเลี้ยงเพื่อเป็นการเกี้ยวตบเป็นญาติกัน ขั้นตอนการแต่งงานมี 4 ขั้นตอนคือ "ส่อง สู่ ส่งและสา" "ส่อง" เป็นขั้นตอนการสู่ขอ ผู้ใหญ่ฝ่ายชายจะไปสู่ขอจากพ่อแม่ฝ่ายหญิง "สู่" เป็นขั้นตอนหลังการหมั้นซึ่งฝ่ายชายสามารถไปมาหาสู่ฝ่ายหญิงได้ เป็นขั้นตอนส่งตัวเจ้าสาวให้แก่เจ้าบ่าวในพิธีแต่งงานซึ่งจะจัดขึ้นในเดือนคู่ ในกรณีที่พ่อแม่ไม่เรียกสินสอดทองหมั้นฝ่ายชายนั้นจะต้องอาสา รับใช้ให้แก่พ่อแม่ฝ่ายหญิงเป็นการทดแทน

จารุวรรณ พรหมวัง (2536, น.145-165) ได้ทำงานวิจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมบางประการของชาวไทลื้อ ผลการศึกษาพบว่า ไทลื้อมีถิ่นฐานเดิมอยู่ที่สิบสองปันนา ประเทศจีน แต่ไทลื้อที่อาศัยอยู่ทางภาคเหนือของไทย รวมทั้งที่บ้านทุ่งมอกอพยพเข้ามาโดยการถูกกวาดต้อน และการเปลี่ยนแปลงภายในประเทศจีน ซึ่งเมื่อเข้ามาอยู่ได้นับรูปแบบวัฒนธรรมประเพณีเข้ามาปฏิบัติทำให้ยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไว้ได้ แต่การศึกษาพบว่า ประเพณีและวัฒนธรรมบางประการของไทลื้อที่บ้านทุ่งมอกมีการเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากการขยายตัวของสาธารณูปโภค ทำให้รับการเปลี่ยนแปลงได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น ทั้งทางสื่อและผู้คนเข้ามาติดต่อ และการแต่งงาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญ โดยวัฒนธรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดคือการแต่งกาย และเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุดคือ ภาษา ส่วนประเพณีเกี่ยวกับความเชื่อมีทั้งที่เปลี่ยนและคงรูปแบบบางประการไว้ โดยผู้ที่มีการศึกษาสูง อายุน้อย และมีสถานะทางสังคมสูง จะยอมรับสิ่งใหม่และการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย ผู้วิจัยอธิบายว่าดั้งเดิมไทลื้อตั้งถิ่นฐานกระจายกันอยู่ทั่วไปในแคว้นสิบสองปันนาทางตอนใต้ของมณฑลยูนนาน ในประเทศจีน ในอาณาบริเวณประมาณ 25,500 ตารางกิโลเมตร แต่ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องอาณาเขต ที่ฝรั่งเศสได้ยึดพื้นที่บางส่วนทางตอนใต้ไปรวมกับลาว และอังกฤษยึดพื้นที่ทางตะวันตกไปรวมกับพม่า จึงทำให้มีถิ่นฐานไทลื้อในลาวและพม่าด้วย สำหรับการตั้งถิ่นฐานของไทลื้อทางตอนเหนือของประเทศไทย ก็สืบเนื่องมาจากหลายเหตุการณ์ด้วยกัน เช่น ประมาณ พ.ศ. 1839 พระยามังรายได้สร้างเมืองเชียงใหม่ ก็ได้รวบรวมคนไทกลุ่มต่าง ๆ มาไว้รอบ ๆ เมือง สงครามหลายครั้งระหว่างล้านนา กับ

พม่า ก็ทำให้มีการกวาดต้อนคนไทย ในเส้นทางเข้ามาอยู่ในอาณาบริเวณของล้านนา และเมื่อพระยาภาววิละได้ต่อสู้ให้ล้านนาเป็นอิสระตั้งเมืองเชียงใหม่ได้ (ประมาณ พ.ศ. 2339) ก็ยังไปกวาดต้อนผู้คนในแคว้นสิบสองปันนามาไว้ในบริเวณเมืองเชียงใหม่อีก และเมื่อเมืองกรุงเทพระมีอำนาจเหนือล้านนา ประมาณสมัยสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ให้เจ้าเมืองนครน่าน ไปตีแคว้นสิบสองปันนากวาดต้อนไทลื้อมาจากเมืองลำ เมืองพง และอื่น ๆ มาไว้ที่เชียงใหม่ และเชียงคำ (จังหวัดพะเยา ในปัจจุบัน) ซึ่งไทลื้อบ้านทุ่งมอกในปัจจุบันก็เป็นเชื้อสายของบรรพบุรุษที่เข้ามาในครั้งหลังนี้ ส่วนการตั้งถิ่นฐานของไทลื้อหลังจากนี้จะเกิดจากการอพยพเมื่อประเทศจีนเปลี่ยนระบอบการปกครองเป็นแบบคอมมิวนิสต์ประมาณหลัง พ.ศ. 2492 นอกจากนี้จากคำบอกเล่าของผู้อาวุโสในบ้านทุ่งมอก บรรพบุรุษอพยพเข้ามาในการนำของพระยาคำอุนตาลจากเมืองลำ เมืองพง ซึ่งรอบแแรกมาตั้งถิ่นฐานที่บ้านหนองบัว อ.ท่าวังผา จ.น่าน และเมื่อชุมชนขยายขึ้นจึงมีบางส่วนอพยพมาทุ่งมอก และมีไทลื้อจาก จาว ห้วยหลวง และเทิง มาสมทบ ซึ่งในตอนแรกเรียกว่า "บ้านทุ่งอะม็อก" เพราะพบอะม็อก (โลหะชนิดหนึ่ง) ในบริเวณดังกล่าว ซึ่งอุดมสมบูรณ์ด้วยต้นสัก และไม่เต็ง รัง จากนั้นประมาณ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2520 บ้านทุ่งมอกกลายเป็นหมู่บ้านหนึ่งในเขตการปกครองของ อ. เชียงม่วน จ.พะเยา ผู้วิจัยกล่าวในงานการศึกษาว่าไทลื้อเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นเอกลักษณ์ แต่ในงานวิจัยได้วิเคราะห์ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมบางประการของไทลื้อที่บ้านทุ่งมอก โดยเฉพาะ ประเพณีตานธรรม การส่งเคราะห์เหิน-บ้าน-เมือง การแต่งกาย และภาษา ซึ่งเป็นประเพณีและวัฒนธรรมที่มีอยู่แต่เดิมและปฏิบัติสืบเนื่องกันมานาน แต่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระบวนการ อาจเนื่องด้วยสาเหตุดังนี้ คือ ภาวะทางเศรษฐกิจ การคมนาคมที่สะดวก การแพร่เข้ามาของวัฒนธรรมใหม่ สภาพอากาศ ความทันสมัย รวดเร็ว และสะดวกสบาย สำหรับภาษานั้นยังไม่มีเปลี่ยนแปลงมากนัก แต่มีศัพท์ใหม่เกิดขึ้น แต่ก็ยังมีการเปลี่ยนแปลงบ้าง ด้วยสาเหตุจากการแต่งงานนอกกลุ่มมากขึ้น ความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกลุ่มภาษาอื่น และการติดต่อค้าขาย นอกจากนี้สำหรับวัฒนธรรมไทลื้อเล็กน้อยที่แสดงถึงเอกลักษณ์บางอย่างยังปรากฏให้เห็นแต่บางอย่างไม่เหลือปฏิบัติอีกแล้ว เช่น การสัก ทรงผมชาย การตกแต่งกางเกง การสร้างบ้านเป็นแนวยาว เครื่องไม้ข้าว การขุดหลุมปลูกพืช เป็นต้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวัฒนธรรมทางดนตรีของชาวไทยใหญ่ในกรุงเทพมหานคร โรงเรียนตมตันไตยชอย นวมินทร์ 145 แขวงนวลจันทร์ เขตบึงกุ่ม ในครั้งนี้เป็นการศึกษาด้านดนตรีที่ใช้บรรเลงโดยรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัย เอกสาร ตำราวิชาการต่าง ๆ เอกสารสิ่งพิมพ์ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และการออกปฏิบัติภาคสนามโดยการศึกษาสภาพพื้นฐานโดยทั่วไปของชุมชน และดนตรีที่ยังอยู่ในวัฒนธรรมปัจจุบันด้วยวิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ และการบันทึกเสียงรวมทั้งศึกษาจากการแสดงจริงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง จากนั้นจึงนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้รวบรวมไว้นามาวិเคราะห์ โดยจัดเรียงเรียงเป็นการศึกษาค้นคว้าในรูปแบบการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดแนวทาง วิธีการดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

- 1.ขั้นศึกษารวบรวมข้อมูล
- 2.การศึกษาและจัดกระทำข้อมูล
- 3.อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
- 4.วิเคราะห์ข้อมูล
- 5.การนำเสนอข้อมูล

1.ขั้นรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น

- 1.1 ศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสาร
 - 1.สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - 2.หอสมุดแห่งชาติ
 - 3.ห้องสมุดชุมชนอำเภอฝางจังหวัดเชียงใหม่
 - 4.หอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 - 5.ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน
- 1.2 ศึกษารวบรวมข้อมูลจากบุคคล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมและศึกษาข้อมูลจากการสำรวจพื้นที่ภาคสนามและสอบถามพูดคุยแบบไม่เป็นทางการจากชาวบ้านฝ่ายจิตอาสาตามงานประเพณีต่าง ๆ

2. ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าข้อมูล

2.1. การศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม

- จากการสังเกต
- การสังเกตแบบมีส่วนร่วมผู้วิจัยจะทำการสังเกตโดยใช้แบบสังเกตในการบันทึกข้อมูล
- การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมผู้วิจัยจะทำการสังเกตโดยการเก็บบันทึกข้อมูลทางภาพถ่ายภาพนิ่งและ VDO ในกิจกรรม และพิธีกรรมทางประเพณีความเชื่อต่าง ๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานคร

2.2. จากการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการและเป็นทางการ

ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์บุคคลดังต่อไปนี้

1. สัมภาษณ์เจ้าอาวาส วัดใหม่ สารัฐประดิษฐ์ ซ.44/1 มูลนิธิพระธรรมแสง
- พระมหาญาณิษฐ์
2. MR.SAI WIN KYAW ครูจายวัน เลขาธิการโครงการส่งเสริมการเรียนรู้การสอนเยาวชนไต (ไทใหญ่) ในกรุงเทพมหานคร และเจ้าหน้าที่อาสา ฝ่ายศึกษาทางมูลนิธิพระธรรมแสง
3. นาย วันชอบฟ้า (เจ้าหน้าที่อาสาฝ่ายเก็บข้อมูล)
4. ครูหนุ่มฮักไตย เจ็ดจอมจาย ผู้อำนวยการโรงเรียนตมตันไตย
5. ครูทวีศักดิ์ หน่อคำ ครูดนตรีและศิลปะการแสดงพื้นบ้านของชาวไต (ไทใหญ่) ในกรุงเทพมหานคร

ซึ่งบุคคลเหล่านี้ล้วนแล้วเป็นบุคคลข้อมูลสำคัญ (Key informant) ในการให้ข้อมูลในการศึกษาวัฒนธรรมดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานคร

3. ขั้นตอนการจัดกระทำข้อมูล

3.1 ข้อมูลทางเอกสารโดยผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องการศึกษาวัฒนธรรมดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลหอสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

3.2 ข้อมูลทางด้านดนตรีผู้วิจัยได้ทำการบันทึกบทเพลงทั้งหมด 11 ทำนองและรูปแบบของจังหวะกลองทั้งหมดในการบรรเลงของบทเพลงต่าง ๆ ด้วยกันทั้งหมดได้แก่ทำนองเพลงดังต่อไปนี้

ทำนองเพลงเกริ่นนำเข้าสู่บทเพลงใหม่โรง

1.ทำนองเพลง ชี 1

2.ทำนองเพลง ชี 2

บทเพลงใหม่โรงทั้งหมด 9 เพลง 12 ทำนองเพลง

1.คีนใหญ่ใหม่สูง

2.แหลมลง เขี้ยว ล้อ เหลิง

3.ต้างเล่าเม็งกำง

4.ต้างสุ ต้างเฮ้า

5.เม็งใต้ฮ้างหลี่ part 1

6.เม็งใต้ฮ้างหลี่ part 2

7.ฮักอำอิม

8.หนุ่มหน่อ นาสา่งต่อ

9.กากย็อกแหวน แพ็คแซน

รูปแบบของจังหวะกลองทั้งหมด

1.จังหวะของทำนอง ชี 1 หรือเรียกได้อีกชื่อว่าทำนองโยเดีย

2.จังหวะที่ 1 ของทำนอง ชี 2

3.จังหวะที่ 2 ของทำนอง ชี 2

4.จังหวะที่ 3 ของทำนอง ชี 2

5.จังหวะที่ 4 ของทำนอง ชี 2

6.จังหวะที่ 5 ของทำนอง ชี 2

7.จังหวะที่ 6 ของทำนอง ชี 2

8.จังหวะที่ 7 ของทำนอง ชี 2

9.จังหวะที่ 8 ของทำนอง ชี 2

10.จังหวะที่ 9 ของทำนอง ชี 2

11.จังหวะที่ 10 ของทำนอง ชี 2

12.จังหวะที่ 11 ของทำนอง ชี 2

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้บันทึกทำนองเพลงดั้งเดิมที่ได้สืบทอดต่อกันมานานมากจนไม่ทราบผู้ประพันธ์แต่ยังคงมีการสืบทอดต่อกันมาในวัฒนธรรมของชาวไตหรือไทใหญ่ทั้งหมดด้วยกัน 3 ทำนองเพลงซึ่งทำนองเพลงเหล่านี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ร้องหรือบรรเลงเพลงได้ในทุกโอกาสโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ทำนองเพลงตะรอมมากป้าว
2. ทำนองเพลงหยอบย่อน เพลงอาบนํ้า
3. ทำนองเพลงล่องคอง

เนื่องจากบทเพลงเหล่านี้ล้วนแล้วเป็นบทเพลงที่สำคัญของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครทั้งสิ้นเนื่องจากเป็นเพลงที่ใช้ในการแสดงศิลปะพื้นบ้านजाัดไต

แต่เพลงเหล่านี้เป็นการถ่ายทอดโดยปากเปล่าหรือมีการบันทึกโน้ตในรูปแบบที่เข้าใจกันเองในหมู่นักดนตรีของชาวไตด้วยกันเท่านั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการถอดเสียงออกมาและบันทึกด้วยโน้ตดนตรีสากลเพื่อให้สามารถสื่อสารและเกิดความเข้าใจได้มากที่สุด ทำการถอดเสียงจากการบันทึกออกมาให้ใกล้เคียงมากที่สุดในรูปแบบของโน้ตดนตรีสากล

4. อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่

1. เครื่องบันทึกเสียง
2. กล้องดิจิทัล
3. กระดาษจดบันทึกดินสอยางลบ

5. ขั้นตอนเสนอข้อมูล

โดยแบ่งการนำเสนอเป็นบทดังนี้

1. ศึกษาวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานคร
 - 1.1 วัฒนธรรมประเพณีวิถีชีวิตและความเชื่อ
 - 1.1.1 ด้านวัฒนธรรมประเพณี
 - 1.1.2 ด้านวิถีชีวิต
 - 1.1.3 ด้านความเชื่อ
2. ศึกษาดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานคร (โรงเรียนตมตันไคย)

2.1 วัฒนธรรมทางดนตรี

2.2 ประวัติโรงเรียนตมตันไต่ย

2.3 ประวัติดนตรี

2.4 สภาพปัจจุบันของดนตรี

2.3.1 นักดนตรี

2.3.2 เครื่องดนตรี

2.3.3 วิธีการบรรเลง

2.3.4 บทเพลงและทำนอง

2.3.5 โอกาสในการแสดง

2.3.6 การสืบทอด

โดยรวบรวมเป็นรายงานการวิจัยและข้อมูลสารสนเทศโดยจะแบ่งการนำเสนอข้อมูลเป็น
บทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

บทที่ 1 ภูมิหลัง

บทที่ 2 เอกสารตำราวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิจัย

บทที่ 5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

1.วัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต)ในกรุงเทพมหานคร

1.1 วัฒนธรรมประเพณีวิถีชีวิตและความเชื่อ

ประเพณีและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครยังคงดำรงรักษาไว้ได้ดีเชกเช่นเดียวกับกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในสถานที่อื่น ๆ ได้เป็นอย่างดีและ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกันกับประเพณีและวัฒนธรรมต่าง ๆ ของชาวไทยของเรานี้เอง ได้แก่ งานประเพณีวันขึ้นปีใหม่ งานประเพณีตักบาตรพระร้อย งานประเพณีวันสงกรานต์ และ งานประเพณีวันเข้าพรรษาออกพรรษา โดยผู้วิจัยจะทำการแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อดังต่อไปนี้

1.1.1 ด้านวัฒนธรรมประเพณี

ประเพณีวันขึ้นปีใหม่

วันขึ้นปีใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) คือวันที่ตรงกับวันขึ้น 1 ค่ำ เดือนอ้ายของทุกปี ซึ่งในปีนี้จะตรงกับวันที่ 19 พฤศจิกายน 2560 ในงานวันขึ้นปีใหม่นี้จะมีชาวไทยใหญ่มารวมตัวกันเป็นจำนวนมากในวัดไทใหญ่และในชุมชน ในงานนี้จะพบเห็นการแสดงดนตรีที่หาได้ยากแม้แต่ในรัฐฐานเองก็ตามเพราะจะมีให้เห็นในเฉพาะงานมงคลใหญ่ ๆ ของชาวไทยใหญ่เท่านั้น ได้แก่การแสดงที่เรียกว่าจ๊าดไต นอกจากการแสดงจ๊าดไตก็ยังมีการบรรเลงดนตรีที่เรียกว่าวงกลองมอชิง ประกอบเข้ากับการรำนกกิ่งกะหล่าและรำไตอีกด้วย โดยการแสดงกระรำนกหรือการรำนกกิ่งกะหล่านั้นจะมีขึ้นในงานมงคลต่าง ๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) และในทุก ๆ ที่นั้นมักจะต้องมีวงกลองมอชิงและการแสดงการรำนกรำไตอยู่ด้วยในทุก ๆ งานมงคลไม่ว่ากลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) จะไปอยู่ที่ใดหากมีงานมงคลเกิดขึ้นที่ใดก็มักจะพบเห็นวงดนตรีแบบนี้และการแสดงรำนกรำไตแบบนี้อยู่ด้วยในทุก ๆ ที่เพราะว่ากลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) มีความเชื่อกันว่าเสียงของวงกลอง มอชิง คือเสียงที่ศักดิ์สิทธิ์และผู้ที่ได้พบเห็นการแสดงการรำนกหรือรำนกกิ่งกะหล่าและการรำไตผู้นั้นจะประสบพบแต่ความโชคดีมีชัย



ภาพประกอบ 1 พิธีเปิดงานวันขึ้นปีใหม่

ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2560

วันขึ้น 1 ค่ำ เดือนอ้ายของทุกปี ซึ่งในปีนี้จะตรงกับวันที่ 19 พฤศจิกายน 2560 ในงานวันขึ้นปีใหม่นี้จะมีชาวไทยใหญ่มารวมตัวกันเป็นจำนวนมากในวัดไทใหญ่ (วัดใหม่) ซอย สาธุประดิษฐ์ 44/1 และนอกจากนั้นในกรุงเทพมหานครยังมีการจัดงานปอยปีใหม่ได้ด้วยกันอีก 2 ที่ได้แก่ หมู่บ้านทีเค บางบอน พระราม 2 และวัดบึงพระยาสุเรนทร์คลองสามวาเขตมีนบุรี แต่เราจะพบการแสดงเหมือนกันหมดคือการแสดงรำกรำโตแล้วหลังจากนั้นจะมีการแสดงศิลปนิพนธ์ต่าง ๆ ของชาวไทแต่จะมีที่ (วัดใหม่) ซอย สาธุประดิษฐ์นั้นต่างจากที่อื่นคือการแสดงจำดไต้นั่นเอง



ภาพประกอบ 2 วงกลอง มอญ เชียง

ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2560

วงดนตรีแบบนี้และการแสดงรำกรำโตแบบนี้มีอยู่ด้วยในทุก ๆ ที่เพราะว่ากลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) มีความเชื่อว่าเสียงของวงกลอง มอญเชียง คือเสียงที่ศักดิ์สิทธิ์และผู้ใดที่ได้พบเห็นการแสดงการรำกรำหรือรำนกเงือกกะหล่ำและการรำโตผู้นั้นจะประสบพบแต่ความโชคดีมีชัย



ภาพประกอบ 3 การแสดงจ๊าดไต

ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2560

นักแสดงจ๊าดไตนั้นมีตั้งแต่เด็กและผู้ใหญ่ผู้ชายและผู้หญิง การแสดงจ๊าดไตในแต่ละครั้งจะมีรูปแบบบอสิระในการแสดงมาก เช่น การร้องเดี่ยวร้องคู่และรำเดี่ยวรำคู่รำหมู่มีและมีการสอดแทรกละครและบทละครเข้าไปในเรื่องอยู่ด้วยดู ๆ ไปแล้วอาจชวนให้คิดถึงลิเกของไทยเรา แต่การแสดงจ๊าดไตนั้นไม่ใช่ลิเกกับเป็นการแสดงโชว์ศิลปะต่าง ๆ อย่างละนิดอย่างละหน่อย เช่น การร้องเล่นเต้นรำการแสดงละครและการแสดงดนตรีโดยเราจะเห็นได้ว่ามีวิธีการดำเนินเรื่องจะไม่เป็นเส้นตรงเหมือนกับลิเกตั้งแต่ต้นจนจบในกาแสดงจ๊าดไตมักจะมุ่งเน้นไปในการแสดงศิลปะต่าง ๆ อย่างละนิดอย่างละหน่อยมากกว่าแต่พอถึงช่วงเวลานึงเค้าจะหยิบยกเรื่องคุณงามความดีเข้ามาแสดงสอดแทรกไว้อีกด้วย

งานประเพณีตักบาตรพระร้อย



ภาพประกอบ 4 เป็นภาพถ่ายคานหาบพระพุทธรูปของชาวบ้านนำหน้าพระสงฆ์
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2561

งานตักบาตรพระร้อยของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ซึ่งในการลงพื้นที่ครั้งนี้เน้นตรงกับวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2561 ณ บริเวณทางเข้าชุมชนและวัดไทใหญ่ในกรุงเทพมหานคร ในวันที่ได้มีกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ที่อาศัยอยู่ในทุก ๆ ที่ของกรุงเทพมหานครมารวมตัวกันทำบุญตักบาตในงานประเพณีตักบาตรพระร้อยเต็มสองข้างถนนหน้าชุมชนของชาวไทใหญ่โดยจะมีขบวนพานเงินพานทองนำหน้าคานแบกหามพระพุทธรูปหลังจากนั้นจึงตามมาด้วยพระสงฆ์ชาวไทใหญ่ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครต่างเตรียมข้าวสารอาหารแห้งและเงินทองมาทำบุญในงานประเพณีตักบาตรพระร้อยกันในวันนี้

งานประเพณีวันสงกรานต์



ภาพประกอบ 5 บรรยากาศในช่วงเช้าของการทำบุญในงานประเพณีวันสงกรานต์
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2561

บรรยากาศในช่วงเช้าเต็มไปด้วยชาวไทยใหญ่เป็นจำนวนมากต่างคนก็ต่างหอบหิ้วดอกไม้บูชาพระและธูปเทียนไว้ในมือทุกคนต่างมุ่งหน้าเดินขึ้นชั้น 2 ของศาลาในชุมชนไทใหญ่เพื่อขึ้นไปกราบพระสวดมนต์และฟังเทศน์นี้คือบรรยากาศการทำบุญของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานคร ชาวไทใหญ่หรือชาวไตที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและในเขตปริมณฑลต่างรวมตัวกันเดินทางมาที่ ชุมชนวัดไทใหญ่เนื่องจากที่นี่คือจุดศูนย์รวมใหญ่ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ที่เข้ามาอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร



ภาพประกอบ 6 การทำขนมข้าวมูลห่อเดือน 5
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 13 เมษายน 2561

ในวันสงกรานต์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) นั้นถึงจะเหมือนกันกับชาวไทยของเราก็ตามแต่ก็มีอย่างหนึ่งที่ไม่เหมือนกันคือชาวไทยใหญ่จะมีการทำขนมข้าวมูลห่อเดือน 5 โดยจะร่วมมือกันทำขึ้นในเฉพาะวันสงกรานต์เท่านั้น เพื่อเสมือนแต่การถวายให้พระพุทธเจ้าและเพื่อถวายในแด่พระสงฆ์จากนั้นก็นำไปมอบให้กับญาติผู้ใหญ่หรือผู้เฒ่าผู้แก่เพื่อขอพรและขอขมาในขณะที่เราไปรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่อีกด้วย



ภาพประกอบ 7 ภาพการทำบุญสงกรานต์
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2561

การทำบุญสงกรานต์โดยกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) จะทำการต่อท่อน้ำ PVC และทำบันไดขึ้นไปเพื่อนำน้ำไปเทลงในรางท่อ PVC เพื่อให้ น้ำ ไหลลงไปที่องค์พระประจำวันทักของคได้พร้อม ๆ กันโดยด้านล่างจะมีผู้คนมาช่วยกันลงน้ำใส่ถังเพื่อให้คนชาวไทใหญ่ตักน้ำได้อย่างสะดวกสบายในงานประเพณีวันสงกรานต์นี้



ภาพประกอบ 8 ภาพประกอบการบรรเลงดนตรีของวงกลองมอชิง
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2561

ในวันนี้มีการบรรเลงดนตรีหรือการเล่นดนตรีพื้นบ้านซึ่งกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) หรือว่าไตนี้ถือกันว่าวงกลองมอชิงนี้เป็นเครื่องดนตรีที่มีความศักดิ์สิทธิ์มีความเป็นสิริมงคลซึ่งในพิธีมงคลหรือว่าในวันที่เป็นมงคลต่าง ๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) นี้เราจะพบเห็นวงดนตรีแบบนี้ในทุก ๆ งานร่วมประกอบการแสดงต่าง ๆ บางก็มีเช่นการรำนกิ้งกะหล่าการรำไตรำดาบรำวงเป็นต้น นอกจากนั้นกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ก็ยังชอบบรรเลงเขาค้อกับบรรยาภาคในงานตลอดทั้งวันได้อีกด้วยเพื่อให้เสียงเครื่องดนตรีที่เป็นสิริมงคลนี้อยู่กับงานไปทั้งวันอีกด้วย



ภาพประกอบ 9 พิธีการรดน้ำผู้เฒ่าผู้แก่เพื่อเป็นการขอพร
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2561

ชาวไทยใหญ่จะมีการนำขนมข้าวมูลห่อเดือน 5 โดยที่ร่วมกันทำมือกันขึ้นมาในเฉพาะวัน
สงกรานต์เท่านั้นเพื่อมอบให้กับญาติผู้ใหญ่หรือผู้เฒ่าผู้แก่เพื่อขอพรและขอขมาในขณะที่เข้าไปรด
น้ำดำหัวผู้ใหญ่โดยการรดน้ำครั้งนี้จัดอยู่ที่หมู่บ้าน ที่เค บางบอน พระราม

งานประเพณีวันเข้าพรรษาและวันออกพรรษา



ภาพประกอบ 10 บรรยากาการบรรเลงดนตรีของวงกลองมอชิงในงานประเพณีวันเข้าพรรษา
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2561

วันเข้าพรรษาของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานคร นั้นไม่มีความแตกต่างจากของชาวไทยเราเลยในเวลาช่วงเช้าจะเต็มไปด้วยผู้คนกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) จำนวนมากที่มาร่วมกันทำบุญในวันเข้าพรรษานี้ซึ่งกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) นั้นจะให้ความสำคัญกับวันสำคัญทางศาสนาเป็นอย่างมากถึงกับว่าถ้างานที่ทำอยู่ในกรุงเทพมหานครนั้นไม่หยุดกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ก็จะต้องลางานออกมาเพื่อมาทำบุญในวันเข้าและวันออกพรรษากันเลยทีเดียว เพราะกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) นั้นต่างถือกันว่างานยังต้องทำอีกหลายวันแต่วันสำคัญทางศาสนาเช่นเข้าพรรษาและออกพรรษานั้นในหนึ่งปีนั้นก็แค่ครั้งเดียวจึงจำเป็นที่จะต้องมาทำบุญให้ได้ โดยการบรรเลงดนตรีของที่เราพบเจอในวันเข้าพรรษานี้คือวงกลองมอชิงมาบรรเลงดนตรีหรือทำการละเล่นดนตรีพื้นบ้านซึ่งกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) นี้ถือกันว่างกลองมอชิงนี้เป็นเครื่องดนตรีที่มีความศักดิ์สิทธิ์มีความเป็นสิริมงคลซึ่งในพิธีมงคลหรือว่าในวันที่เป็นมงคลต่าง ๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) นี้จะพบเห็นวงดนตรีแบบนี้ในทุก ๆ งานมงคลกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ต่างร่วมกันบรรเลงเขาคือกับบรรยากาในงานตลอดทั้งวันเข้าพรรษาเพื่อให้เสียงเครื่องดนตรีที่เป็นสิริมงคลนี้อยู่กับงานวันเข้าพรรษาไปตลอดทั้งวันอีกด้วย

1.1.2 ด้านวิถีชีวิต

วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทใหญ่ในกรุงเทพมหานครนั้น มีความเป็นอยู่แตกต่าง เช่นเดียวกับแรงงานจากประเทศพม่าบ้างก็รับจ้างทำงานบ้านก็ทำงานโรงงานแต่เรามากจะสังเกต ได้จากการแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ที่จะมีความโดดเด่นไม่เหมือนกับกลุ่มชาติอื่น ๆ โดยเฉพาะเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) นั้นมักจะมีสีที่โดดเด่นทั้งของผู้ชายและของผู้หญิงบางคนก็พกผ้าไว้บนศีรษะมีทั้งชายและหญิงบางคนก็สะพายย่ามไว้ใช้แทนกระเป๋า แต่ในบางส่วนก็จะแต่งกายเป็นแบบชุดสากลทั่วไปแต่เราจะมีจุดสังเกตได้จาก กระเป๋าย่ามลายเสื้อที่มักจะมีภาษาไทใหญ่และธงชาติหรือเสื้ออยู่ด้วยเสมอเพราะกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) นี้ถือว่าเสื้อเป็นสัตว์ที่กล้าหาญและสง่างามส่วนสีของธงชาติจะมีอยู่ด้วยกันทั้งหมดสาม สีคือ แดง เหลือง เขียว สีแดงหมายถึงชาติเลือดเนื้อสีเหลืองหมายถึงศาสนาสีเขียวหมายถึงความ ร่มรื่นและความอุดมสมบูรณ์ ส่วนอาหารการกินของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครนั้นจะมีชาวไทใหญ่บางส่วนที่ติดต่องานซื้ออาหารจากอำเภอแม่สายจังหวัด เชียงรายเพื่อนำมาขายให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ของตนให้ได้รับประทานอาหารที่เป็นของประเทศไทย ของตนเองเพื่อที่จะได้รู้สึกเหมือนอยู่ในประเทศฐานตลอดเวลา บ้านเรือนของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครนั้นส่วนใหญ่กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพนั้นมักจะเช่า บ้านเรือนในกรุงเทพมหานครอยู่กันมากกว่าบางส่วนก็อยู่กับวัดหรือบวรใกล้ ๆ วัด



ภาพประกอบ 11 ลักษณะเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของผู้หญิง
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2561

ลักษณะเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของผู้หญิงจะมีสีที่สดใสสวยงามเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของ
ชาวไต (ไทใหญ่)



ภาพประกอบ 12 ลักษณะเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของผู้ชาย
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2561

ลักษณะเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของผู้ชายไต (ไทใหญ่) ชุดแต่งกายจะมีสีที่สดใสสวยงาม
เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวไต (ไทใหญ่)



ภาพประกอบ 13 ลักษณะการแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ทั้งชายและหญิง
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2562

ลักษณะการแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ทั้งชายและหญิงชอบแต่งตัวสบาย ๆ ด้วยชุดผ้าฝ้ายเสื้อแขนยาวผ่าหน้ากางเกงขาก๊วยมาเป็นเวลานานบางคนก็นิยมโพกผ้าไว้บนศีรษะ ด้วยซึ่งการโพกผ้านี้ชาวไต (ไทใหญ่) นั้นเรียกว่าการเทียนผ้านั่นเอง ผ้าผืนใหญ่สีชมพูหมายถึงผู้ชายที่ยังไม่ได้แต่งงานสีเหลืองคือแต่งงานแล้วส่วนสีขาวหมายถึงผู้เฒ่าผู้แก่ ซึ่งผ้าเทียนศีรษะนี้เป็นผ้าอเนกประสงค์ใช้ห่มคลุมร่างกายหรือใช้ประโยชน์อื่น ๆ ตามแต่สถานการณ์ส่วนผู้หญิงไต (ไทใหญ่) มักจะสวมเสื้อคอกลมแขนยาวตัวอย่างในรูปนี้คือแบบดั้งเดิมเรียกว่าเสื้อปัด



ภาพประกอบ 14 ลักษณะอาหารการกิน
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2561

อาหารการกินของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครโดยพ่อค้าแม่ค้าจะทำการสั่งมาจากอำเภอแม่สายจังหวัดเชียงราย



ภาพประกอบ 15 ปากซอยทางเข้าตลาดชุมชนไทใหญ่ในกรุงเทพมหานคร

ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2561

ในยามเช้าและยามเย็นนั้นจะดูไม่ค่อยออกเพราะว่าชาวไทใหญ่นั้นจะปะปนกับผู้คนในเวลาที่ต้องออกทำงานและเลิกงานในกลางใจเมืองของกรุงเทพมหานครแต่พอลองเดินเข้าไปในซอยจะมีความรู้สึกว่ามันอยู่แถว ๆ ตลาดแม่สายเลยทีเดียว



ภาพประกอบ 16 ภาพบรรยากาศการซื้อขายเสื้อผ้าในตลาดชุมชนไทใหญ่ใหญ่ในกรุงเทพมหานคร
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2561

ชาวไทใหญ่นั้นจะนำเสื้อผ้ามาจากทางแม่สายหรือมาจากที่ที่ชาวไทใหญ่อยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทยมาจำหน่ายให้กับพี่น้องของตนเองเพื่อให้ทุกคนนั้นไม่ได้มีความรู้สึกว่ายู่ไกลบ้านไกลเมืองจากรัฐฐานหรือในที่ต่าง ๆ ที่พวกเขาจากมา

1.1.3 ด้านความเชื่อ

กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) นั้นมีความเคารพผีบ้านผีเมืองซึ่งมีความเชื่อกันว่าเป็นผู้สร้างเมือง หากจะต้องเดินทางไปไหนมาไหนหรือจะมีพิธีกรรม ต่าง ๆ จะต้องมีการกราบไหว้ผีเจ้าเมืองเพื่อเป็นการบอกกล่าวและให้ผีเจ้าเมืองคุ้มครองและในวันขึ้นปีใหม่นั้นจะมีการจุดเทียนด้วยกัน 12 เล่ม เพื่อเป็นตัวแทน 12 เดือนในรอบ 1 ปี โดยมักจะจุดไว้ที่ศาลเจ้าเมืองประจำเมืองตามที่ตนอยู่ กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) นั้นนับถือศาสนาพุทธโดยสังเกตได้จากวัดและเจดีย์ที่มีในแต่ละเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) นั้นและในแต่ละบ้านนั้นจะมีหิ้งพระไว้กราบไหว้บูชาโดยจะมีการเปลี่ยนอาหารคาวหวานที่บูชาพระทุก ๆ วันเป็นประจำ กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) นั้นมีความเคร่งครัดในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมากหากบ้านไหนมีลูกชายก็จะต้องให้บวชเป็นพระภิกษุอย่างน้อย 1 รูปโดยเชื่อกันว่าจะเป็นการทำบุญให้กับครอบครัวและเป็นการสืบทอด

พระพุทธศาสนาด้วย และความเชื่ออีกอย่างหนึ่งนั้นมีความเชื่อเรื่องเกี่ยวกับรอยสักหรือการสักยันต์โดยมีความเชื่อกันว่าจะสามารถทำให้ร่างกายแข็งแรงหรือในเวลายามออกศึกสงครามอาวุธต่าง ๆ จะไม่สามารถทำอันตรายได้ ๆ ให้กับผู้ที่สักยันต์ได้เพราะในน้ำหมึกที่ใช้ในการสักยันต์นั้นจะมีตัวยาสมุนไพรผสมไว้ด้วย แต่เดิมนั้นจะสักยันต์กันทั้งตัวแต่ในปัจจุบันนี้คนรุ่นใหม่แทบจะไม่มีใครนิยมสักยันต์แบบโบราณกันอีกแล้วยังคงเหลือแต่เพียงคนเฒ่าคนแก่ที่มีอายุโดยประมาณ 50 ปีขึ้นไปที่ยังหลงเหลือรอยสักยันต์อยู่ในร่างกาย และ วิถีชีวิตในทุก ๆ วัดจะมีการเดินทางไปทำบุญตักบาตรและฟังธรรมเทศนา รวมทั้งยังช่วยกันร่วมบริจาคเงินและบูรณะศาสนาสถานต่าง ๆ ของตนอีกด้วย

2. ดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานคร (โรงเรียนตุ้มตันไตย)

2.1 วัฒนธรรมทางดนตรี

จากการลงพื้นที่ผู้วิจัยได้พบว่าโรงเรียนตุ้มตันไตยนั้นคือสถานศึกษาที่ทำการฝึกสอนดนตรีและศิลปะพื้นบ้านรวมไปถึงภาษาและวัฒนธรรมทั้งหมดของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครส่วนดนตรีที่ได้พบเจอในการเรียนการสอนของโรงเรียนตุ้มตันไตยนี้ได้แก่การบรรเลงดนตรีของวงกลองกันยาว มอญ เเซิง และการแสดงการฟ้อนรำต่าง ๆ ประกอบกับวงกลองกันยาว มอญ และเซิง เช่น การฟ้อนเจิงหรือการฟ้อนเจิงนี้คือการรำแสดงศิลปะการต่อสู้ต่าง ๆ นั้นเอง เช่น ฟ้อนการต่อสู้ด้วยมือเปล่า ฟ้อนกระบอง ฟ้อนดาบ การรำนกกินรีหรือถูกเรียกกันอีกอย่างว่าการรำนกกิ้งกะหล่ำ การรำโต และการฟ้อนกล้าปานก่องซึ่งกล้าปานก่องนี้คือการรำวงนั้นเอง นอกจากนั้นยังได้พบการเรียนการสอนดนตรีและการแสดงศิลปะแบบมหรสพครบเครื่องอีกด้วยนั่นก็คือการแสดงจ๊าดไต ซึ่งจ๊าดไตนั้นมีประวัติและความเป็นมาคือ จ๊าดไตนั้นนิยมแสดงกันในงานบุญงานเทศกาลต่าง ๆ และได้ถูกประดิษฐ์คิดค้นขึ้นโดยท่านอาจารย์อ้อเจ๊ะเมื่อปี พ.ศ. 2486 พายหลังจากนั้นในปีต่อมาก็ได้มีการเผยแพร่แสดงไปทั่ว โดยเริ่มต้นจากจุดกำเนิดครั้งแรก ณ เมืองสี่บ่อซึ่งตั้งอยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทยจนวันนี้ได้มีการแสดงจ๊าดไตกันมา 60 กว่าปีได้แล้ว ท่านอาจารย์อ้อเจ๊ะนั้นได้คิดค้นการแสดงจ๊าดไตโดยการหยิบเอาเครื่องดนตรีของไตหรือชาวไทใหญ่มาผสมผสานเข้าด้วยกันกับบทเพลงโบราณของชาวไตหรือไทใหญ่แล้วนำขึ้นแสดงบนเวทีโดยวิธีการร้องเล่นเต้นฟ้อน ซึ่งในสมัยปี พ.ศ.2486 ถือกันว่าเป็นเรื่องแปลกใหม่ของชาวไตหรือไทใหญ่กันมากในสมัยนั้นในปี พ.ศ.2501 ได้เกิดเหตุการณ์สู้รบกันระหว่างกองกำลังทหารพม่าและกองกำลังทหารไทใหญ่ ชาวบ้านจำนวนมากได้อพยพหนีภัยสงครามเข้ามาสู่

ประเทศไทยโดยได้มีการอพยพเข้ามาทางจังหวัดแม่ฮ่องสอนเชียงรายและเชียงใหม่ โดยมากองบัญชาการใหญ่อยู่ที่หมู่บ้านเปียงหลวงอำเภอเวียงแหงจังหวัดเชียงใหม่ ในปี พ.ศ.2514 คณะการแสดงจ๊าดไตได้เดินทางจากประเทศรัฐฉานเข้าสู่หมู่บ้านเปียงหลวงอำเภอเวียงแหงจังหวัดเชียงใหม่ในประเทศไทยครั้งแรกโดยเข้ามาตามคำเชิญของนายพลโมเฮงเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้ทหารและประชาชนชาวไทยใหญ่ที่อพยพเข้ามาอยู่ที่หมู่บ้านเปียงหลวงอำเภอเวียงแหงจังหวัดเชียงใหม่ จึงได้เป็นต้นกำเนิดของการแสดงจ๊าดไตในประเทศไทยครั้งตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา โดยทางโรงเรียนตุ้มตันไต่ยนี้ก็ได้มีการเรียนการสอนดนตรีและการแสดงจ๊าดไตนี้ด้วยซึ่งบทเพลงและทำนองที่ผู้วิจัยได้พบจากการลงพื้นที่นั้นได้แก่ ทำนองเพลงหยอบย่อน ทำนองเพลงล่องคง ทำนองระรอนมากบัว เพลงเปิดม่าน ทำนองเพลง ซี 1 และ ซี 2 และบทเพลงโหมโรงทั้งหมด 9 เพลง 12 ท่อนเพลง

2.2 ประวัติโรงเรียนตุ้มตันไต่ย

เริ่มก่อตั้งและเผยแพร่แบบแผนการสอนของโรงเรียนตั้งแต่วันที่ 11 เดือน 11 ปี 2011 โดย ครูหนุ่มฮักไต่ย เจ็ดจอมฉาย (ผู้อำนวยการโรงเรียนตุ้มตันไต่ย) คำว่า ตุ้มตันไต่ยหมายถึงศูนย์รวมแบบแผนเพื่อพัฒนาและอนุรักษ์ความเป็นไต วันที่เปิดเป็นทางการวันแรกคือวันที่ 13 กันยายน 2013 ที่ ซอย นวมิตร 145 แขวงนวลจันท์ เขตบึงกุ่ม โดยมุ่งเน้นทางด้านภาษาดนตรีและวัฒนธรรมทั้งหมดทุกแขนงของชาวไทยใหญ่โดยโรงเรียนตุ้มตันไต่ยนั้นจะทำการสอนทุกอย่างที่เป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของไตหรือกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) นั้นเองเพื่อไม่ให้ลูกหลานชาวไตหรือไทใหญ่ไม่หลงลืมวัฒนธรรมของตนไป การศึกษาวัฒนธรรมทางดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานคร โรงเรียนตุ้มตันไต่ย ซอย นวมิตร 145 แขวงนวลจันท์ เขตบึงกุ่ม เป็นการศึกษาสำรวจและสืบค้นข้อมูลทางด้านวัฒนธรรมทางดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานคร ด้วยการเชื่อมโยงประวัติศาสตร์ ความเชื่อ ประเพณี ลักษณะของดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานคร มีการแพร่กระจายทางดนตรีมาอย่างไร รวมไปถึงการอนุรักษ์ของดนตรี เพื่อต้องการอธิบายถึงความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมและดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานคร โรงเรียนตุ้มตันไต่ย ซอย นวมิตร 145 แขวงนวลจันท์ เขตบึงกุ่ม นั้นเป็นสถานที่ ที่มีชาวไทยใหญ่ไปทำการศึกษาในระบบวิชาทั่วไปแถมยังเป็นสถานที่ฝึกสอนวัฒนธรรมประเพณีสำคัญต่าง ๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครมาเป็นเวลานาน

2.3 ประวัติดนตรี

จากการลงพื้นที่จากภาคสนาม ณ โรงเรียนตุมตันไต่ย ซอย นวมิตร 145 แขวง นวลจันทร์ เขตบึงกุ่มผลคือว่ากลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ที่นี่ไม่มีวงดนตรีแต่กับเป็นที่ฝึกสอนนักดนตรีและวัฒนธรรมต่าง ๆ ในทุก ๆ ด้านของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครอีกทั้งผู้ที่เรียนดนตรีในปัจจุบันเมื่อจบหลักสูตรจากโรงเรียนตุมตันไต่ย ซอย นวมิตร 145 แขวงนวลจันทร์ เขตบึงกุ่มแล้วต่างก็กลับไปเปิดเป็นโรงเรียนตุมตันไต่ย 2 ชั้นมาใหม่ ณ รัฐฉานประเทศพม่าอีกด้วย ผู้วิจัยได้พบว่าโรงเรียนตุมตันไต่ยนั้นนอกจากจะเป็นสถานศึกษาที่ทำการฝึกสอนดนตรีและศิลปะพื้นบ้านแล้วยังสอนภาษาและวัฒนธรรมทั้งหมดของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ที่อาศัยอยู่ใน กรุงเทพมหานครส่วนดนตรีที่ได้พบเจอในการเรียนการสอนของโรงเรียนตุมตันไต่ยนี้ได้แก่การบรรเลงดนตรีของวงกลองกันยาว มอง เชิง และการแสดงการฟ้อนรำต่าง ๆ ประกอบกับวงกลองกันยาว มอง และเชิง เช่น การฟ้อนเจิงหรือการฟ้อนเจิงนี้คือการรำแสดงศิลปะการต่อสู้ต่าง ๆ นั้นเอง เช่น ฟ้อนการต่อสู้ด้วยมือเปล่า ฟ้อนกระบอง ฟ้อนดาบ การรำนกกินรีหรือถูกเรียกกันอีกอย่างว่าการรำนกกิ่งกะหล่ำ การรำโต และการฟ้อนกล้ำป่านก่องซึ่งกล้ำป่านก่องนี้คือการรำนั่นเอง ในทุก ๆ ครั้งที่ผู้วิจัยลงพื้นที่ทางภาคสนามนั้นจะพบว่าเมื่อไรก็ตามที่ชาวไทใหญ่มีงานประเพณีทางพุทธศาสนาหรืองานมงคลต่าง ๆ สิ่งหนึ่งที่ขาดไม่ได้คือการฟ้อนกิ่งกะหล่ำและโต เมื่อเสียงฆ้องเสียงกลองดังขึ้น นักแสดงที่ใส่ชุดกิ่งกะหล่ำซึ่งดูคล้ายนกและนักแสดงที่ใส่ชุดโตซึ่งดูคล้ายกวาง จะออกมาวาดลวดลายการฟ้อนตามแบบฉบับของชาวไทใหญ่ ด้วยท่วงท่าและลีลาที่เร้าใจ เสียงดนตรีจะสอดรับกับการสะบัดปีกสะบัดมือของนักแสดงกิ่งกะหล่ำ และการเคลื่อนไหวของนักแสดงโตซึ่งดูราวกับสัตว์ที่มีชีวิตจริง ทำให้การแสดงชุดนี้น่าดูน่าชมยิ่งนัก และคำว่าคำว่ากิ่งกะหล่ำนั้นมาจากภาษาบาลีว่าหมายถึงกินรีหรือกินนรซึ่งเป็นสัตว์ในนิยายประเภทมนุษย์ที่มีหัวเป็นคนมีตัวเป็นนกอาศัยอยู่ในป่าหิมพานต์ ส่วนคำว่า โต นั้นเป็นสัตว์ในนิยายเหมือนกัน คำว่า "โต" ในพจนานุกรมไทยบอกว่าเป็นคำโบราณหมายถึง "สิงโต" แต่โตที่เป็นการแสดงของชาวไทใหญ่นั้นดูยังไงก็ไม่เหมือนสิงโตออกไปทางกวางมากกว่า ผู้วิจัยจึงถามผู้รู้ชาวไทใหญ่ (ครูทวีศักดิ์ หน่อคำ) ท่านบอกว่าเป็นสัตว์ที่เกิดจากการผสมของสัตว์ ๙ ชนิดซึ่งก็คงเป็นประเภทสัตว์ป่าหิมพานต์ที่ผสมสัตว์ตัวโน้นตัวนี้ จนดูแปลก ๆ กิ่งกะหล่ำและโตนั้นมีความเชื่อกันว่ามีมาตั้งแต่ในเมื่อสมัยพระพุทธองค์ (พระพุทธเจ้า) ได้เสด็จไปโปรดพระพุทธมารดาที่สวรรค์ชั้นดุสิตและอยู่จำพรรษาที่นั่น ๑ พรรษา เมื่อออกพรรษาแล้ว พระพุทธองค์ได้เสด็จลงจากสวรรค์แล้วเหล่าทวยเทพและสัตว์ป่าหิมพานต์ต่างออกมารับเสด็จกันพร้อมหน้าและวันนั้นจึงเป็นวันที่เกิดปาฏิหาริย์ที่โลกทั้งสาม คือ สวรรค์ มนุษย์ และนรก ต่างมองเห็นกันได้หมด หรือที่เราเรียกว่า "วันพระเจ้าเปิดโลก"

และสัตว์ในนิยายทั้งสองนี้คือกิ้งก่าและโตกก็มีมนุษย์มองเห็นว่า ออกมาสำแดงกิริยาอาการต่าง ๆ เป็นการพ้อนรับเสด็จด้วย ชาวไทใหญ่จึงถึงกันว่าเมื่อไหร่ที่มีงานมงคลต่าง ๆ จะต้องมีการแสดง 2 อย่างนี้ให้เห็นอยู่ตลอดในทุก ๆ งาน นอกจากนั้นยังได้พบการเรียนรู้การสวดมนต์และการแสดง ศิลปะแบบมหรสพครบเครื่องอีกด้วยนั่นก็คือการแสดงจ๊าดไต ซึ่งจ๊าดไตนั้นมีประวัติและความเป็นมาคือ จ๊าดไตนั้นนิยมแสดงกันในงานบุญงานเทศกาลต่าง ๆ และได้ถูกประดิษฐ์คิดค้นขึ้นโดย ท่านอาจารย์อ้อยเจ๊ะเมื่อปี พ.ศ.2486 พายหลังจากนั้นในปีต่อมาก็ได้มีการเผยแพร่แสดงไปทั่ว โดยเริ่มต้นจากจุดกำเนิดครั้งแรก ณ เมืองสี่ป้อซึ่งตั้งอยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทย จวบจนวันนี้ได้มีการแสดงจ๊าดไตกันมา 60 กว่าปีได้แล้ว ท่านอาจารย์อ้อยเจ๊ะนั้นได้คิดค้นการแสดงจ๊าดไตโดยการหยิบเอาเครื่องดนตรีของไตหรือชาวไทใหญ่มารวมผสมผสานเข้าด้วยกันกับบทเพลงโบราณของชาวไตหรือไทใหญ่แล้วนำขึ้นแสดงบนเวทีโดยวิธีการร้องเล่นเต้นพ้อน ซึ่งในสมัยปี พ.ศ.2486 ถือกันว่าเป็นเรื่องแปลกใหม่ของชาวไตหรือไทใหญ่กันมากในสมัยนั้นในปี พ.ศ.2501 ได้เกิดเหตุการณ์สู้รบกันระหว่างกองกำลังทหารพม่าและกองกำลังทหารไทใหญ่ ชาวบ้านจำนวนมากได้อพยพหนีภัยสงครามเข้ามาสู่ประเทศไทยโดยได้มีการอพยพเข้ามาทางจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงรายและเชียงใหม่ โดยมากกองบัญชาการใหญ่อยู่ที่หมู่บ้านเปียงหลวงอำเภอเวียงแหงจังหวัดเชียงใหม่ ในปี พ.ศ.2514 คณะการแสดงจ๊าดไตได้เดินทางจากประเทศไทยเข้าสู่หมู่บ้านเปียงหลวงอำเภอเวียงแหงจังหวัดเชียงใหม่ในประเทศไทยครั้งแรกโดยเข้ามาตามคำเชิญของนายพลโมเฮงเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้ทหารและประชาชนชาวไทใหญ่ที่อพยพเข้ามาอยู่ที่หมู่บ้านเปียงหลวงอำเภอเวียงแหงจังหวัดเชียงใหม่ จึงได้เป็นต้นกำเนิดของการแสดงจ๊าดไตในประเทศไทยครั้งตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา จนกระทั่งถึงวันที่ 11 เดือน 11 ปี 2011 ได้มีการเริ่มก่อตั้งและเผยแพร่แบบแผนการสอนของโรงเรียนขึ้นมา โดย ครูหนุ่มฮักไตย เจ็ดจอมจาย (ผู้อำนวยการโรงเรียนตมตันไตย) คำว่า ตมตันไตยหมายถึงศูนย์รวมแบบแปลเพื่อพัฒนาและอนุรักษ์ความเป็นไต วันที่เปิดเป็นทางการวันแรกคือวันที่ 13 กันยายน 2013 ที่ ซอย นวมิตร 145 แขวงนวลจันทร์ เขตบึงกุ่ม

3. สภาพปัจจุบันของดนตรี

สภาพปัจจุบันของดนตรีคือนักเรียนของโรงเรียนตมตันไต่ยที่จะรวมตัวกันมาเรียนทุก ๆ

วันอาทิตย์โดยแต่ละคนจะต้องเรียนทุกเครื่องดนตรีทุกคนจะสามารถปฏิบัติได้ทุก ๆ เครื่องเช่นกันแต่จะมีเครื่องเอกของตนแตกต่างกันออกไป วัฒนธรรมดนตรีไทใหญ่ใน กรุงเทพมหานครใน จากการที่ผู้วิจัยลงพื้นที่พบเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี ๒ ประเภท ได้แก่ มอแง หรือเรียกอีกชื่อว่ามอตาล เป็นเครื่องดนตรีที่มีลักษณะคล้ายกับฆ้องวงของไทยแต่วางเรียงเป็นแผง ประสมอยู่ในวงจำดไต ทำหน้าที่ดำเนินทำนองโดยมีบทบาทสำคัญกับผู้ขับร้องและนางรำ และฆ้อง มีลักษณะคล้ายคอกของเปิงมางแต่เปลี่ยนจากกลองไปเป็นฆ้องทองเหลืองแทน นิยมนำมาใช้ในวงจำดไตโดยใช้บรรเลงควบคู่ไปกับมอแงหรือมอตาล จังหวะกลองที่ใช้ในวงจำดไต เรียกว่า เซ่าลงบัต มี ๑๒ จังหวะ แบ่งออกเป็น การบรรเลงดนตรีที่ไม่ประกอบการแสดง การบรรเลงประกอบการรำ และการแสดง วัฒนธรรมการถ่ายทอดด้านดนตรีพบว่า การถ่ายทอดความรู้ด้านดนตรีไทใหญ่เป็นไปอย่างมีการเรียนรู้เป็นรูปแบบชัดเจนของการปรับปรุงบทเพลงต่าง ๆ ให้เกิดความลงตัวขึ้นโดยครูทวิศักดิ์ หน่อคำ จึงเป็นเอกลักษณ์เฉพาะในแบบของโรงเรียนตมตันไต่ย

3.1 นักดนตรี



ภาพประกอบ 17 ภาพประกอบนักดนตรีคนที่ 1

ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

ผู้ก่อตั้งและอำนวยการโดยคุณหนุ่มฮักไต่ย เจ็ดจอมฉาย หรือนายเนตร์ ขจรมรศิลป์ คนไทยที่มีชีวิตเร่ร่อนตั้งแต่เด็กจนได้เป็นลูกบุญธรรมของครูสอนดี ชาวไทใหญ่ท่านหนึ่งในอำเภอเวียงแหง จ.เชียงใหม่ และเป็นคนที่เคยคลุกคลีอยู่กับชาวไต ได้ซึมซับวัฒนธรรมไตมาตั้งแต่ตอนวัยรุ่น เป็นต้นมาปัจจุบันอายุ 49 ปี เกิดเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2514 ประกอบอาชีพผู้รับเหมาตกแต่งบ้านอยู่ในกรุงเทพมหานคร



ภาพประกอบ 18 ภาพประกอบนักดนตรีคนที่ 2

ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

ชื่อไทยตามบัตรบุคคลพื้นที่สูงชื่อ นายทวีศักดิ์ หน่อคำ (ครู) หรือชื่อไตน์รัฐฉานคือ นาย หน่อคำ สีป้อ เกิด ปีจุลศักราช 1328 ปัจจุบันอายุ 53 ปี พักอยู่จังหวัดปทุมธานี อาชีพ รับเหมางานสีทุกชนิดสังกัด บริษัท เรืองวนา คอนสตรัคชั่นจำกัด เข้ามาอยู่ในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ.2532



ภาพประกอบ 19 ภาพประกอบนักดนตรีคนที่ 3
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

ชื่อ นายเมืองคอน อายุ 22 ปี เริ่มเรียนดนตรีครั้งแรกกับบิดาของตนหลังจากนั้นได้เดินทางเข้ามาเรียนกับท่านครูวิศักดิ์ หน่อคำ ที่กรุงเทพฯ ณ โรงเรียนตุมตันไต้ ซอย นวมินทร์ 145 ได้ 2 ปี เครื่องเอกคือตะยอฮอน ปัจจุบันประกอบอาชีพก่อสร้าง คุณเมืองคอนนี้คือนักเรียนที่กำลังจะจบหลักสูตรวิชาดนตรีจากโรงเรียนตุมตันไต้ ซอย นวมินทร์ 145 และยังเป็นผู้ที่จะเป็นครูของโรงเรียนตุมตันไต้สาขาที่ 3 ณ เมืองรัฐฉานประเทศพม่าคนต่อไปอีกด้วย



ภาพประกอบ 20 ภาพประกอบนักดนตรีคนที่ 4
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

ชื่อ นายแซ่คอง อายุ 40 ปี เรียนกับท่านครูทวีศักดิ์ หน่อคำ ที่กรุงเทพ ณ โรงเรียนตุมตัน
ไต่ ซอย นวมิตร 145 เป็นเวลา 1 ปี เครื่องเอกคือ ซี่ ปัจจุบันอาศัยอยู่ในกรุงเทพและประกอบ
อาชีพช่างเฟอนิเจอร์



ภาพประกอบ 21 ภาพประกอบนักดนตรีคนที่ 5
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

ชื่อ นายหน่อวัน เครือคำเอียง อายุ 25 ปี เรียนกับท่านครูทวีศักดิ์ หน่อคำ ที่กรุงเทพ ณ โรงเรียน ตุ่มตันไต้ ซอย นวมินทร์ 145 เป็นเวลา 2 ปี เครื่องเอกคือกลอง 6 บาด ปัจจุบันประกอบอาชีพช่างทาสี

3.2 เครื่องดนตรี

จากที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่จากภาคสนามพบว่าเครื่องดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ ในสถานศึกษาของโรงเรียนต้นตายในกรุงเทพมหานครนั้นพบว่ามีดนตรีในลักษณะรูปแบบวงดนตรีด้วยกันทั้งหมด 2 ประเภทคือ แบบวงดนตรีจำไตและแบบวงกลองมอชิง ดังนั้นผู้วิจัยจึงจะขอแยกกลุ่มและประเภทของเครื่องดนตรีรวมไปถึงการแยกประเภทของวงดนตรีเพื่อให้ง่ายแก่การศึกษาและค้นคว้าวิจัยดังต่อไปนี้

การประสมวงดนตรีกลุ่มที่ 1 คือกลุ่มของวงจ๊าดไต

การประสมวงดนตรีกลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มของวงจ๊าดไต ได้แก่ กลอง 6 บ้าดหรือเรียกว่ากลอง 6 หน้า จะใช้ในการควบคุมจังหวะของวงจ๊าดไตและมีลักษณะเสียงของเครื่องดนตรีดังนี้คือ โน้ตตัว โด และ ซอล สลับสับเปลี่ยนกันไปเรื่อย ๆ โดยกลองจะมีทั้งหมด 5 ใบแต่มี 6 หน้า ใบที่ 5 นั้นจะมีด้วยกัน 2 หน้าเช่นเดียวกับกลองตะโพนนั่นเอง วิธีการเทียบหนังกลอง 6 บ้าดนั้นจะเทียบโดยใช้เครื่องดนตรีที่มีชื่อเรียกว่ามอตาลในการเทียบเสียงโดยเครื่องดนตรีชนิดนี้จะมีลักษณะและตัวอย่างดังภาพประกอบดังต่อไปนี้



ภาพประกอบ 22 ภาพประกอบเครื่องดนตรีกลุ่มที่ 1 กลอง 6 บ้าด
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562



ภาพประกอบ 23 หน้ากลองใบที่ 1 มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางอยู่ที่ 6 นิ้ว
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562



ภาพประกอบ 24 ด้านข้างกลองใบที่ 1 มีขนาดความยาวทั้งหมด 12 นิ้ว
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562



ภาพประกอบ 25 หน้ากลองใบที่ 2 มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางอยู่ที่ 7 นิ้ว
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562



ภาพประกอบ 26 ด้านข้างกลองใบที่ 2 มีขนาดความยาวทั้งหมด 12 นิ้ว
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562



ภาพประกอบ 27 หน้ากลองใบที่ 3 มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางอยู่ที่ 8 นิ้ว
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562



ภาพประกอบ 28 ด้านข้างกลองใบที่ 3 มีขนาดความยาวทั้งหมด 12 นิ้ว
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562



ภาพประกอบ 29 หน้ากองใบที่ 4 มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางอยู่ที่ 8.5 นิ้ว
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562



ภาพประกอบ 30 ด้านข้างกองใบที่ 4 มีขนาดความยาวทั้งหมด 13 นิ้ว
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562



ภาพประกอบ 31 หน้ากองใบที่ 5 มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางอยู่ที่ 9 นิ้ว
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562



ภาพประกอบ 32 หน้ากองใบที่ 6 มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางอยู่ที่ 12 นิ้ว
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562



ภาพประกอบ 33 ด้านข้างกลองใบที่ 5 และ 6 มีขนาดความยาวทั้งหมด 16 นิ้ว
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

เครื่องดนตรีที่ 2 มีชื่อเรียกว่า ซี โดยจะประกอบไปด้วยไม้เคาะจังหวะฉิ่งฉาบและกลอง 2 ใบ ซีมีหน้าที่ควบคุมจังหวะทั้งหมดของวงจ๊าดไต โดยซีนั้นจะบรรเลงควบคู่ไปกับกลอง 6 บ้าดตลอดเพลง เพราะฉะนั้นดนตรีประกอบการแสดงจ๊าดไตจึงได้มีท่วงทำนองที่เรียกว่า ซี 1 ซี 2 และ ซี 3 ตามจังหวะต่าง ๆ ของเครื่องดนตรีชนิดนี้ และเครื่องดนตรีชนิดนี้จะมีลักษณะและตัวอย่างดังภาพประกอบดังต่อไปนี้



ภาพประกอบ 34 ภาพประกอบเครื่องดนตรีกลุ่มที่ 2 ซี่
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562



ภาพประกอบ 35 ฉาบมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางอยู่ที่ 11 นิ้ว
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562



ภาพประกอบ 36 คอกมีขนาดความยาวอยู่ที่ 13 นิ้ว
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562



ภาพประกอบ 37 จึงมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางอยู่ที่ 3.5 นิ้ว
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562



ภาพประกอบ 38 ด้านหน้ากลองใบเล็กมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางอยู่ที่ 10 นิ้ว
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562



ภาพประกอบ 39 ด้านข้างและความยาวของกลองใบเล็ก
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

ด้านข้างและความยาวของกลองใบเล็กในชุดเครื่องดนตรี ซี ของวงจ๊าดไต้หวันมีขนาด
ความยาวที่ขนาด 10 นิ้ว



ภาพประกอบ 40 ด้านหน้ากลองโบใหญ่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางอยู่ที่ 13 นิ้ว
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562



ภาพประกอบ 41 ด้านข้างและความยาวของกลองโบใหญ่
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

ด้านข้างและความยาวของกลองโบใหญ่ในชุดเครื่องดนตรี ซี ของวงจ๊าดไตนั้นมีขนาด
ความยาวที่ขนาด 12 นิ้ว

เครื่องดนตรีที่ 3 และเครื่องที่ 4 นั้นเป็นประเภทเครื่องตีมีด้วยกันทั้งหมด 2 เครื่องด้วยกัน โดยจะมีชื่อเรียกดังต่อไปนี้ 1 ส้องวงมีลักษณะเป็นคอกเหมือนกับเปิงมางแต่จะแขวนส้องทองเหลืองไว้ในวงแทน เครื่องที่ 2 คือ มอญตาลหรือมีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่ามอญด้ามมีลักษณะเรียงกันเป็นแถวแนวดิ่งและแนวนอนโดยจะแขวนลูกมอญด้ามหรือมอญตาลไว้ด้านในแนวดิ่งและแนวนอน โดยเครื่องดนตรีทั้ง 2 ชนิดนี้จะมีหน้าที่ในการบรรเลงทำนองลงมาจากตะยอฮอนและจะมีภาพประกอบดังต่อไปนี้



ภาพประกอบ 42 ภาพประกอบเครื่องดนตรีที่ 3 เครื่องที่ 1 ส้อง
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

ส้อง ของวงจ๊าดไต้นั้นมีขนาดที่ขนาดความของคอกอยู่ที่ 53 นิ้ว และจะมีลูกส้องทองเหลืองแขวนอยู่ทั้งหมด 18 ลูกด้วยกัน



ภาพประกอบ 43 ภาพประกอบเครื่องดนตรีที่ 4 เครื่องที่ 2 มงตาล
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม

มงตาล ของวงจ๊าดไต่นั้นมีขนาดความยาวของคอกอยู่ที่ 47 นิ้ว และจะมีลูกมงตาลแขวนอยู่ทั้งหมด 18 แขนวนอนจะแขวนทั้งหมด 15 ลูกและแนวตั้งทั้งหมด 3 ลูกด้วยกัน

เครื่องดนตรีที่ 5 นั้นเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายมีชื่อเรียกว่า ตะยอฮอน ซึ่งตะยอฮอนนี้เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ทำหน้าที่ในการดำเนินทำนองหลักไปควบคู่กับการร้องเล่นเต้นรำในการประกอบการแสดงจ๊าดไต โดยเครื่องดนตรีชนิดนี้จะมีรูปร่างลักษณะคล้ายคลึงกับไวโอลิน แต่จะแตกต่างกันที่ตะยอฮอนนั้นจะมีปากลำโพงฮอร์นยื่นออกมาในบริเวณลำตัวเพื่อทำการขยายเสียงให้กับเครื่องดนตรีชนิดนี้ โดยผู้วิจัยจะมีภาพตัวอย่างดังต่อไปนี้



ภาพประกอบ 44 ตะยอน

ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

ตะยอน ซึ่งตะยอนนั้นมีความยาวของตัวลำโพงอยู่ที่ 15 นิ้ว



ภาพประกอบ 45 ความยาวของตะยอน

ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

ความยาวของตะยอน ซึ่งตะยอนนั้นมีความยาวของตัวเครื่องอยู่ที่ 23 นิ้ว

การประสมวงดนตรีกลุ่มที่ 2

เครื่องดนตรีกลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มของวงกลอง มอญ เซิง หรือวงกลองกันยาว เป็นเครื่องดนตรีที่มีชื่อเรียกว่า วงกลองกันยาวหรือมีชื่อเรียกอีกชื่อว่าวงกลอง มอญ เซิง มีเครื่องดนตรีด้วยกันทั้งหมด 3 เครื่องดนตรีด้วยกันผู้วิจัยจะนำเครื่องดนตรีทั้งหมดมารวมอยู่ในกลุ่มเดียวกันโดยจะมีชื่อเรียกดังต่อไปนี้ เครื่องที่ 1 กลองกันยาวมีลักษณะเหมือนกลองยาวของไทยแต่มีขนาดใหญ่กว่ามาก เครื่องที่ 2 มอญ คือเครื่องฆ้องทองเหลืองทั้งหมด 6 ใบที่นำมาแขวนรวมกันแบ่งออกเป็นข้างละ 3 ใบ โดยจะเรียงกันตามขนาดเล็กกลางใหญ่เพื่อให้มีเสียงทุ้มกลางแหลมออกมาพร้อม ๆ กันในขณะที่ทำการบรรเลง เครื่องที่ 3 เซิง ซึ่งเซิงนั้นก็คือนาบกลองยาวใบใหญ่นั้นเองและเครื่องดนตรีทั้ง 3 ชนิดนี้จะมีภาพประกอบดังต่อไปนี้



ภาพประกอบ 46 กลองกันยาว

ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

กลองกันยาวทำจากไม้ติง ไม้ขนุน บางก็ ไม้สัก เป็นรูปแบบทรงกระบอกยาว ซึ่งกลองกันยาวนั้นมีขนาดความยาวของกลองอยู่ที่ 85 นิ้ว ด้วยกัน



ภาพประกอบ 47 ด้านหน้ากลองก้นยาว
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562
ซึ่งด้านหน้าของกลองก้นยาวนั้นมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางอยู่ที่ 15 นิ้ว ด้วยกัน



ภาพประกอบ 48 ด้านท้ายกลองก้นยาว
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562
ด้านท้ายของกลองก้นยาวนั้นมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางอยู่ที่ 14 นิ้ว ด้วยกัน



ภาพประกอบ 49 มง
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562
มง ซึ่งมอมนั้นมีขนาดความยาวของคอกมออยู่ที่ 51.5 นิ้ว ด้วยกัน



ภาพประกอบ 50 ฉาบหรือเซิง
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562
ฉาบหรือเซิงนั้นมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางอยู่ที่ 12 นิ้ว ด้วยกัน

3.3 วิธีการบรรเลง

วิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีกลุ่มที่ 1 มีชื่อเรียกว่าวงกลอง มอญ เซิง



ภาพประกอบ 51 วิธีการบรรเลงกลองกันยาว

ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

การบรรเลงกลองกันยาวมีด้วยกันทั้งหมด 7 เสียงด้วยกัน เสียงที่ 1 เอามือซ้ายกดตรงกลางแล้วเอามือขวาตีขอบกลองเรียกว่าเสียงเม็ด เสียงนี้จะเข้ากับเสียงฆ้องที่เป็นเสียงโน้ตตัว โด ซึ่งเวลาดังนั้นกลองนั้นจะต้องใช้เสียงนี้ตั้งให้ตรงกับเสียงฆ้อง



ภาพประกอบ 52 วิธีการบรรเลงกลองก้นยาว
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

เสียงที่ 2 เรียกว่าเสียงกลางคือการตีเบา ๆ ตรงกลางหน้ากลอง



ภาพประกอบ 53 วิธีการบรรเลงกลองก้นยาว
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

เสียงที่ 3 เรียกว่าเสียงกลางขาดคือการตีตรงกลางหน้ากลองแล้วเอานิ้วอีกข้างกดเพื่อหยุดเสียงลงไป



ภาพประกอบ 54 วิธีการบรรเลงกลองก้นยาว
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

เสียงที่ 4 เรียกว่าเสียงขาดคือการตีแบบกดลงไปตรงกลางหน้ากลอง



ภาพประกอบ 55 วิธีการบรรเลงกลองก้นยาว
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

เสียงที่ 5 เรียกว่าเสียงทุ้มคือการตีแบบกำมือลงไปตรงกลางหน้ากลองซึ่งเสียงนี้จะออกเสียงเดียวกับเสียงเม็ดซึ่งจะตรงกับส้องในเสียงโน้ตตัว โด



ภาพประกอบ 56 วิธีการบรรเลงกลองก้นยาว

ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

เสียงที่ 6 เรียกว่าเสียงดังคือการตีแบบไม่กดลงไปแรง ๆ ตรงขอบของหน้ากลอง



ภาพประกอบ 57 วิธีการบรรเลงกลองก้นยาว

ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

เสียงที่ 7 เรียกว่าเสียงดังขาดคือการตีแบบไม่กดลงไปตรงขอบของหน้ากลองแล้วเอามืออีกข้างกดหยุดเสียงตรงกลาง



ภาพประกอบ 58 มอหรือซ้อง
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

มอหรือซ้องจะมีวิธีการบรรเลงคือจะมีด้ามไม้จับกดลงเพื่อให้ไม้ของมอ นั้นเคราะห์
จังหวะไปพร้อม ๆ กันจะเป็นการเคราะห์จังหวะหลักให้กับวงมีความเร็วอยู่ด้วยกัน 3 ขนาดคือ ช้า
ปานกลาง และ เร็ว



ภาพประกอบ 59 ฉาบ

ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

วิธีการตีเซ็งหรือว่าฉาบจะตีเสียงเบา ๆ วับ ๆ ไปเรื่อย ๆ แต่จะตีเสียงแฉหรือว่าเสียงดัง พร้อมกับกับกลองกันยาวตอนตีเสียงดังเครื่องดนตรีทั้ง 3 อย่างนี้จะบรรเลงร่วมกันเรียกว่าวงกลองมอเซ็ง และ จะมีอัตราจังหวะอยู่ด้วยกัน 3 ระดับ คือจังหวะความเร็วแบบช้าใช้ในการประกอบกับการรำกล้ำปานก่องหรือรำวงกลองกันยาว จังหวะความเร็วปานกลางใช้ในการประกอบกับการรำกินรำกินรีหรือรอกกิงกะหล่ำและรำโต ก้านลายและฟ้อนเจิงฟอนดาบ จังหวะสุดท้ายแบบเร็วสุดใช้ในการรำกินรำกินรีหรือรำนกรำโตเหมือนกัน

วิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีกลุ่มที่ 2 เป็นบรรเลงในรูปแบบการประสมวงดนตรีจ๊าดไต

เริ่มด้วยวิธีการบรรเลง ซี่ และกลอง 6 บ้าด มีวิธีการบรรเลงคือการให้จังหวะหลักของวงจ๊าดไตโดยจะมีรูปแบบจังหวะอยู่ด้วยกันทั้งหมดดังนี้ จังหวะ ซี่ 1 จังหวะ ซี่ 2 โดยจะจังหวะ ซี่ 2 นี้จะมีด้วยกันทั้งหมด 11 จังหวะดังต่อไปนี้ จังหวะที่ 1 มีชื่อเรียกว่าจังหวะโยเดียตามมาด้วยจังหวะที่ 2,3,4 ส่วนจังหวะที่ 5 นั้นจะถูกแยกออกไปเป็นจังหวะ ซี่ 3 มีไว้บรรเลงลงจบท่อนเพลงเพียงจังหวะเดียวเท่านั้น ส่วนจังหวะที่ 6-11 นั้นคือจังหวะในทำนอง ซี่ 2 เช่นกัน โดยผู้วิจัยจะมีตัวอย่างจังหวะโน้ตที่ถอดออกมาจากการบันทึกเสียงจากการลงพื้นที่ภาคสนามเป็นตัวอย่างให้ดูหลังจากภาพประกอบตัวอย่างเครื่องดนตรีกลุ่มที่ 2 ที่มีชื่อเรียกว่า ซี่ และ กลอง 6 บ้าดดังต่อไปนี้



ภาพประกอบ 60 วิธีการบรรเลง

ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

วิธีการบรรเลง ซี่ ผู้วิจัยได้เขียนและทำการบันทึกโน้ตสากลโดยใช้โน้ตจากกุญแจของกลองชุดแทนในการบันทึกโน้ตลงในบรรทัด 5 เส้น โดยจะกำหนดเสียงในบรรทัด 5 เส้นไว้ดังต่อไปนี้

โน้ตในช่องที่ 1 ของกุญแจกลองชุดในบรรทัด 5 เส้นจะใช้กับเสียงฉาบใบใหญ่

โน้ตในช่องที่ 2 ของกุญแจกลองชุดในบรรทัด 5 เส้นจะใช้กับเสียงกลองใบเล็ก

โน้ตในช่องที่ 3 ของกุญแจกลองชุดในบรรทัด 5 เส้นจะใช้กับเสียงตอกในการเคราะห์

ไม้

โน้ตในช่องที่ 4 ของกุญแจกลองชุดในบรรทัด 5 เส้นจะใช้กับเสียงฉิ่ง



ภาพประกอบ 61 วิธีการกลอง 6 บ้าดหรือกลอง 6 หน้า
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

วิธีการกลอง 6 บ้าดหรือกลอง 6 หน้าจะมีวิธีการบรรเลงคือการให้จังหวะหลักควบคู่กันไปกับเครื่องที่มีชื่อเรียกว่า ซี ของวงจ๊าดไตโดย กลองใบเล็กคือใบที่ 1 หรือหน้าที่ 1 - 6 คือใบเล็กไปหาใบใหญ่จะเริ่มด้วยเสียงโน้ตตัว โด และตัว ซอล สลับกันไปเรื่อย ๆ จนครบ 6 หน้าของกลองโดยผู้วิจัยได้ทำการบันทึกโน้ตสากลโดยใช้โน้ตจากกุญแจฟาแทนในการบันทึกเสียงโดยจะกำหนดเสียงในบรรทัด 5 เส้นไว้ดังต่อไปนี้

- ใบที่ 1 หรือใบเล็กสุดจะใช้กับโน้ตบรรทัดที่ 5 ของกุญแจฟา
- ใบที่ 2 จะใช้กับโน้ตบรรทัดที่ 4 ของกุญแจฟา
- ใบที่ 3 จะใช้กับโน้ตบรรทัดที่ 3 ของกุญแจฟา
- ใบที่ 4 จะใช้กับโน้ตบรรทัดที่ 2 ของกุญแจฟา
- ใบที่ 5 จะใช้กับโน้ตบรรทัดที่ 1 ของกุญแจฟา
- ใบที่ 6 จะใช้กับโน้ตที่เป็นเส้นน้อยใต้บรรทัดที่ 5 ของกุญแจฟา

ตัวอย่างจังหวะของทำนอง ซี 1

กลอง 6 ปาด

ซี

กลอง 6 ปาด

ซี

ตัวอย่างจังหวะที่ 1 ซี 2

กลอง 6 ปาด

ซี

กลอง 6 ปาด

ซี

ตัวอย่างจังหวะที่ 2 สี 2

กลอง 6 ปาด

ซี

7

กลอง 6 ปาด

ซี

13

กลอง 6 ปาด

ซี

17

กลอง 6 ปาด

ซี

ตัวอย่างจังหวะที่ 3 สี 2

กลอง 6 ปาด

ซี

กลอง 6 ปาด

ซี

กลอง 6 ปาด

ซี

กลอง 6 ปาด

ซี

ตัวอย่างจังหวะที่ 4 สี 2

กลอง 6 ปาด

ซี้

7

กลอง 6 ปาด

ซี้

14

กลอง 6 ปาด

ซี้

ตัวอย่างจังหวะที่ 5 สี 3

กลอง 6 ปาด

ซี้

8

กลอง 6 ปาด

ซี้

15

กลอง 6 ปาด

ซี้

ตัวอย่างจังหวะที่ 6 สี 2

กลอง 6 ปาด

ซึ

8

กลอง 6 ปาด

ซึ

14

กลอง 6 ปาด

ซึ

ตัวอย่างจังหวะที่ 7 สี 2

กลอง 6 ปาด

ซึ

8

กลอง 6 ปาด

ซึ

15

กลอง 6 ปาด

ซึ

ตัวอย่างจังหวะที่ 8 ซี่ 2

กลอง 6 ปาด

ซี้

7

กลอง 6 ปาด

ซี้

13

กลอง 6 ปาด

ซี้

ตัวอย่างจังหวะที่ 9 ซี่ 2

กลอง 6 ปาด

ซี้

7

กลอง 6 ปาด

ซี้

ตัวอย่างจังหวะที่ 10 สี 2

กลอง 6 ปาด

ซี้

7

กลอง 6 ปาด

ซี้

ตัวอย่างจังหวะที่ 11 สี 2

กลอง 6 ปาด

ซี้

7

กลอง 6 ปาด

ซี้

rit.

เครื่องตีเรียกว่า ฆ้อง และ มอญดำหรือมอญดำนั้นมียกชื่อคือมอญตาล

โน้ตดั้งเดิมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) นั้นจะโน้ตแบบตัวเลขและมีลักษณะที่ตรงกับโน้ตไทยดังต่อไปนี้

เลข 0 กับ 7 = โน้ตตัว มี

เลข 1 กับ 8 = โน้ตตัว เร

เลข 2 กับ 9 = โน้ตตัว โด

เลข 3 = โน้ตตัว ที

เลข 4 = โน้ตตัว ลา

เลข 5 = โน้ตตัว ซอล

เลข 6 = โน้ตตัว ฟา



ภาพประกอบ 62 ฆ้อง

ที่มา : ถ่ายภาพโดย นายวิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

ฆ้องใช้ในการบรรเลงดำเนินทำนองลงมาจากเสียงร้องและตะยอฮอน



ภาพประกอบ 63 มงดำหรือเรียกได้อีกชื่อว่ามอตาล
ที่มา : ถ่ายภาพโดย นายวิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

มงดำหรือเรียกได้อีกชื่อว่ามอตาลใช้ในการบรรเลงดำเนินทำนองลงมาจากเสียง
ร้องและตะยอฮอน

วิธีการบรรเลงเครื่องดนตรีที่มีชื่อเรียกว่า ตะยอฮอน

ตะยอฮอนใช้ดำเนินทำนองหลักไปกับเสียงของคนร้องโดยจะมีรูปแบบการบรรเลงคือการตั้งหรือ Intro โดยจะให้ทำนอง ซี่ 1 เป็นตัวตั้งไปกลับเครื่องดนตรีที่เรียกว่าฆ้องและมองตาล ทั้ง 2 กลุ่มเครื่องดนตรีนี้ จากนั้นตะยอฮอนจะทำหน้าที่บรรเลงตามคนร้องแบบสด ๆ ไปตลอดเวลาซึ่งผู้บรรเลงจะต้องมีสมาธิและหูที่ดีเพราะวิธีการบรรเลงในตอนนี้นี้ไม่มีรูปแบบตายตัวแน่นอนขึ้นอยู่กับว่าคนร้องจะเล่นหรือร้องกลอนสดแบบไหนและยาวเท่าไรเมื่อตะยอฮอนนั้นจะต้องบรรเลงไปในทางเดียวกันเมื่อจบท่อนนี้แล้วตะยอฮอนก็จะทำการบรรเลงเก็บท่อนเพลงโดยจะมีทำนองที่คล้ายกับตอนร้องอีกครั้งเรียกว่าท่อนเก็บทำนองเป็นต้น

วิธีการบรรเลงแบบ ซี่ 2 จะใช้ในจังหวะเพลงเร็วไม่มากนักและจะหนักไปทางเดินและรำประกอบไปด้วยเมื่อผู้ร้องขับร้องจบนักดนตรีทั้งหมดจะทำการบรรเลงเพลงใหม่โรงทั้งหมด 9 เพลง 12 ท่อนต่อไปกับผู้ร้องและผู้ร้องจะเริ่มทำการเดินหรือรำไปกับการบรรเลงดนตรีใหม่โรงทั้งหมด 9 เพลง 12 ท่อนจนจบท่อนของเพลง จากนั้นการบรรเลงทำนองประกอบเข้ากับการพ้อนรำของการแสดงได้แก่เพลงดังต่อไปนี้โดยที่จะเป็นการบรรเลงแบบดนตรีอย่างเดียวไม่มีการร้องเพลงมีแต่การรำ เพลงที่ 1 คือ ต้างเล่าเม็งกำง เพลงที่ 2 คือ ต้างสุ ต้างเฮ้า เพลงที่ 3 คือ เม็งใต้ฮางหลี ทั้งหมด 2 Part เพลงที่ 4 คือ หนุ่มหน่อ นาสา่งต่อ เพลงที่ 5 คือ คินใหญ่ใหม่สูงทอนที่ 2 อย่างเดียวและลงจบด้วยทำนอง ซี่ 3 โดยทำนองซี่ 3 นี้จะเป็นการบรรเลงเฉพาะเครื่องดนตรีที่มีชื่อเรียกว่า ซี่ กับกลอง 6 บ้าด เท่านั้น



ภาพประกอบ 64 การบรรเลงตะยอยฮอนประกอบการแสดงจ๊าดไตในกรุงเทพมหานคร

ที่มา : ถ่ายภาพโดย นายวิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2560

เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย ได้แก่ ตอยยฮอรัน ใช้ในวงจ๊าดไต มีวิธีการบรรเลงแบบ “ลักจั้งหะ” เป็นส่วนใหญ่ กลวิธีบรรเลงของตอยยฮอรันปรากฏการบรรเลงหลัก ๆ ได้แก่ การขย่มนิ้ว การสื๊ดนิ้ว ขยี้นิ้ว และการสีพรมนิ้วพร้อมกับการสับตนิ้ว ๓ พยางค์เสียง

3.4 บทเพลงและทำนอง

เพลงและทำนองมีด้วยกันทั้งหมด 2 ประเภทของวงดนตรีคือ 1 ประเภทของทำนอง ในการประกอบการแสดงจำดไตมีด้วยกันดังต่อไปนี้ ทำนอง ซี 1 และ ซี 2 ซึ่งทำนอง ซี 1 และ ซี 2 นั้นจะเป็นการบรรเลงดนตรีแบบที่ไม่มีรูปแบบตายตัว และไม่มีโน้ตเพลงบันทึกไว้เพื่อเป็นการควบคุมทำนองอย่างชัดเจนมาก่อน ในทำนอง ซี 1 นั้นคือการร้องเพลงในรูปแบบเพลงช้าโดยจะมีตะยอฮอนบรรเลงนำขึ้นมาให้ 1 ท่อนเรียกว่าการตั้งทำนอง จากนั้นจะเป็นหน้าที่ของนักร้องที่จะต้องร้องรับกลอนสดเป็นภาษาไทยใหญ่โดยที่ตะยอฮอนนั้นจะทำหน้าที่บรรเลงตามนักร้องไม่ว่า นักร้องจะร้องกลอนออกมาในทิศทางใดรูปแบบใดทำนองใดก็ตามผู้ที่บรรเลงตะยอฮอนจะต้อง บรรเลงตามนักร้องไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนทำนอง ซี 2 นั้นจะทำหน้าที่ดำเนินทำนองโดยมีรูปแบบลักษณะที่คล้ายคลึงกันกับทำนอง ซี 1 โดยจะแตกต่างตรงที่ทำนอง ซี 2 นั้นจะเป็นเพลงเร็วและจะมุ่งเน้นไปทางการร้องเล่นเต้นรำครบเครื่องมากกว่าในทำนอง ซี 1 โดยจะมีการตั้ง ทำนองการร้องรับและหลังจากนั้นวงดนตรีจำดไตจะทำการบรรเลงทำนองใหม่โรงทั้งหมด 9 เพลง 12 ท่อนเพลงต่อประกอบเข้ากับการฟ้อนรำและการร้องเพลงใหม่โรงได้แก่เพลงที่ 1 คือ คีนใหญ่ ใหม่สูง เพลงที่ 2 แหลง เข้ว ล้อ หลิง เพลงที่ 3 ต้างเล่าเม็งกำง เพลงที่ 4 ต้างสุ ต้างเฮ้า เพลงที่ 5 เม็งไต้ห้ำงหลี่ part 1 เพลงที่ 6 เม็งไต้ห้ำงหลี่ part 2 เพลงที่ 7 หนุ่มหน่อ นาสา่งต่อ เพลงที่ 8 อัก อ่าอิม เพลงที่ 9 กากยอกแขวน แพ็ดแซน หลังจากที่ทำกรบรรเลงทำนองใหม่โรงทั้งหมด 9 เพลง 12 ท่อนเพลงต่อประกอบเข้ากับการฟ้อนรำและการร้องเพลงใหม่โรงแล้วผู้ร้องนั้นจะทำการรำ ต่อไปแบบไม่มีการร้องเพลงโดยผู้บรรเลงดนตรีนั้นจะนำเอาเพลงจากในชุดเพลงใหม่โรงมาบรรเลง บางส่วนให้ผู้ร้องนั้นทำการรำต่อแบบไม่มีการร้องได้แก่เพลงดังต่อไปนี้เพลงที่ 1 คือ ต้างเล่าเม็ง กำง เพลงที่ 2 คือ ต้างสุ ต้างเฮ้า เพลงที่ 3 คือ เม็งไต้ห้ำงหลี่ทั้งหมด 2 Part เพลงที่ 4 คือ หนุ่มหน่อ นาสา่งต่อ เพลงที่ 5 คือ คีนใหญ่ใหม่สูงท่อนที่ 2 อย่างเดียว และลงจบด้วยทำนอง ซี 3 โดยทำนอง ซี 3 นี้จะเป็นการบรรเลงเฉพาะเครื่องดนตรีที่มีชื่อเรียกว่า ซี กับกลอง 6 บาด เท่านั้น โดยที่ผู้วิจัย นั้นจะมีโน้ตและเนื้อเพลงตัวอย่างมาจากการลงพื้นที่ภาคสนามของทำนอง ซี 1 ซี 2 และจังหะ ซี 3 โดยถอดแบบมาจากการบันทึกวีดีโอ และการเปิดการแสดงจำดไตนี้จะเริ่มด้วยเพลงเปิดม่าน หรือเพลงไหว้พระผู้วิจัยได้ทำการแปลภาษาและความหมายของเพลงเปิดม่านไว้ดังต่อไปนี้

เพลง เป็ดม่าน

(มีทั้งหมด 3 ท่อน)

เพลงเปิดม่านหรือเพลงไหว้พระนี่ในแต่ละคณะการแสดงจำได้ไ้้นั้นจะมีเพลงเปิดม่านเป็นแบบของตัวเองแตกต่างกันไป โดยทางโรงเรียนตุ้มตันไ้้นั้นได้แต่งขึ้นมาเป็นแบบเฉพาะของตัวเองโดยนายปิ่นแสงมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

ท่อนที่ 1

เนื้อเพลง : อ้อก่าซ่า อ้อก่า อ้อก่าซ่า ก้าวร่า หมบกกมก้อมโ,

คำแปล : บัดนี้เวลานี้ขอโอกาสคารวะก้อมหมอบลงกราบ

เนื้อเพลง : ไต่คาเต้ไ้จู๊ พรำ ตร้า สั่งข้าใหญ่ พงมยาดหุนกิน,

คำแปล : ตัวข้าพเจ้าจะขอกราบไหว้พระพุทธรูปพระธรรมพระสงฆ์ท่านผู้มีบุญอันยิ่งใหญ่

เนื้อเพลง : คาเต้ไ้เจ้ม สรำ หม่าตำ ปิตำ ปออีกแม สอนเล่งม้าใหญ่ ไหนคำวันคั้น,

คำแปล : ข้าพเจ้าจะไหว้ครูบาอาจารย์และบิดามารดาผู้ที่สอนสั่งมาตั้งแต่เล็กจนโตทุก

วันทุกคืน

เนื้อเพลง : ตีนวา หุนมยาดเจ้า เจาตั้งฮา ม้าธาซาอยู่

คำแปล : พระคุณของทั้ง 5 นี้ได้แก่พระพุทธรูปพระธรรมพระสงฆ์ครูบาอาจารย์และบิดามารดาให้มาศักดิ์สิทธิ์คุ้มครองตัวข้าพเจ้า

เนื้อเพลง : จ้อมเกาจักโ จ้อมเกาจักโ คานอ

คำแปล : ให้มาสติติดอยู่บนเหนือหัวข้าพเจ้าด้วยเถิด

ท่อนที่ 2

เนื้อเพลง : ก้าโน้ คาเต้ไ้เส สู่ระซัดติ เตหัว จ้อยน้ำง

คำแปล : ข้าพเจ้าจะขอไหว้ถึงเทพีสุราษฏร์สันติ

เนื้อเพลง : ไ้ป้าง เตาสู่ป่อง ป้องมนเช้อไหน,

คำแปล : ขออัญเชิญให้แม่นางมาช่วยสร้างความบันเทิง

เนื้อเพลง : ไ้คา ย้อนไ้ป้าง เจาคู้ เจาว่า เตาม้าสู่ กุ่มจอยหลอมรัง,

คำแปล : ขออัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ครูบาอาจารย์ให้มาช่วยปกป้องรักษาคุ้มครอง

เนื้อเพลง : คาเต้ ไวเส่ สร่า อื้อเจ๋ย่า เต้ตังแซ้งหมู่ ผุ่งมูก จ้ายยั้ง,

คำแปล : ขอให้ท่านครูอื้อเจ๋ยะผู้ก่อตั้งวงศ์ตระกูลทั้งหลายทั้งชายหญิงขึ้นมา

เนื้อเพลง : กิ่งโน้ เฮ้าคา จุ่มจาดแซ้ง นังแว้งก่าว

คำแปล : เวลาที่เราที่มารวมนวง

เนื้อเพลง : ย้อนโลกเกิดเหยน ย้อนลอดเกาเขน คานอ.

คำแปล : ขอให้ท่านมาช่วยปกป้องรักษาให้ราบรื่นปลอดภัยด้วยเถิด

ตอนที่ 3

เนื้อเพลง : เฮ้าเจ้ม ขุนผี ขุนสาธิต อินพัน

คำแปล : ขอเชิญเหล่าเทวดาพระพรหมพระอินทร์

เนื้อเพลง : ขุนฝน ขุนลัม ฮัมป้า เจาเป็งนัมง่าหลิน

คำแปล : เทวดาเจ้าฝนเจ้าลมรวมถึงเทวดาเจ้าที่เจ้าทาง

เนื้อเพลง : กีกฮัมป้า เจาวาน เจาเม้ง อู้บเต็ง เป็งหลินใต้

คำแปล : เทวดาผู้ปกป้องรักษาแผ่นดินของเมืองใต้

เนื้อเพลง : ไฮฮั่น จ้อมเกดเฮ่ ห่มกั๊ว เจ้อล่องเก๊าห้วน ก้างล่องหายไ้ว

คำแปล : ขอให้มาปกป้องรักษาคุ้มครองภัยจากภยันตรายต่าง ๆ ให้พินาศลงไป

เนื้อเพลง : จ้ายแลยั้ง มูกแซ้ง นังแว้งก่าว

คำแปล : นักดนตรีทั้งชายและหญิงขอพรจากท่าน

เนื้อเพลง : ฮู้ล่องพ้อนหลี่ ฮู้ล่องพ้อนหลี่ คานอ. (ปิ่นแสง)

คำแปล : และขอความเป็นสิริมงคลด้วยเถิด

(ปิ่นแสง) หมายถึงชื่อหรือนามปากกาของผู้แต่ง

ตัวอย่างโน้ตฆ้องทำนองเพลงซี 1

1

ฆ้อง

9

ฆ้อง

18

ฆ้อง

26

ฆ้อง

33

ฆ้อง

จากการบรรเลงโน้ตตัวอย่างด้านบนนั้นลักษณะการบรรเลงจะไม่มีรูปแบบที่ตายตัวโดยบรรเลงจบท่อนนี้แล้วนักร้องจะทำการร้องเพลงเป็นกลอนสดไปเรื่อย ๆ โดยที่จะมีตะยอฮอนนั้นบรรเลงตามไปด้วยเมื่อจบแล้วดนตรีทั้งวงนั้นจะบรรเลงรับอีกที่เรียกกันว่าการเก็บท่อนหลังจากนั้นจะเริ่มบรรเลงท่อนตั้งของท่อน ซี 2 ต่อตามโน้ตตัวอย่างด้านล่าง

ตัวอย่างโน้ตร้องทำนองเพลงที่ 2

1

ร้อง

9

ร้อง

17

ร้อง

24

ร้อง

29

ร้อง

rit..

จากการบรรเลงโน้ตตัวอย่างในจังหวะ ที่ 2 นั้นลักษณะการบรรเลงจะไม่มีรูปแบบที่ตายตัวเช่นเดียวกับท่อน ที่ 1 แต่การบรรเลงในท่อนนี้เป็นจังหวะเร็วปานกลางโดยนักร้องจะร้องกลอนสดไปและรำไปเรื่อย ๆ เมื่อร้องกลอนสดจบท่อนนี้แล้วนักร้องและนักดนตรีจะเริ่มเพลงใหม่โรงทั้งหมด 9 เพลง 12 ท่อน เพลง ต่อเลยตามโน้ตและเนื้อเพลงในตัวอย่างด้านล่าง

เพลงที่ 1 คินใหญ่ใหม่สูง

ท่อนที่ 1

เนื้อเพลง: คินใหญ่ ใหม่สูง เอ็งไว้เม้งได้ เกาฮ้ายหอ,

คำแปล: ขอให้เมืองไตทั้ง 9 เมืองและเมืองเชียงตุงมีแต่ความสุขความเจริญรุ่งเรือง
ยิ่งใหญ่ขึ้นไป

เนื้อเพลง: หมอ ฮู้จัก ฮักปิ่น แหมด เขตัม,

คำแปล: ให้เป็นที่รู้จักประวัติศาสตร์ของบ้านเมือง

เนื้อเพลง: หว่ายตีนเผ่ง กันต้า, ฟอมลูก ยุกสิ่งฟ้า หอยอด จักจี้ คือปาย หมวยลัม,

คำแปล: ขอให้ทุกคนจงร่วมด้วยช่วยกันยกย่องเชิดชูบ้านเมืองของเราให้สูงส่งพรั่งสูง

เสียดฟ้า

เนื้อเพลง: จิม ฮักใหญ่ ฝะหลิมุง ชุดสัน, หลิมุง ชุดสัน คาหนอ,

คำแปล: ขอให้ทุกคนมีแต่ความรื่นเริงสุขสันต์ร่วมกันต้อนรับความยิ่งใหญ่ของชาติ
บ้านเมืองด้วยเถิด

ท่อนที่ 2

เนื้อเพลง: ยักมุง จังแจ่น แฉ่นเสอ ไฮดล้าย

คำแปล: ร่วมกันเคารพธงชาติไตที่มีเสื้อเป็นสัญลักษณ์ในยามเมื่อมองเห็นธงเรียงกันเป็น

แนว

เนื้อเพลง: สิ่งไต ไล่บัก ไม่ลัก ตังแพ็ด หว่ายตำ มุงไต่ยหัน,

คำแปล: อย่างไม้หลักของบ้านเมือง

เนื้อเพลง: มั่น ปอเสอ บ้ายล้าย ก่ายกอนกิม,

คำแปล: ให้เห็นสัญลักษณ์ความยิ่งใหญ่เหมือนกับเสื้อ

เนื้อเพลง: เสอใหญ่ ไส่มีงหนาม ฟักปัดกี มัตติ เข้าอยู่ จ้าฮัม,

คำแปล: สัญลักษณ์ความเป็นเสื้อของชาวไตนั้นดูน่าเกรงขามยิ่งใหญ่

เนื้อเพลง: มั่นจอย ปักตีน สอนลูกไต เกาฮ้ายใหม่ ไส่จิด คั่นหลิ ไส่จิ้น คั่นหลิ คานอ.

คำแปล: สัญลักษณ์เครื่องหมายของธงชาติไตนั้นจงช่วยให้ลูกหลานตื่นตัวด้วยเถิด

ท่อนที่ 3

เนื้อเพลง: เฮาไน่ เคาแป็น ไต่แซ่น ใจ่แก่น ซือไ้ โนก ไต่ กยอ หมอมน ฮ้ามซี,

คำแปล: พวกเราต่างเป็นคนไตที่มีความเก่งกาจจิตใจเข้มแข็งและซื่อสัตย์มีการรำนกล่า
ไตไม่มีหมองหม่น

เนื้อเพลง: หลีเต้ หลีเต้ กัมโน ไต้ไล คั่นจิ้น มั่นปาง ต่าไว้,

คำแปล: ดีที่สุดถ้าให้เมืองไต่กลับมาสว่างสด

เนื้อเพลง: พ่อมลูก จุกเส้น เสอแซน เจ้อตั้น ซ้ำคั่น อีด ฮีด ฮ้อง จอดโต เม็งได้,

คำแปล: ลูกขึ้นพร้อมกันไว้ลายชาติเสือให้เป็นสื่อคำรามบอกความยิ่งใหญ่ทั่วเมืองไต่

เนื้อเพลง: ฟ้าเฮอ ถ่องใส่ บันไฮ เค้อใหญ่ ไต้ไล กัดเหยน, ไต้ไล กัดเหยน คานหอ.

คำแปล: แสงไฟสว่างส่องให้มองเห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองทั่วแผ่นดินไต่เกิด

เพลงที่ 1 คินใหญ่ใหญ่สูง

♩ = 108

1 **ท่อนที่ 1**

ร้อง คิน ใหญ่ ใหญ่ สูง เอ็ง ไว้ เม็ง ได้ เกา ฮ้าย หอ

ตะขอยซอน

7 **ท่อนที่ 1**

ร้อง หมอ อยู่ จัก ฮัก บั้น แหมด เซตม_____หว่าย ตั้น ผ่ง กั้น ต้า

ตะขอยซอน

14

ร้อง พ่อม ลูก ยุก สิ่ง ฟา หอยอด จัก จี ค้อ ปาย หมาย ลัม จิม_____

ตะขอยซอน

2

21

ร้อง

_____ ยัก ใหญ่ ไม้ หลี มุง ชุต ลั่น หลี มุง ชุต ลั่น _____

ตะยอซอน

3

28

ร้อง

คา หนอ_____ ยัก มุง ถัง แจ่ม แผ่น เสง โฮล ล้าย

ตะยอซอน

ท่อนที่ 2

35

ร้อง

สิ่ง ไต้ โล บัก ไม้ ลัก ตัง แพ็ด หว่าย ต่า มุง โตย หัน มั่น

ตะยอซอน

42

ร้อง

ปอ เสง ป้าย ล้าย ก่าย ก่อน ก็ม เสง ใหญ่ ไส่ มิง

ตะยอซอน

3

49

ฆ้อง

ตะยอซอน

หนาม ฟัก ปิด กิ มี ดี เข้า อยู่ จำ อิ่ม มัน จอย

56

ฆ้อง

ตะยอซอน

ปิก ตื่น สอน ลูก ได้ เกา ข้าย ใหม่ ไส จิน คื่น

62

ฆ้อง

ตะยอซอน

ท่อนที่ 3

หลิ ไส จิน คื่นหลิ คาหนอ— เขา ไน้ เคา เป็น ได้ แชน

ท่อนที่ 3

69

ฆ้อง

ตะยอซอน

ใจ่ แก่น ชื้อ โย้ โนก โต่ กย๋อ หมอ มน ฮ้าม ชี หลิ เต้ หลิ

4

76

ร้อง

ตะยอซอน

เต้ กัม ไน่ ไต้ โล คิ่น จิน มั่น ปาง ต้า วั— พ่อม ลูก

83

ร้อง

ตะยอซอน

จึก แสน์ เสอ แชน เจอ ติ่น ช่า คิ่น อิด ฮีต ย่อง จอด โต เม้ง

90

ร้อง

ตะยอซอน

ไต้ ไฟ๋ เซอ ถ่อง สៃ ปั่น ไฮ เค้อ ไหญ่ ไต้ โล

96

ร้อง

ตะยอซอน

กัต เหยน ไต้ โล กัต เหยน คา หนอ—

เพลงที่ 2 แหรง เขี้ยว ล้อ เหลิง

ท่อนที่ 4

เนื้อเพลง: แหรง เขี้ยว ล้อ เหลิง สามเจ้า ได้เข้า ยุกปัก คิ่นไน่ ป้าง,

คำแปล:แดงเขียวเหลือง 3 เจดสียกขึ้นสูงในสนาม

เนื้อเพลง: เหลนหลง วังใหญ่ ไสเฝ็ก ไวไน่ ก้าง,

คำแปล: มีดวงจันทร์ดวงใหญ่อยู่กึ่งกลาง

เนื้อเพลง: หางเตน ค้อนฮอน ไน่หมอก หมวยลม,

คำแปล: โบกสะบัดพัดปลิวไสวกลางสายลมของผืนฟ้า

เนื้อเพลง: ไต้ใหญ่ ใจอ่ำ ไวต้า อน ก็นุ่น ฟังพิด กั้นจิม,

คำแปล: ไต้ใหญ่เป็นคนที่ไม่ได้มีจิตใจอ่อนแอ

เนื้อเพลง: ล้ม พัดคือ ชือฮัง หย่อน

คำแปล: สายลมพัดปลายธงหย่อนลงมา

เนื้อเพลง: สามตอน ค้อนหนึ่ง สามตอน ค้อนหนึ่ง คาหนอ,

คำแปล: 3 สีของธงไต้ไหลลงรวมกัน

ท่อนที่ 5

เนื้อเพลง: ไน่เย่า เคาเป้น ังหลี เจ้อไต้ ไค้เสอ เค้อลู้ ญู ค่าวหิง,

คำแปล: นี่คือธงที่ดีของชาวไต้สืบทอดกันมานาน

เนื้อเพลง: ชิง ยุงเฮ้า เลิดฮัด กัดต้อน อ้าวอน เปิน เส คำ,

คำแปล: มีความเก่งกาจกล้าหาญไม่เกรงกลัวผู้ใด

เนื้อเพลง: ลูก เฮ้าไน่ กว่านา ฮู่กา ตักใหม่ สูงคิ่น ต้อนม้า,

คำแปล: จากนั้นและภายภาคหน้าจะมีความเจริญยิ่งขึ้นไป

เนื้อเพลง: พ้าฮู่ ไต้ไน่ ตักไต้มั้ง ญาน ไหญ่ใหม่ คึดก้าบ คึดป่าน, คึดก้าบ คึดป่าน คา

หนอ.

คำแปล: ยังไงคนไต้ก็ต้องมีวิชาความรู้ทันยุคทันสมัย

เพลงที่ 2 แผลง เชื้อ ล้อ เหลิง

♩ = 108

1 **ท่อนที่ 4**

ม้อง

แผลง เชื้อ ล้อ เหลิง สาม เจ้า ได้ เข้า ยุก ปัก คิน ไน ป้างเหลิง

ท่อนที่ 4

ตะยอซอน

8

ม้อง

หล่ง วัง ไหญ่ ไส เฝือก ไว ไน ก้าง ทาง เตน ค้อน ซอน ไน หมอก

ตะยอซอน

15

ม้อง

หมวย ลม _____ ได้ ไหญ่ ใจ อ่า ไว ต่ำ อน กัน อุ่ม พึ่ง

ตะยอซอน

2

22

ร้อง

ตะยอซอน

พิด กัน จ้ม ล้ม พัด คือ ชือ อัง หย่อน สาม ตอน ค้อน

29

ร้อง

ตะยอซอน

หนึ่ง สาม ตอน ค้อน หนึ่ง คา หอน ไน เชา เคา เป็น อัง หลี

36

ร้อง

ตะยอซอน

เจือ ได้ ไค์ เสอ เคือ ลู้ ฤ คำว หึง ชึง ยุก เอ้า เล็ด ฮัด

43

ร้อง

ตะยอซอน

กัน ตอน อ่า ว่อน เป็น เส คำ ลูก เอ้า ไน กว่า นา

ท่อนที่ 5

ท่อนที่ 5

3

50

ร้อง

ตะยอซอน

อยู่ กา ตัก ใหม่ สูง คิน ต้อน มา พ้า อยู่ ได้ ไน่ ตัก โล

57

ร้อง

ตะยอซอน

มั้ง ญาน ไหญ่ ใหม่ คืด ก้าบ คืด

61

ร้อง

ตะยอซอน

ปาน คืด ก้าบ คืด ปาน คา หนอ_____

เพลงที่ 3 ต้างเล่าเมืองกำง

ท่อนที่ 6

เนื้อเพลง: ต้างเล่า เมืองกำง เมืองกิน ไน ชุดดี สุน้อง เป้นจุ่ม จักจ่อม,

คำแปล: ความสวยความงามในโลกนี้ไม่มีสิ่งใดเทียบเท่าพี่น้องนาง

เนื้อเพลง: บ่าว บ่าว อ่อนจ้าย ปี่เข้า ทานาง ไปเหล่ มุง ไต่ยหลอม,

คำแปล: ผู้ชายทั้งหลายต่างแอบชื่นชม

เนื้อเพลง: ถ่างสู น่องเป้น หน่อหลี่ หนุ่มใหม่ อ่อนนาง ซาง หลอยยั้ง.

คำแปล: น้องนางนี้เหมือนนางฟ้าที่มาจากดอยเงินหิ้งในป่าหิมพานต์

เนื้อเพลง: ลงเหล่ เก แม น้ำ สี ต่า หนอง ยิง ตึง วีน

คำแปล: ลงเล่นน้ำชุ่มฉ่ำเย็นใจ

เนื้อเพลง: คีน บ๊อก ตาง ฮอด บ๊อก สื้อ ไตง หลิน ตอน เมือง จิง คง กำง

คำแปล: นางกนิรลงมาเล่นน้ำเยยมเยยนเมืองมนุษย์

เนื้อเพลง: ไตง หลิน ตอน เมือง จิง คง กำง คาหนอ

คำแปล: มาเยยมเยยนเมืองมนุษย์

เพลงที่ 3 ต้างเล่าเม็งกำง

♩ = 108

1 **ท่อนที่ 6**

ร้อง

ต้าง เล่า เม็ง กำง เม็ง กัน ไน ชุด ตี สู น่อง เป็น

ตะยอซอน

ท่อนที่ 6

7

ร้อง

จุม จัก จอม บ่าว บ่าว อ่อน จ้าย ปี เข้า ทำ นาง มุง ไตย

ตะยอซอน

14

ร้อง

หลอม ถ้าง สู น่อง เป็น นน่อ หลี่ หนุม ใหม่ อ่อน นาง ชาง หลอย

ตะยอซอน

2

21

ร้อง

ตะยอซอน

จั้น ลง แห่ เก แม่ น้ำ สี ต่ำ หนอง ยิง ดิง วิน

28

ร้อง

ตะยอซอน

คีน ป็อก ตาง ฮอด ตัก สู้ โต้ง หลิน ตอน เมือง จิง คง

34

ร้อง

ตะยอซอน

ก่าง โต้ง หลิน ตอน เมือง จิง คง ก่าง คา หน่อ_____

เพลงที่ 4 ต้างสุ ต้างเฮ้า

ท่อนที่ 7

เนื้อเพลง: ต้างสุ ต้างเฮ้า ฮ่อมเป้า เซนต้าง เหลว,

คำแปล: เดินของคุณทางเดินของฉันร่วมกันเป็นทางเดียวกันไป

เนื้อเพลง: แผวฮอด ถึงดี ซุดชอบ ก้มผ่า บั้งลู่ ก้อยล้าย,

คำแปล: ซุดชอบจักรวาลจนโลกแตกสลาย

เนื้อเพลง: ลองฮัก ลองฮัก อ่อนสุ แล เฮ้าไน๋ อย่าไฮ มั่นวาย,

คำแปล: ความรักของเธอกับฉันจะไม่มีวันสูญสลาย

เนื้อเพลง: อำผาด อำหยาน เป้า เฮ้าสุ, อำผาด อำหยาน เป้า เฮ้าสุ แต่หนอ.

คำแปล: เราทั้งสองจะไม่มีวันจากกันไปไหน

เพลงที่ 4 ต้างสุ ต้างเฮ้า

♩ = 108

1 **ท่อนที่ 7**

ร้อง

ต้าง สุ ต้าง เฮ้า ฮ่อม เป้า เซน ต้าง เหลว แผว ฮอด ถึง

ตะยอซอน

7 **ท่อนที่ 7**

ร้อง

ซุด ชอบ ก้ม ผ่า บั้ง ลู่ ก้อย ล้าย ลอง ฮัก ลอง ฮัก

ตะยอซอน

14

ร้อง

อ่อน สุ แล เฮ้า ไน๋ อย่า ไฮ มั่น วาย อำ ผาด อำ หยาน

ตะยอซอน

2

21

มือ

ตะยอฮอน

เย้า เฮ้า สุ อ่า ผาด— อ่า หยาน เย้า เฮ้า สุ แต่ หนอ

เพลงที่ 5 เมืองไต้หวัน part 1

ท่อนที่ 8

เนื้อเพลง: เมืองล่อย ไต้เข้า เมืองเฮ้า มนเชื้อสำ เหยนใจ,

คำแปล: ป่าเขาเมืองดอยนั้นคือถิ่นที่คนไต่อยู่เป็นเมืองที่มีแต่ความสุขกายสบายใจ

เนื้อเพลง: หว่ายหลอม มุงไต้ย โต่งน้ำ หนั่งง้าย ปั้นหลินคำ,

คำแปล: มองไปทางไหนเห็นแต่ทุ่งดินที่เป็นทอง

เนื้อเพลง: กันต่ายาน ม้าฮอด ปือเป้น ย้อยอง กันอ้าม,

คำแปล: คนต่างบ้านต่างเมืองต่างชื่นชมเป็นเสียงเดียวกัน

เนื้อเพลง: จ้าม มุงไต้ย น้ำคังผ่าน

คำแปล: มองไปก็เห็นแม่น้ำสาละวิน

เนื้อเพลง: ลัดเกเมืองล่อย ลัดเกเมืองล่อย แต่หนอ.

คำแปล: ไหลตามเทือกเขา ไหลตามเทือกเขา

เพลงที่ 5 เมี้งได้อ่างหลี part 1

♩ = 108

1 ท่อนที่ 8

ร้อง

ตะยอซอน

เมี่ง หลอย ได้ เข้า เมี่ง เฮ้า มน เซ้อ สำ เหยน

7 ท่อนที่ 8

ร้อง

ตะยอซอน

ใจ หว่าย หลอม มุง โตย โตง น้ำ หน่ง ง่าย ปั้น หลิน ค้า กัน

14

ร้อง

ตะยอซอน

ต่าง ขาน ม้า สอด ปือ เป้น ช้อ ของ กัน อ้าม จ้าม มุง โตย

2

21

ร้อง

น้ำ ค้ง ผ่าน ลัดเก เมืองหลอย ลัดเก เมืองหลอย แต้ หนอ_____

ตะยอยฮอน

เพลงที่ 6 เมืองใต้ห้างหลี่ part 2

ตอนที่ 9

เนื้อเพลง: เมืองหลอย ใต้เข้า ตีเข้าซาง มีป่าดั่ง ไม่ชักใหญ่

คำแปล: เมืองที่คนไต่สร้างอยู่นั้นมีไม้ดั่งไม้สักใหญ่

เนื้อเพลง: เชื่อมน สามค้าว เชื่อมน สามค้าว,

คำแปล: มีความสุขสนุกสนานตลอดทั้ง 3 ฤดูกาล (เช้า)

เนื้อเพลง: หว่ายสี่ฝ้าย หว่ายสี่ฝ้าย มีไสน้ำ คับคั่งแจ่ม

คำแปล: มองไปทางไหน 4 ทิศก็เห็นแต่ท้องทุ่งนากว้างใหญ่

เนื้อเพลง: ไต้ยมง เชื้อหน้า ไต้ินต๊าบ หลอยย้าว,

คำแปล: รอบสันเขาเนินยาวของนาขั้นบันได

เนื้อเพลง: ค้าว โนกม้อ ต้องลื้อส่อ

คำแปล: ยามเดือน 5 เดือน 6 นกต้องลื้อส่งเสียง

เนื้อเพลง: ชันฮ่อน กว๊ามหมอ ชันฮ่อน กว๊ามหมอ แต้หนอ. (ปิ่นแสง)

คำแปล: ชับซานเป็นเสียงเพลง ชับซานเป็นเสียงเพลง

(ปิ่นแสง) หมายถึงชื่อหรือนามปากกาของผู้แต่ง

เพลงที่ 6 เมิ่งไตฮ้างหลี่ part 2

♩ = 108

1 ท่อนที่ 9

ร้อง

เมิ่ง หลอย ไต้ เข้า ดี เข้า ขาง มี ป่า ดัง ไม่ ชัก

ตะยอซอน ท่อนที่ 9

7

ร้อง

ใหญ่ เชื้อ มน สาม ค้าว เชื้อมน สาม ค้าว หว่าย___ ลี

ตะยอซอน

14

ร้อง

ฝ่าย หว่าย___ ลี ฝ่าย มี ไช น้า คับ ค้าง แจน โตย มุง เชื้อ

ตะยอซอน

2

21

พ้อง

หน้า โต้น ต้าบ หลอย ย้าว ค้าว โนก ม้อ ต้อง ล้อ สอ

ตะยอซอน

27

พ้อง

ชั้น ช้อง กว้ามหมอ ชั้นช้อง กว้าม หมอ แต่หนอ—

ตะยอซอน

เพลงที่ 7 หนุ่มหน่อ นาสา่งต่อ

ท่อนที่ 10

เนื้อเพลง: หนุ่มหน่อ นาสา่งต่อ, หนุ่มหน่อ ฮางเล้า เนอเจ้า หนึ่งเหลินไม้,

คำแปล: ้วยหนุ่มสาวหน้าตาดีด้อยังไงก็ไม่เบื่อ ผิวสวยงามดังเดือนเพ็ญ

เนื้อเพลง: ไผกว่า โสบต่อ ป่อหัน กอน้อ ลักซี่ เียงจ้าย มุกไฟ หุบใจจะร้ายไซ้,

คำแปล: เป็นที่ชื่นชอบของผู้คนที่พบเห็น เหมือนถูกไฟลนจนทนไม่ไหว

เนื้อเพลง: ไน้นเนอ ขาวฮางเล้า ไคเข้าอุบ กว้ามตัก โตยหลู, กวีสมตัก โตยหลู คาหนอ

คำแปล: สวยงามมีน้ำมีนวลจนอยากเข้าไปทัก อยากเข้าไปทัก

เพลงที่ 7 หนุ่มหน่อนาส่างต่อ

♩ = 108

1 ท่อนที่ 10

พ้อง

หนุ่มหน่อ _____ นาส่างต่อ _____ หนุ่ม หน่อ ฮ่าง เล้า

ตะยอฮอน

7

พ้อง

เนอ เจ้า หนึ่ง เหลิน ไหมน ไผ กว่า ไชบ ต่อ ปอ หัน กอ น้อ ลัก

ตะยอฮอน

14

พ้อง

ซี เอ็ง ง่าย มุก ไฟ หุบ ใจ งะ ร้าย ไช้น โนน

ตะยอฮอน

2

20

ร้อง

ตะยอซอน

เนื้อ ขาว ฮาง เล้า ไตเข้าอุบ กร้ามตักไต้ยหลู กร้ามตัก ไต้ยหลู คาหนอ

เพลงที่ 8 ฮักอำอิม

ท่อนที่ 11

เนื้อเพลง: ใหม่ต้าเส่ ใหม่ต้าเส่ อำเก่ ฮักสู ในน้อ,

คำแปล: สดใหม่ตลอด สดใหม่ตลอด ความรักที่มีให้กับน้อง

เนื้อเพลง: เมอไหลลา เตไโล เปนปอส่าง แมจ้างฮ่อน น่องโก เก้าคั่น,

คำแปล: เมื่อไหร่เราจะได้อยู่ด้วยกันจนลูกมีหลานบวชเรียนร่วมชายคาเดียวกัน

เนื้อเพลง: ไนนุ่นเล่า ปี่เข้าฮัก อำอิม จิ้นไค น่อนจ๋า, จ้ามไค น่อนจ๋า แต่หนอ.

คำแปล: นวน้องคนสวยที่รักไม่รู้จักอิมพี่อยากจะนอนเคียงข้างน้องเอย

เพลงที่ 8 ฮักอำอึม

♩ = 108

1 **ท่อนที่ 11**

ร้อง

ใหม่ ต่า เส่ _____ ใหม่ ต่า เส่ อ่า เก่ ฮัก

ตะยอซอน

ท่อนที่ 11

7

ร้อง

สู่ ไน่ น่องต่าน นาย นอ เมอ ไหล ลา เต้ โล เป้น ปอ ส่าง แม

ตะยอซอน

14

ร้อง

จ้าง อ่อน น่อน โก เก้า คั่น ไน่ นู๋ เล้า ปี เข้า ฮัก อ่า อึม

ตะยอซอน

2

21

ฆ้อง

ตะยอซอน

จัน ไค นอน จ้า จ้าม ไค นอน จ้า แต่ หนอ_____

เพลงที่ 9 กากยอกแหวน แฝดแซน

ท่อนที่ 12

เนื้อเพลง : บ้อต้อย บ้าดม้อง ไห่ก้อง จ้าม,

คำแปล : ตีต้อยจังหวะดนตรีฆ้องให้ให้เร้าใจ

เนื้อเพลง : บ้อต้อย บ้าดม้อง ไห่ก้อง ฮ้าม กย้าม,

คำแปล : ลองตีต้อยจังหวะดนตรีฆ้องให้ให้เร้าใจลิ

เนื้อเพลง : ย้ามไน่ จ้ายล่าง เต็ก้า กย็อกแหวน เต็ก้า แฝดแซน คาคอ.

คำแปล : ยามนี้จะเต้นรำโบกสะบัดแล้วเคย

เพลงที่ 9 กากย็อกแหวนแพ็ดแซน

♩ = 108

1 **ท่อนที่**

ร้อง ป้อ ต่อย ปาด มอง ให้ ก้อง จ้าม ป้อ ต่อย ปาด มอง

ตะขอยซอน **ท่อนที่ 12**

7 ร้อง ให้ ก้อง ย้าม ก ย้าม ก ย้าม ย้าม ไน่ จ้าย ส่าง

ตะขอยซอน

13 **rit. .**

ร้อง เต้ กา ก ย็อก แหวน เต้กา แฝดแซน **rit. .** คาออ

ตะขอยซอน **tr~**

รวมเพลงโหมโรงทั้งหมด 9 เพลง 12 ท่อน

♩ = 108

1 **ท่อนที่ 1 เพลงที่ 1 คินใหญ่ใหม่สูง**

ร้อง

คิน ใหญ่ ใหม่ สูง เอ็ง ไว้ เม็ง ได้ เกา ฮ้าย หอ

ท่อนที่ 1

ตะยอซอน

7

ร้อง

หมอ อยู่ จัก ฮัก บั้น แหมด เซตม์.....หว่าย ตัน เฟ่ง กัน ต้า

ตะยอซอน

14

ร้อง

พ้อม ลูก ยุก สิ่ง ฟา หอยอด จัก จี ค้อ ป้าย หมาย ล้ม จ้ม.....

ตะยอซอน

2

21

ร้อง

_____ ยัก ใหญ่ ไม้ หลี มุง ชุต ลั่น หลี มุง ชุต ลั่น _____

ตะยอซอน

3

28

ร้อง

คา หนอ_____ ยัก มุง ถัง แจ่ม แผ่น เสา โฮ่ ล้าย

ตะยอซอน

ท่อนที่ 2

2

35

ร้อง

สิ่ง ไต้ โล บัก ไม้ ลัก ตัง แพ็ด หว่าย ต่า มุง ไต่ย หั้น มั่น

ตะยอซอน

42

ร้อง

ปอ เสา ป้าย ล้าย ก่าย ก่อน ก็ม เสา ใหญ่ ไส่ มิ่ง

ตะยอซอน

3

49

ฆ้อง

ตะยอซอน

หนาม ฟัก ปิด กิ มี ดี เข้า อยู่ จำ อิ่ม มัน จอຍ

56

ฆ้อง

ตะยอซอน

ปัก ตื่น สอน ลูก ได้ เกา ช้าย ใหม่ ไส จิน คั้น

62

ฆ้อง

ตะยอซอน

หลิ ไส จิน คั้นหลิ คาหนอ— เขา ไน้ เคา เป็น ได้ แชน

69

ฆ้อง

ตะยอซอน

ใจ่ แก่น ชื้อ โย้ โนก โต่ กย๋อ หมอ มน ช้าม ชี หลิ เต้ หลิ

ตอนที่ 3

ตอนที่ 3

4

76

ร้อง

เต๋ กัม ไน่ ไต้ โล คิ่น จิน มั่น ป่าง ต่ำ วั— พ่อม ลูก

ตะยอซอน

83

ร้อง

จึก แสน์ เสอ แซ่น เจอ ติ่น ซ่า คิ่น อิด ฮี้ด ฮ่อง จอด โต เม้ง

ตะยอซอน

90

ร้อง

ไต้ ไฟ เฮอ ถ่อง ไล่ ปั่น ไฮ เค่อ ไหญ่ ไต้ โล กัด เหยน

ตะยอซอน

97

ร้อง

ไต้ โล กัด เท ยน คา หนอ— แหลง เขี้ยว ล้อ เหลิง

ตะยอซอน

ท่อนที่ 4 เพลงที่ 2 แหลง เขี้ยว

ท่อนที่ 4

104 ล้อ เหลิง

ฆ้อง

ตะยอซอน

สาม เจ้า ได้ เข้า ยุก ปิก คิน ไน ป้าง เหลิง หลัง วัง ใหญ่ ไส

111

ฆ้อง

ตะยอซอน

เผิก ไว ไน ก้าง หาง เดน ค้อน ซอน ไน หมอก หมวย ลม_____

118

ฆ้อง

ตะยอซอน

ไต้ ใหญ่ ใจ อ่า ไว ต่า อน กัน อุ่ม พึ่ง พืด กัน

125

ฆ้อง

ตะยอซอน

จัม ลัม พัด คื่อ ซื่อ ธัง หย่อน สาม ตอน ค้อน หนึ่ง สาม ตอน ค้อน

6

132 ท่อนที่ 5

ร้อง

หนึ่ง คา นอ ไน เชา เคา เป็น อัง หลี เจือ ได้ ได้ เสอ

ตะยอซอน ท่อนที่ 5

139

ร้อง

เค้อ ลู้ ญ ค้าว หึง ชึง ยุก เอา เล็ด ฮัด กัน ตอน อ่า วอน

ตะยอซอน

146

ร้อง

เป็น เส ค้า ลูก เอา ไน กว่า นา อยู่ กา ดัก ใหม่

ตะยอซอน

153

ร้อง

สูง คิน ตอน ม้า พ้า อยู่ ได้ ไน ดัก โล มั่ง ญาน ใหญ่ ใหม่

ตะยอซอน

160

ร้อง

คิด ก้าบ คิด ป้าน คิด ก้าบ คิด ป้าน คา หนอ_____

ตะยอซอน

167

ร้อง

ท่อนที่ 6 เพลงที่ 3 ต้างเล่าเม้งกำง

ต้าง เล้า เม้ง กำง เม้ง กัน ไน่ ชุด ดี สุ น่อง เป็น จุม จัก

ตะยอซอน

ท่อนที่ 6

174

ร้อง

จ่อม บ่าว บ่าว อ่อน จ้าย ปี เฮ้า ทำ นาง มุง ไตย หลอม ถ่าง

ตะยอซอน

181

ร้อง

สุ น่อง เป็น หน่อ หลี หนุ่ม ใหม่ อ่อน นาง ซาง หลอย จิ้น

ตะยอซอน

8

188

ร้อง

ตะยอซอน

ลง แหล่ เก แม น้ำ สี ต่า หนอง ยี่ง ดิ่ง วิน คิน ป็อก

195

ร้อง

ตะยอซอน

ตาง ฮอด ตัก สู้ โต่ง หลิน ตอน เมือง จิง คง ก้าง โต่ง หลิน ตอน

202

ร้อง

ตะยอซอน

เมือง จิง คง ก้าง คา หน่อ _____ ต้าง สู้ ต้าง เข้า

ท่อนที่ 7 เพลงที่ 4 ต้างสู ต้างเข้า

ท่อนที่ 7

209

ร้อง

ตะยอซอน

ฮ่อม เป้า เซน ต้าง เหลว แมว ฮอด ถึง ซุด ชอบ ก้ม ผ่า ป้าง

216

ร้อง

คู่ ก้อย ล้าย ลง ชัก ลง ชัก อ่อน สุ แล เข้า ไน ออย่า

ตะยอซอน

223

ร้อง

ไฮ มัน ว้าย อ่า ผาด อ่า หยาน เข้า เข้า สุ อ่า ผาด—

ตะยอซอน

230

ร้อง

อ่า หยาน เข้า เข้า สุ แต่ หนอ เม็ง หลอย ได้ เข้า เม็ง เข้า

ตะยอซอน

237

ร้อง

มน เชื้อ สำ เหยน ใจ หว้าย หลอม มุง โตย โตง น้า หนึ่ง

ตะยอซอน

ตอนที่ 8 เพลงที่ 5 เม็งได้ซางหลิ part 1

ตอนที่ 8

10

244

ร้อง

ตะยอซอน

ง่าย ปั่น หลิน ค้า กัน ต่าง ยาน ม้า หอด ปือ เป็น ย้อ

251

ร้อง

ตะยอซอน

ยอ กัน อ้าม จ้าม มุง โตย น้ำ คัง ผ่าน ลัดเม้งหลอย ลัดเกเม้งหลอย แต่

258

ร้อง

ตะยอซอน

ท่อนที่ 9 เพลงที่ 6 เม้งได้ขางหลิ part 2

หนอ_____ เม้ง หลอย ได้ เข้า ดี เฮ้า ขาง มี ป่า ตั้ง

ท่อนที่ 9

265

ร้อง

ตะยอซอน

ไม่ ชัก ใหญ่ เซอ मन สาม ค้าว เซอমন สาม ค้าว หว้าย—

272

ร้อง

สื ฝ่าย หวาย— สื ฝ่าย มี ไช น้า คับ ค้าง แจ่ม โดย

ตะขอยซอน

279

ร้อง

มุง เชื้อ หน้า ไตน์ ต้าบ หลอย ข้าว ค้าว โนก ม้อ ต้อง ล้อ ล้อ

ตะขอยซอน

286

ร้อง

ชัน ช้องกวิ้มหมอ ชันช้อง กวิ้ม หมอ แต่หนอ— หนุ่มหน่อ

ตะขอยซอน

ท่อนที่ 10 เพลงที่ 7

ท่อนที่ 10

292

ร้อง

— นาส่างต่อ— หนุ่ม หน่อ ฮาง เล้า เน้อ เจ้า หนั่ง เหลิน

ตะขอยซอน

12

299

ร้อง

ตะยอซอน

โมน ไผ่ กว่า โขบ ต่อ ป่อ หั้น กอ น้อ ลัก ซี เียง

306

ร้อง

ตะยอซอน

งาย มุก ไฟ หุบ ใจ ะ ร้าย โชน โนนเนื้อ ขาว ฮาง เล้าเตเข้าอุบกว้ำมตัก

313

ร้อง

ตะยอซอน

โดยหลู กว้ำมตัก โดยหลู คาหนอ ใหม่ ต่า เส่_____ ใหม่ ต่า

ท่อนที่ 11 เพลงที่ 8 ฮักอำอ๋ม

ท่อนที่ 11

320

ร้อง

ตะยอซอน

เส่ อำ เก่ ฮัก สู้ ไน่ น่องต่าน น่าย นอ เมอ ไหล ลา เต้ ไล

13

327

พ้อง

เป็น ปอ ล่าง แม จ้าง อ่อน นอน โก เก้า คั่น โหม่น นู๋ เล้า ปี

ตะขอยซอน

334

พ้อง

เฮ้า ฮัก อ่า อิ่ม จิ้น ไค นอน จ้า จ้าม ไค นอน จ้า ตั๊ หนอ

ตะขอยซอน

341

พ้อง

ท่อนที่ 12 เพลงที่ 9 กากฮ็อกหวาน แห่ต๊ะแซน

ป้อ ต่อย ปาด ม้อง ไห้

ตะขอยซอน

ท่อนที่ 12

347

พ้อง

ก้อง จ้าม ป้อ ต่อย ปาด ม้อง ไห้ ก้อง ฮ้าม ก ย้าม ก ย้าม ฮ้าม

ตะขอยซอน

14

354

มือ

ตะยอฮอน

โน่ จ้าย ลำ เต้ กา ก ย็อก

358

มือ

ตะยอฮอน

rit. . .

แหวน เต้กา แพ้ตแซน คาอ

rit. . .

tr

นอกจากนั้นผู้วิจัยยังพบทำนองเพลงสั้น ๆ ด้วยการอีก 3 ทำนองซึ่งเป็นทำนองเพลงที่กำลังจะสูญหายไปจากกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) เป็นทำนองเพลงเศร้าได้แก่ทำนองเพลง ตะรอหมากบัว ทำนองเพลง หยอฮอน และ ทำนองล่องคอง โดยที่ทำนองหยอฮอนนั้นเมื่อบรรเลงจบจะบรรเลงต่อด้วยทำนองล่องคองทันทีเหมือนเป็นเพลงเดียวกัน และผู้วิจัยได้ทำการบันทึกโน้ตจากการลงพื้นที่ภาคสนามไว้จากการอันวีดีโอและโน้ตเก่าของโรงเรียนตมต้นไต้ต้นต่อไป

ทำนองเพลงตะรอมากป้าว

ตะยอฮอน

8

ตะยอฮอน

16

ตะยอฮอน

25

ตะยอฮอน

35

ตะยอฮอน

42

ตะยอฮอน

ทำนองเพลงตะรอมากปาวนั้นคือทำนองเพลงที่กำลังจะสูญหายไปและเป็นทำนองเพลงของการสี่ซอกะลามะพร้าวในปัจจุบันเครื่องดนตรีชนิดนี้ไม่มีให้เห็นแล้วในกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) โดยทำนองตะรอมากปาวนั้นจะใช้เพลงอะไรมาร้องก็ได้จะเป็นเพลงไหมโรงในจังหวัด ชี 2 ก็ยังได้ชาวไตหรือไทใหญ่มั้่นจะนำมาร้องเล่นเวลาว่าง ๆ หรือตอนเดินเข้าป่าไปเจอสิ่งต่าง ๆ ก็ร้องออกมาเป็นบทเพลงโดยที่มีขอเป็นเครื่องดนตรีเพียง 1 ชิ้นและเป็นตัวบังคับทำนองของเพลงตะรอมากปาว

ทำนองเพลงหยอบย่อน

เนื้อเพลง : เกหม่องล่องลงโองวินไหลถิบปาง

คำแปล : แควน้ำไหลลงตามแนวเทือกเขา

เนื้อเพลง : ป่าหม่นป่าหว้าป่าก่อส่อกันขึ้นจอมน้ำพองฮ้องเกไหลผั่งกว้าง ปอสันชินसान
เส่เส่

คำแปล : ผูกปลาหม่นปลาหว้าปลาก่อทั้งหลายต่างว่ายทวนน้ำขึ้นไปตามลำคลองสวน
กันไปสวนกันมาเต็มไปหมดตลอดเวลา

เนื้อเพลง : กนอาบน้ำจอมตาปาก้อโยยหน้าอ้าเก ยามนาวันจ่ายเงินจำสุ่ค่า

คำแปล : เมื่อถึงเวลาบ่ายคล้อยไปถึงยามเย็นผู้คนต่างชวนกันไปอาบน้ำตามแม่น้ำลำ
คลองเป็นกลุ่มเป็นก้อน

เนื้อเพลง : ตากหายอองเงแล่มิดโต้วายค้อม ตบหน่นปันโอนจ่องจ่อง

คำแปล : ว่ายน้ำกรรเชียงบิดตัวไปมาในน้ำกันไปอย่างสนุกสนาน

เนื้อเพลง : ป่าจาดผาดผู่ฟ่องพายลุ่มลายตาแ่อวหย่อง เขาปายแม๊บซอนโนหินเจบปึง

คำแปล : ป่าจาดแยกออกจากผู่หนีไปซ่อนตัวอยู่ในโพรงหิน

เนื้อเพลง : โตเซตเต็ดแม๊บแบ๊บไซงมุงมีนตาฝ่ายหนึ่ง โกเป็นมาเตื้อญาโหเซต่อน

คำแปล : ผู่กบผู่เขียดก็ต่างพากันไปแอบผู้คนกันตามซอกหิน

เนื้อเพลง : ป่าเย็นป็นหางพางจีเข้าในลันป่อยหวอน นอนมอยลี้บตาถ่อมเป็น

คำแปล : ปลาไหลก็กลัวผู้คนจึงไปซ่อนตัวอยู่ใต้ดินแล้วคอยแอบฟังเสียง

เนื้อเพลง : ถึงหมอกสายส่องลูกวันจอบจันสวยหลังเป็น ลงลับตบสันป่าแปก

คำแปล : อาบน้ำกันจนถึงยามเย็นจนตะวันลับแนวป่าต้นสนลงไป

(เพลงตบท้าย ทำนองล่องคง)

เนื้อเพลง : นกเกี้ยวหุ่นส่อนันปันกันข้ามแขกกำไเฮาก่อหลินงูซุบเลื้อโคเฝ้าคั่นปอกหา
เหิน

คำแปล : นกเอี้ยงที่มองดูผู้คนเล่นน้ำก็ต่างตะโกนส่งเสียงกันว่าถึงเวลานอนแล้ว

เนื้อเพลง : จายสาม จายลน กนหงาน จุม เฮายาง คาวป่อยตั้นเงินยี้บข้อมือกันอุ้มมัน โข
ให้บั้นจ่อง โขให้บั้น...จ่อง

คำแปล : นายสามและนายลนพวกหนุ่ม ๆ ก็ต่างพากันพ้องกันจุมมือเดินกลับบ้าน

ทำนองทยอยย้อน เพลงอาบน้ำ

ตะยอฮอน 

เก หม่อง ล่อง ลง โอง วิน ไหล ถิบ พาง ป่าหม่น ป่า หว่า ป่า ก่อ ส่อ กัน ขึ้น จอม น้ำ

10

ตะยอฮอน 

พอง ฮ้อง เก ไหล ผั่ง กว้าง ปอ สั่นซนสาน เส่ เส่ กน อาบ น้ำ จอม ตา ปา ก่อ โอย

19

ตะยอฮอน 

หน้าอ้า เก ยาม นา วัน จ้ายเงิน จำ สู้ คำตาก หายอ ่อง แง แล้วมีด โต้วหาย

29

ตะยอฮอน 

ค่อม ตบ ห่นปิ่นโอน จ่องจ่องป่า จาดผาด ผุง โฟง พายลุ่ม ลายตา แอ้วหย่อง เขาปาย

38

ตะยอฮอน 

แม่บ ช่อนโนนหินเจบปิง โต๊ะเตเต็ด แม่บ แป้นซงมุงมีนตา ฝ่ายหนึ่งโกเป็นมาเตอญาโหเซต

46

ตะยอฮอน 

อ่อน ป่าเย็นปิ่นทางพางจีเข้าในลัน ป่อยหว่อนนอนมอย ลับ ตา ถ่อม เป็น ถึง หมอกสาย

52

ตะยอฮอน 

ส่อง ลูก วัน จอบ จัน สวย หลิ่ง เป็น ลง ลับ ตน สันป่าแปก

rit.

ทำนองล่องคอง

ตะยอฮอน



นก เกี้ยว หุ่น ส่อ นัน ปัน กัน ชาม แยก กำ ไน้ เฮา ก่อ หลี นุง ชูบ เลื้อ โค เฮา คีน

10

ตะยอฮอน



ปอก หา เอ็น จาย สาม จาย ลน กน หงาน จุม เฮา ยาง คาว ป่อย ตีน เจิน ยีบ ข้อ

19

ตะยอฮอน



มือ กัน อุ่น ม่น โห โห้น ปั้น จ่อง โห โห้น ปั้น _____ จ่อง

rit. . .

ทำนองเพลงหยอบย่อนและทำนองเพลงล่องคองนั้น 2 เพลง นี้จะบรรเลงต่อกันโดยที่ ทำนองเพลงทั้ง 2 ทำนองนี้จะมีเนื้อหาไปในทางเดียวกันคืออย่างเช่นตัวอย่างคำแปลด้านล่างใน เพลงอาบน้ำนี้จะพูดถึงธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและสิ่งมีชีวิตที่อยู่น้ำและรอบ ๆ ข้างในเวลาที่ผู้คน ชักชวนกันไปอาบน้ำเล่นน้ำตามลำคลองเพื่อบ่งบอกวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในชนบทและความสุข สนุกสนานของผู้คนตั้งแต่เวลาบ่ายจนถึงเย็นแล้วพากันเดินกลับบ้าน

3.5 โอกาสในการแสดง

โอกาสในการแสดงส่วนใหญ่จะมาจากเครือข่ายทางการศึกษาเชิญไปออกงานต่าง ๆ ทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม งานวันขึ้นปีใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานคร งานเฉลิมฉลองต่าง ๆ หรืองานวันสำเร็จการศึกษาของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ที่เข้ามาศึกษาในประเทศไทยและกรุงเทพมหานครและงานวันสำคัญทางศาสนาเช่น เข้าพรรษา ออกพรรษา วัน สงกรานต์ วัฒนธรรมดนตรีไทใหญ่ในด้านการบรรเลงเครื่องดนตรีประเภทกลองกันยาว กลองมอ ง เซิง เครื่องสาย เครื่องตี ศึกษาความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการถ่ายทอดดนตรี รวมทั้งศึกษา สัญลักษณ์และความหมายของเครื่องดนตรีไทใหญ่ การศึกษาวัฒนธรรมดนตรีไทใหญ่ในด้านการ

บรรเลงเครื่องดนตรีประเภทกลองกันยาว กลองมอชิง และเครื่องสาย พบว่า การตีกลองกันยาว นั้น มีการตีจังหวะระหว่างกลองกันยาวกับมอชิง วิธีการตีกลองมักตีด้วยเสียงเบ๊หรือการตีเปิดมือให้เกิดเสียงดังเป็นส่วนใหญ่ ทำนองกลองกันยาวตีประกอบการฟ้อนโตพบลักษณะการทอน ทำนองกลอง ส่วนการตีประกอบการรำกล่าป่านกอนิยมชอยพยางค์ถี่และมีการทอนทำนองเครื่องดนตรีประเภทกลองมอชิงนั้นมีให้พบเห็นในงานวิจัยครั้งนี้ในทุก ๆ งานและเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย ได้แก่ ตอยอฮอร์น ใช้ในวงจำดไต มีกลวิธีการบรรเลงของตอยอฮอร์นปรากฏการบรรเลงหลัก ๆ ได้แก่ การขย่มนิ้ว การสืрудนิ้ว ขยี่นิ้ว และการสืพรมนิ้วพร้อมกับการสะบัดนิ้ว ๓ พยางค์เสียง การสืขยี่นิ้วมักทำเพื่อเป็นการเน้นเสียงลูกตกเสียงใดเสียงหนึ่ง และมักจะขยี่ในทำนองขึ้นต้นก่อนทำนองร้องเป็นส่วนใหญ่ ผลการศึกษาพบเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี ๒ ประเภท ได้แก่ มอชิงหรือมอชิงตาล เป็นเครื่องดนตรีที่มีลักษณะคล้ายกับฆ้องวงของไทยแต่วางเรียงเป็นแผง ประสมอยู่ในวงจำดไต ทำหน้าที่ดำเนินทำนองโดยมีบทบาทสำคัญกับผู้ขับร้องและนางรำ จังหวะกลองที่ใช้ในวงจำดไตเรียกว่า เซาลงบัต มี ๑๒ จังหวะ แบ่งออกเป็น การบรรเลงดนตรีที่ไม่ประกอบการแสดง การบรรเลงประกอบการรำและการแสดง และการบรรเลงเมื่อเปิดม่านเพื่อเตรียมการแสดง ด้านพิธีกรรมและความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการถ่ายทอดด้านดนตรีพบว่า การถ่ายทอดความรู้ด้านดนตรีไทใหญ่เป็นไปอย่างมีการเรียนรู้แบบแผนรูปแบบชัดเจน วงกลองกันยาวส่วนใหญ่ไม่ประกอบพิธีไหว้ครู แต่สำหรับคณะวงแบบจำดไตนั้นยึดถือในการไหว้ครู ณ เวทีการแสดง



ภาพประกอบ 79 ภาพบรรยากาศการแสดงจำลองในกรุงเทพมหานคร
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2560

จากภาพคือการรำในการแสดงจำลองที่มีการพนมมือประกอบกับการร้องเพลงไปด้วยใน
ระหว่างทำการแสดงในวันขึ้นปีใหม่ไทย



ภาพประกอบ 80 ภาพบรรยากาศการบรรเลงดนตรีที่มีชื่อเรียกว่าวงกลอง มอญ เเซิง ประกอบกับ
การแสดงการรำกลองมอญหรือกลองมอญก็เป็นการรำวงนั่นเอง

ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ วันที่ 25 พฤษภาคม 2562

การแสดงการรำกลองมอญนั้นก็คือการรำวงนั่นเองซึ่งการแสดงในครั้งนี้นั้นคืองานรับ
มอบปริญญาบัตร ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย



ภาพประกอบ 81 การแสดงการรำนกกิ่งกะหล่ำ
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ วันที่ 25 พฤษภาคม 2562

การแสดงการรำนกกิ่งกะหล่ำนั้นชาวไทยใหญ่หรือว่าชาวไตนั้นมีความเชื่อกันว่าผู้ใดที่ได้พบเห็นนั้นจะมีแต่ความสุขและความโชคดีไปตลอดทั้งปีเพราะฉะนั้นเราจึงเห็นการแสดงแบบนี้ในทุก ๆ งานมงคลของชาวไต



ภาพประกอบ 82 ภาพบรรยากาศการบรรเลงดนตรี ประกอบกับการแสดงการรำโต

ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ วันที่ 25 พฤษภาคม 2562

นอกจากการแสดงการรำนกกระทาเหล่านั้นแล้วชาวไทยใหญ่หรือว่าชาวไตนั้นมีความเชื่อว่าผู้ใดที่ได้พบเห็นการแสดงการรำโตนั้นจะมีแต่ความสุขและความโชคดีไปตลอดทั้งปีเช่นเดียวกับการรำนกกระทาด้วยเช่นกันเพราะฉะนั้นเราจึงเห็นการแสดงแบบทั้ง 2 แบบนี้ในทุก ๆ งานมงคลของชาวไต



ภาพประกอบ 83 การฟ้อนเจิงแบบที่ 1
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2561

บรรยากาศการฟ้อนเจิงหรือการฟ้อนเจิงนี้ก็คือการรำศิลปะการต่อสู้ของชาวไทยใหญ่ในงานประเพณีวันสงกรานต์โดยเป็นการต่อสู้แบบมือเปล่า



ภาพประกอบ 84 การฟ้อนเจิงแบบที่ 2
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2561

ภาพการแสดงการฟ้อนเจิงหรือการฟ้อนเจิงนี้ก็คือการรำศิลปะการต่อสู้ของชาวไทยใหญ่
โดยเป็นการต่อสู้แบบกระบอง



ภาพประกอบ 85 การฟ้อนเจิงแบบที่ 3
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2561

ภาพการแสดงการฟ้อนเจิงหรือการฟ้อนเจิงนี้ก็คือการรำศิลปะการต่อสู้ของชาวไทใหญ่
โดยเป็นการต่อสู้แบบดาบ

3.6 การสืบทอด

วิธีการสืบทอดแต่ก่อนดั้งเดิมนั้นไม่เคยมาโรงเรียนมาก่อนการสืบทอดต่อกันนั้นเริ่มมาจากท่านครูสรว่อเจ๊ะโดยเป็นผู้คิดค้นผู้แรกการนำเอาทำนองมาจากความโหลงหรือทำนองเพลงพื้นบ้านดั้งเดิมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) แล้วมากำหนดทำนองโดยนำเครื่องดนตรีที่เรียกว่าตะยอฮอนซึ่งถูกดัดแปลงมาจากไวโอลินให้มีหน้าที่ดำเนินทำนองหลักและซ้องนั้นเป็นเครื่องดำเนินทำนองลงลงมาส่วนครูที่ได้เข้ามาอยู่และสอนวัฒนธรรมทางดนตรีในประเทศไทย ณ ปัจจุบันคือผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดเป็นรุ่นที่ 3 หรือว่า 3 ช่วงอายุคนมาแล้วก็คือเรียกว่าเป็นนักเรียนรุ่นหลานแล้วได้แก่ท่านครูทวีศักดิ์ หน่อคำ ซึ่งท่านครูทวีศักดิ์ หน่อคำนี้ได้รับการถ่ายทอดโดยตรงจากท่านครูขุนจำมวิน หนองเอ็ง เป็นผู้ชำนาญด้านดนตรีจำดไตของเมืองสืบ่อและเป็นผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดโดยตรงจากท่านครูออเจ๊ะเพียงผู้เดียวเท่านั้น ส่วนท่านครูทวีศักดิ์ หน่อคำนั้นก็เป็นผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจากท่านครูขุนจำมวิน หนองเอ็งผู้นี้เพียงผู้เดียวด้วยเช่นกัน ปัจจุบันครูทวีศักดิ์ หน่อคำได้เข้ามาอยู่อาศัยในเขตรังสิตภาคกลางของประเทศไทยในจังหวัดของปทุมธานี และได้ทำการสอนดนตรีของไตหรือชาวไทใหญ่ทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นการบรรเลงกลองกันยาว ประกอบการรำต่าง ๆ และการแสดงจำดไตรวมถึงดนตรีทั้งหมดของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) อยู่ที่โรงเรียนตมตันไต่ย ซอย นวมินทร์ 145 แห่งนี้เองโดยทางโรงเรียนแห่งนี้จะมุ่งเน้นที่ผู้เรียนที่มาเรียนเป็นหลักในการสืบทอดวัฒนธรรมและยังมีผู้ที่จบหลักสูตรจาก โรงเรียนตมตันไต่ย ซอย นวมินทร์ 145 แล้วกลับไปเปิดโรงเรียนตมตันไต่ย 2 ที่เมืองสืบ่อ ณ รัฐฉานอีกด้วยเพื่อเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมให้ยังคงอยู่สืบไปโดยผู้วิจัยจะมีการอธิบายเกี่ยวกับการสืบทอดทางด้านวัฒนธรรมดนตรีของสายครูทวีศักดิ์ หน่อคำ หรือโรงเรียนตมตันไต่ย เป็นรุ่นต่อรุ่นตามภาพประกอบดังต่อไปนี้



ภาพประกอบ 86 ท่านสระอออกเจยะ

ที่มา: ถ่ายภาพโดย ทวีศักดิ์ หน่อคำ เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2562

ท่านสระอออกเจยะหรือท่านครูอออกเจยะ สี่ป้อ คือผู้ที่คิดค้นก่อตั้ง จ้าดไตขึ้นมาเป็นคนแรก
ในรัฐฉานสมัยเจ้าฟ้าเจ้าแสง องค์สุดท้ายแห่งเมืองสี่ป้อ เมื่อ 75 ปีที่แล้ว



ภาพประกอบ 87 ท่านครูขุนจำมวิน หนองเอ็ง
ที่มา: ถ่ายภาพโดย ทวีศักดิ์ หน่อคำเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2562

ท่านครูขุนจำมวิน หนองเอ็งเป็นผู้ชำนาญด้านดนตรีจำดไตของเมืองสืป้อและเป็นผู้
ดนตรีรุ่นที่ 2 ที่สืบทอดต่อจากท่านสรว้าหรือท่านครูออกเจ๊ะะ



ภาพประกอบ 88 ท่านครูขุนหน่อคำ สืบข้อหรืออีกชื่อหนึ่งคือท่านครูทวิศักดิ์ หน่อคำ
ที่มา: ถ่ายภาพโดย ทวิศักดิ์ หน่อคำ เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2562

ท่านครูขุนหน่อคำ สืบข้อหรืออีกชื่อหนึ่งคือท่านครูทวิศักดิ์ หน่อคำ เป็นครูดนตรีรุ่นที่ 3 สืบ
ทอดต่อมาจากท่านครูขุนจำมวิน หนองเอ็ง ซึ่งเป็นผู้ชำนาญด้านดนตรีจำดไตของเมืองสืบซึ่งเป็น
ผู้สืบทอดโดยตรงจากท่านครูออกเจ๊ะ



ภาพประกอบ 89 ท่านครูแสงส่อง ปุนคำเมือง
ที่มา: ถ่ายภาพโดย ทวีศักดิ์ หน่อคำ เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2562

ท่านครูแสงส่อง ปุนคำเมืองเป็นครูดนตรีรุ่นที่ 4 สืบทอดต่อท่านครูทวีศักดิ์ หน่อคำ
ปัจจุบันได้เสียชีวิตลงแล้วเมื่อต้นปี พ.ศ.2563 นี้เอง



ภาพประกอบ 90 ท่านครูเมืองคอน
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

ท่านครูเมืองคอนเป็นครูดนตรีรุ่นที่ 4 สืบทอดต่อท่านครูทวีศักดิ์ หน่อคำ ปัจจุบันได้สำเร็จหลักสูตรการศึกษาจากที่โรงเรียนมต้นไต้ ณ ซอย นวมินทร์ 145 และปัจจุบันได้ดำรงตำแหน่งเป็นครูผู้สอนดนตรีของโรงเรียนตมต้นไต้ 2 ณ เมืองสี่ป้อ



ภาพประกอบ 91 ท่านครูแสนคง
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

ท่านครูแสนคงอายุ 40 ปี เป็นครูสอนวิชาคอมพิวเตอร์และวัฒนธรรมแกมยังเป็นครูดนตรี
รุ่นที่ 4 ที่สืบทอดต่อท่านครูทวีศักดิ์ หน่อคำ ปัจจุบันสอนวิชาคอมพิวเตอร์และวัฒนธรรมและเป็น
ผู้ช่วยให้แก่ครูทวีศักดิ์ หน่อคำ อยู่ที่โรงเรียนมต้นไต้ 1 ถนนซอย นวมินทร์ 145 อีกด้วย



ภาพประกอบ 92 นายหน่อวัน เครือคำเอ็ง
ที่มา: ถ่ายภาพโดย วิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562

นายหน่อวัน เครือคำเอ็งอายุ 25 ปี เป็นครูดนตรีรุ่นที่ 4 สืบทอดต่อท่านครูทิวศักดิ์ หน่อคำ ปัจจุบันยังศึกษาอยู่ที่โรงเรียนมต้นไต้ 1 ถ. ซอย นวมินทร์ 145



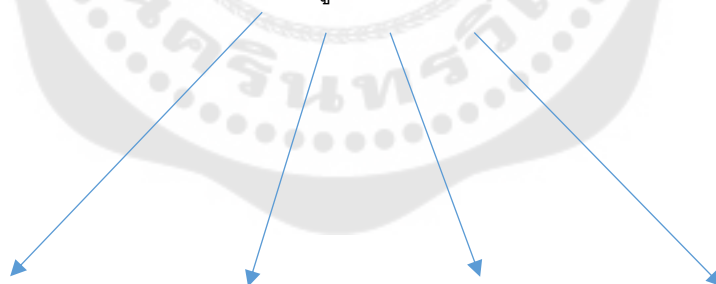
ท่านครูอ้อเจ๊ะะ



ท่านครูขุนจำมวิน หนองเอ็ง



ท่านครูทวีศักดิ์ หน่อคำ



ครูแสงส่อง ปุนคำเมือง



ครูเมืองคอน



ครูแซ่คอง



ครูหน่อวัน เครือคำเอ็ง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวัฒนธรรมทางดนตรีของชาวไทยใหญ่ในกรุงเทพมหานคร โรงเรียนตุมตัน ไตย ซอย นวมิตร 145 ซึ่งได้ดำเนินการมาเป็นลำดับขั้นตอนที่สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ศึกษาวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่หรือที่เรียกกันอีกชื่อว่าไต และไตโหลง แต่ทั้งหมดพวกเขาเรียกตัวเองว่า ไต กลุ่มชาติพันธุ์นี้อาศัยอยู่ในรัฐฉานหรือทางภาษาพม่าเรียกว่าคำว่าฉานว่าฉานในเขตประเทศพม่าและในบางส่วนยังมีอาศัยอยู่ในอินเดียจีนและลาวด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในประเทศพม่าเคยเกิดเหตุการณ์ประสบปัญหาความไม่สงบในบ้านเมืองของตนเอง ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) บางส่วนที่ต้องการอิสระจากการปกครองทางการเมืองของรัฐบาลในประเทศพม่า และในบางส่วนของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ก็ต้องการที่จะต่อสู้เพื่อต้องการความเป็นธรรมและความสงบสุขให้กับกลุ่มชนชาติของตน แต่ในกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) บางส่วนก็ต้องการที่จะอพยพหลบหนีหาความสงบสุขให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์ของตนจึงได้เข้ามาสู่ในประเทศไทย โดยเข้ามาทางอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน แต่เนื่องด้วยไม่ได้รับการเอื้ออำนวยในการดำรงชีวิตจากทางรัฐบาลในประเทศไทยและความเป็นอยู่ ที่ชัดเจนกับกลุ่มชาติพันธุ์นี้ ชาวไทใหญ่จึงรู้สึกถึงความต้องการที่จะอยู่รอดทั้งในเรื่องที่พักพิงอาศัยและความปลอดภัย จึงได้ส่งผลให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) เป็นจำนวนมากได้ย้ายถิ่นฐานทะลักเข้าสู่เมืองใหญ่ต่าง ๆ ในประเทศไทยในปัจจุบันและรวมถึงได้ทะลักเข้าสู่กรุงเทพมหานครด้วย ซึ่งกรุงเทพมหานครนั้นเปรียบเสมือนสถานที่ที่รวมชาติพันธุ์หลาย ๆ กลุ่มชาติพันธุ์ที่เข้ามาเพื่อทำมาหากินและกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ก็เช่นเดียวกันที่อพยพเข้ามาในกรุงเทพมหานครด้วยเช่นกัน กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) นั้นได้อพยพเข้ามาสู่กรุงเทพมหานครในช่วงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยมี วัดดอนหรือวัดดอนกุหลาบ เป็นศูนย์กลางที่สำคัญของ การตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) มักจะตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนไม่ไกลจากวัด เนื่องจากชาวไทยใหญ่มีความผูกพันกับวัดมาก และถือว่าวัดเป็นสถานที่ของแหล่งศูนย์รวมรวมจิตใจที่สำคัญ จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ได้เกิดเหตุการณ์ไฟไหม้ครั้งใหญ่ขึ้นที่วัดดอนกุหลาบ กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครจึงขาดศูนย์รวม

ทางจิตใจไประยะหนึ่ง ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๒๐ กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) หรือชาวไตได้ช่วยกันร่วมสร้างศูนย์ปฏิบัติการธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ของตนขึ้นมาใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร เขตยานนาวา ถนนสาธุประดิษฐ์มูลนิธิพระธรรมแสง (วัดใหม่) ซอย สาธุประดิษฐ์ 44/1 เพื่อเป็นศูนย์กลางของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครขึ้นมาได้อีกครั้ง จากนั้นต่อมาได้เริ่มก่อตั้งและเผยแพร่แบบแผนการสอนของโรงเรียนขึ้นมาอีก 1 ที่มีชื่อเรียกว่าโรงเรียนตมตันไตยตั้งแต่วันที่ 11 เดือน 11 ปี 2011 โดย ครูหนุ่มฮักไตย เจ็ดจอมฉาย (ผู้อำนวยการโรงเรียนตมตันไตย) คำว่า ตมตันไตยหมายถึงศูนย์รวมแบบแผนเพื่อพัฒนาและอนุรักษ์ความเป็นไตและวันที่เปิดเป็นทางการวันแรกคือวันที่ 13 กันยายน 2013 ที่ ซอย

นวมินทร์ 145 โดยมุ่งเน้นทางด้านภาษาดนตรีและวัฒนธรรมทั้งหมดทุก ๆ แขนง เนื่องจากวัฒนธรรมบางอย่างไม่สามารถทำการเรียนการสอนได้ที่มูลนิธิพระธรรมแสง (วัดใหม่) ซอย สาธุประดิษฐ์ 44/1 เช่นดนตรีและการร้องรำต่าง ๆ เนื่องจากสถานที่อันคับแคบและยังเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมอีกทั้งครูผู้สอนบางท่านก็ยังเป็นพระสงฆ์อีกด้วยจึงไม่สามารถทำการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่และทางครูหนุ่มฮักไตย เจ็ดจอมฉาย (ผู้อำนวยการโรงเรียนตมตันไตย) ได้เล็งเห็นถึงปัญหานี้จึงได้ทำการเชิญครูทวีศักดิ์ หน่อคำ (ครูดนตรีและศิลปะการแสดงพื้นบ้านของชาวไทใหญ่) เป็นผู้ที่สืบทอดรุ่นที่ 3 จากท่านครูออเจยะมาประจำหลักสูตรการสอนดนตรีและศิลปะการแสดงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครและทางภาคกลางของประเทศไทย ณ สถานที่โรงเรียนตมตันไตย ซอย นวมินทร์ 145 โดยทางด้านวัฒนธรรมทั้งหมดทุก ๆ แขนงของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ทางโรงเรียนตมตันไตยนี้จะทำการสอนทุกอย่างที่เป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครเพื่อไม่ให้ลูกหลานชาวไตหรือไทใหญ่นั้นหลงลืมวัฒนธรรมของตน

2.ศึกษาดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานคร

องค์ความรู้ทางดนตรีพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครมีประวัติความเป็นมาของดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครนั้นมีที่มาเริ่มจากประวัติและความเป็นมาของศิลปะการแสดงจ๊าดไต ซึ่งจะนิยมแสดงกันในงานบุญงานเทศกาลต่าง ๆ และได้ถูกประติษฐิติดันขึ้นโดยพ่อเฒ่าออเจยะหรือท่านครูออเจยะเมื่อปี พ.ศ.2486 โดยการนำเอาทำนองมาจากความโหล่งหรือความโหล่งนั่นก็คือทำนองพื้นบ้านดั้งเดิมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) และพายหลังจากนั้นในปีต่อมาก็ได้มีการเผยแพร่ออกแสดงไปทั่ว โดยเริ่มตนจากจุดกำเนิดครั้งแรก ณ เมืองสืบ่อซึ่งตั้งอยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทยจนวันนี้ได้มีการแสดงจ๊าดไตกันมา 60 - 70 กว่าปีได้แล้ว พ่อเฒ่าหรือท่านครูออเจยะได้คิดค้นการแสดงจ๊าดไตโดย

การหยิบเอาเครื่องดนตรีของไตหรือชาวไทใหญ่มาผสมผสานเข้าด้วยกันกับบทเพลงโบราณที่เรียกว่าความโหลงของชาวไตหรือไทใหญ่แล้วนำมาขึ้นแสดงบนเวทีโดยวิธีการร้องเล่นเต้นฟ้อน ซึ่งในสมัยนั้นในปี พ.ศ.2486 ถือกันว่าเป็นเรื่องแปลกใหม่ของชาวไตหรือไทใหญ่กันมากและในปี พ.ศ.2501 ได้เกิดเหตุการณ์สู้รบกันระหว่างกองกำลังทหารพม่าและกองกำลังทหารไทใหญ่ ชาวบ้านจำนวนมากได้อพยพหนีภัยสงครามเข้ามาสู่ประเทศไทยโดยได้มีการอพยพเข้ามาทาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงราย และ เชียงใหม่ โดยมาที่กองบัญชาการใหญ่อยู่ที่หมู่บ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ในปี พ.ศ.2514 และคณะกรรมการแสดงजादไตนั้นได้เดินทางจาก ประเทศรัฐฉานเข้าสู่หมู่บ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ในประเทศไทยครั้งแรก แบบที่มีการบันทึกอย่างชัดเจนโดยเข้ามาตามคำเชิญของนายพลโมเฮงเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ ให้ทหารและประชาชนชาวไทใหญ่ที่อพยพเข้ามาอยู่ที่หมู่บ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัด เชียงใหม่ จึงได้เป็นต้นกำเนิดของการแสดงजादไตในประเทศไทยตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ต่อมากลุ่ม ชาติไทใหญ่ได้เริ่มทยอยเข้าสู่เมืองต่าง ๆ ของประเทศไทยจนได้เข้ามาถึงกรุงเทพมหานครใน ปัจจุบัน และมูลนิธิพระธรรมแสง (วัดใหม่) ซอย สาธุประดิษฐ์ 44/1 นั้นเป็นศูนย์กลางของกลุ่ม ชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครที่แรกและยังเป็นที่เดียวที่ทุกคนจะมารวมตัวกันในวัน สำคัญต่าง ๆ โดยเฉพาะวันสำคัญทางศาสนาและต่อมาได้มีการก่อตั้งโรงเรียนขึ้นมาใหม่อีก 1 ที่มี ชื่อว่าโรงเรียนตุมตันไตยตั้งแต่วันที่ 11 เดือน 11 ปี 2011 โดย ครูหนุ่มฮักไตย เจ็ดจอมฉาย (ผู้อำนวยการโรงเรียนตุมตันไตย) โดยคำว่า ตุมตันไตยหมายถึงศูนย์รวมแบบแปลเพื่อพัฒนาและ อนุรักษ์ความเป็นไต และวันที่เปิดเป็นทางการวันแรกคือวันที่ 13 กันยายน 2013 ที่ ซอย นวมินทร์ 145 โดยมีมุ่งเน้นทางด้านภาษาดนตรีและวัฒนธรรมทั้งหมดทุก ๆ แขนงเนื่องจากวัฒนธรรม บางอย่างไม่สามารถทำการเรียนการสอนได้ที่มูลนิธิพระธรรมแสง (วัดใหม่) ซอย สาธุประดิษฐ์ 44/1 เช่นดนตรีและการร้องรำต่าง ๆ เนื่องด้วยสถานที่อันคับแคบและยังเป็นสถานปฏิบัติธรรมอีก ทั้งครูผู้สอนบางท่านก็ยังเป็นพระสงฆ์อีกด้วยจึงไม่สามารถทำการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่และ ทางครูหนุ่มฮักไตย เจ็ดจอมฉาย (ผู้อำนวยการโรงเรียนตุมตันไตย) ได้เล็งเห็นถึงปัญหานี้ จึงได้ทำการเชิญครูทวีศักดิ์ หน่อคำ (ครูดนตรีและศิลปะการแสดงพื้นบ้านของชาวไทใหญ่) มาประจำหลักสูตรการสอนดนตรีและศิลปะการแสดงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ใน กรุงเทพมหานครและทางภาคกลางของประเทศไทย ณ สถานที่โรงเรียนตุมตันไตย ซอย นวมินทร์ 145 เพื่อเป็นการอนุรักษ์ดนตรีและศิลปะการแสดงพื้นบ้านและวัฒนธรรมต่าง ๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์ ไทใหญ่ (ไต) ให้ยังคงอยู่ต่อไปสืบไป

นักดนตรี

คนที่ 1 ผู้ก่อตั้งและอำนวยการโดยคุณหนุ่มฮักไต่ย เจ็ดจอมฉาย หรือนายเนตร์ ขจรมรศิลป์ คนไทยที่มีชีวิตีเร่ร่อนตั้งแต่เด็กจนได้เป็นลูกบุญธรรมของครูสอนดี ชาวไทใหญ่ท่านหนึ่งในอำเภอเวียงแหง จ.เชียงใหม่ และเป็นคนที่เคยคลุกคลีอยู่กับชาวไต ได้ซึมซับวัฒนธรรมไตมาตั้งแต่ตอนวัยรุ่นเป็นต้นมาปัจจุบันอายุ 49 ปี เกิดเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2514 ประกอบอาชีพรับเหมาตกแต่งบ้านอยู่ในกรุงเทพมหานคร

คนที่ 2 ชื่อไทยตามบัตรบุคคลพื้นที่สูงชื่อ นายทวีศักดิ์ หน่อคำ (ครู) หรือชื่อไตในรัฐฉานคือ นายหน่อคำ สี่ป้อ เกิด ปีจุลศักราช 1328 ปัจจุบันอายุ 53 ปี พักอยู่จังหวัดปทุมธานี อาชีพรับเหมา งานสีทุกชนิดสังกัด บริษัท เรืองวณา คอนสตรัคชั่นจำกัด เข้ามาอยู่ในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ.2532

คนที่ 3 ชื่อ คุณเมืองคอน อายุ 22 ปี เริ่มเรียนดนตรีครั้งแรกกับบิดาของตนหลังจากนั้นได้เดินทางเข้ามาเรียนกับท่านครูทวีศักดิ์ หน่อคำ ที่กรุงเทพ ณ โรงเรียนตุมตันไต่ย ซอย นวมินทร์ 145 ได้ 2 ปี เครื่องเอกคือตะยอฮอน ปัจจุบันประกอบอาชีพก่อสร้าง คุณเมืองคอนนี้นักเรียนที่กำลังจะจบหลักสูตรวิชาดนตรีจากโรงเรียนตุมตันไต่ย ซอย นวมินทร์ 145 และยังเป็นผู้ที่จะเป็นครูของโรงเรียนตุมตันไต่ยสาขาที่ 3 ณ เมืองรัฐฉานประเทศพม่าคนต่อไปอีกด้วย

คนที่ 4 ชื่อ คุณแซ่คอง อายุ 40 ปี เรียนกับท่านครูทวีศักดิ์ หน่อคำ ที่กรุงเทพ ณ โรงเรียนตุมตันไต่ย ซอย นวมินทร์ 145 เป็นเวลา 1 ปี เครื่องเอกคือ ซี่ ปัจจุบันอาศัยอยู่ในกรุงเทพและประกอบอาชีพช่างเฟอนิเจอร์

คนที่ 5 ชื่อ คุณหน่อวัน เครือคำเอียง อายุ 25 ปี เรียนกับท่านครูทวีศักดิ์ หน่อคำ ที่กรุงเทพ ณ โรงเรียนตุมตันไต่ย ซอย นวมินทร์ 145 เป็นเวลา 2 ปี เครื่องเอกคือกลอง 6 บาด ปัจจุบันประกอบอาชีพช่างทาสี

เครื่องดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครนี้มีดังต่อไปนี้

1. กลอง 6 บ้าด
2. ซี่
3. ฆ้องทองเหลือง
4. มองตาลหรือมองด้า
5. ตะยอฮอน
6. กลองก้นยาว
7. มอง
8. เชิง

บทเพลงและทำนองของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครนี้ ครูทวีศักดิ์ หน่อคำ ได้มีการแก้ไขปรับปรุงขึ้นมาใหม่จากท่านครูออกเจ๊ะจ๊ะจึงกายมาเป็นรูปแบบเฉพาะของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครในแบบทางเพลงของครูทวีศักดิ์ หน่อคำ โดยเพลงต่าง ๆ ที่รวบรวมได้นั้นจะมีดังต่อไปนี้

เริ่มการแสดงเริ่มด้วยเพลง

เพลงเปิดม่าน กว๊ามหรือว่าปัดพากัง

ต่อด้วยการแสดงเพลงร้องกลอนด้วยทำนองเพลง

ทำนองซี 1

ทำนองซี 2

และตามมาด้วยบทเพลงในชุดเพลงใหม่โรงทั้งหมด 9 เพลง 12 ท่อนเพลงได้แก่

เพลงที่ 1 คีนใหญ่ใหม่สูง

เพลงที่ 2 แหมลง เขี้ยว ล้อ เหลิง

เพลงที่ 3 ต้างเล่าเม็งกำง

เพลงที่ 4 ต้างสู ต้างเฮ้า

เพลงที่ 5 เม็งใต้ฮางหลี part 1

เพลงที่ 6 เม็งใต้ฮางหลี part 2

เพลงที่ 7 หนุ่มหน่อ นาสา่งต่อ

เพลงที่ 8 ฮักอำอิม

เพลงที่ 9 กากย็อกแหวน แพ็ดแซน

และลงจบด้วยจังหวะที่ 5 ในทำนองซี 3 ของเครื่องประกอบจังหวะเท่านั้น

ส่วนทำนองเพลงดังทั้ง 3 ทำนองนี้ชาวไทในอดีตนั้มนิยมนำมาร้องเล่นหรือสืซอเปล่าไปไม่เล่นในยามว่างเพื่อเป็นการผ่อนคลายปัจจุบันนั้นหาฟังกันได้ยากมากแล้ว

ทำนองเพลงหยอบย่อน

ทำนองเพลงล่องคอง

ทำนองเพลงตะรอมหากบ่าว

อภิปรายผล

จากการศึกษาวัฒนธรรมดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครพบว่า ลักษณะของสังคมนั้นเป็นแบบเรียบง่ายมีความช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันได้มีการแบ่งแยกระหว่างคนไทยและกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในการลงพื้นที่ภาคสนามเลยแม้แต่น้อย และหลักการเรียนการสอนทางด้วยวัฒนธรรมทางดนตรีและศิลปะการแสดงพื้นบ้านของโรงเรียนตมตันไตในกรุงเทพมหานครนั้นเป็นที่ยอมรับกันในกลุ่มของชาติพันธุ์ไทในที่อื่น ๆ และในรัฐฉาน จนต้องมีการเปิดโรงเรียนตมตันไตสาขาที่ 2 เกินขึ้นในรัฐฉานและกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครนั้นยังสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยตรงที่ว่าวัฒนธรรมดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานครยังคงแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมทางดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) แบบดั้งเดิมอยู่และเป็นที่ยอมรับกับกลุ่มชาวไทในที่อื่น ๆ ด้วยเช่นเดียวกัน

ดนตรีจ๊าดไตเป็นการบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีประเภท “เครื่องตี” และ “เครื่องสี” เป็นหลักในการดำเนินทำนองของ วงดนตรีวงนี้นอกจากบรรเลงเพื่อการขับกล่อมในงานประเพณี งานบุญต่าง ๆ แล้ว ยังมีความสำคัญในการบรรเลงประกอบการแสดงที่เรียกว่าจ๊าดไตโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอเรื่องราวทั้งด้านชาดกทางพระพุทธศาสนา เรื่องวรรณคดีและเรื่องราวพื้นบ้านที่ผูกขึ้นเพื่อเป็นการสั่งสอนเยาวชนให้เติบโตเป็นคนดีของสังคม ถือเป็นตัวอย่างที่ดีของชาวไทใหญ่ ด้วยชาวไทใหญ่ที่อพยพมาตั้งถิ่นฐานอยู่ประเทศไทยได้นำวัฒนธรรมด้านนี้มาเผยแพร่อย่างกว้างขวางในประเทศไทย และเครื่องดนตรีประเภทดำเนินทำนองที่ประกอบในวงดนตรีนี้ได้แก่ มอแงหรือมอแง มอแง และตะยอฮอน กลอง 6 บาดและ ซี่ ทั้งชุด สำหรับเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตีในวงดนตรีจ๊าดไตซึ่งเครื่องดนตรีแต่ละชิ้นจะมีลักษณะเสียง กลวิธีการบรรเลง รูปแบบทำนองที่เป็นลักษณะเฉพาะมีความแตกต่างกันไปจากที่ ภัทระ คมขำ (2558, น.45-47) กล่าวไว้ในงานวิจัยเรื่องวัฒนธรรมการบรรเลงดนตรีไทใหญ่ ประเภทเครื่องตีและเครื่องเป่า ในรัฐฉาน ว่าเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตีและเครื่องเป่า เป็นหลักในการดำเนินทำนองของ วงดนตรีจ๊าดไตส่วนของในกรุงเทพมหานคร ณ โรงเรียนตมตันไตนั้นเป็นเครื่องตีและเครื่องสีเป็นหลักในการดำเนินทำนอง

ของวงศ์คนตรีเจ้าไต ไทใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีถิ่นฐานอยู่ในแถบภาคเหนือของไทย เช่น แม่ฮ่องสอน เชียงราย และเชียงใหม่ ชาวไทใหญ่มีถิ่นฐานเดิมอยู่ในอาณาเขตประเทศต่าง ๆ เช่น อินเดีย พม่า จีน และประเทศไทยในปัจจุบัน ชาวไทใหญ่เรียกตนเองว่า ไต และมีชื่อต่อท้ายตามด้วยแหล่งที่อยู่อาศัย เช่น ไตตามด้วยที่อยู่แถบลุ่มน้ำลือในแคว้นสิบสองปันนา เรียกตนเองว่า “ไตลือ” คนไตที่อพยพมาจากลุ่มน้ำขึ้นในแคว้นเชียงตุงหรือเมืองหอ เรียกตนเองว่า “ไตขึ้น” หรือไทเขิน กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) อาศัยอยู่อย่างหนาแน่นในรัฐฉาน ซึ่งมีจำนวนประชากรเป็นที่สองรองจากชาวพม่าเลย การแสดงฟ้อนนกกิ้งกะหล่าของชาวไต ถือเป็นการแสดงชั้นสูงของชาวไต ที่เลียนแบบท่าทางการรำรำของกษัตริย์เมื่อครั้งแสดงต้อนรับการเสด็จกลับมาจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ของพระพุทธเจ้า ซึ่งการแสดงฟ้อนนกกิ้งกะหล่า มีต้นกำเนิดในรัฐฉาน ประเทศเมียนมาร์ แล้วถูกนำพามากับผู้อพยพถิ่นฐานที่มาตั้งถิ่นที่อยู่ใหม่ แสดงให้เห็นว่าการฟ้อนนกกิ้งกะหล่า ได้มีการแพร่กระจายวัฒนธรรมจากถิ่นหนึ่งไปยังถิ่นหนึ่งโดยผ่านบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสังคมและการเมืองในรัฐฉานทำให้ต้องอพยพถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในประเทศไทยทางชายแดนไทยด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2529 สอดคล้องกับประทีป นกปี (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง ฟ้อนนกกิ้งกะหล่า : ครุส่างคำ จางยออด ซึ่งกล่าวถึงการอพยพถิ่นฐาน ศิลปะการแสดงต่าง ๆ ของชาวไตเข้ามาด้วยและได้มีการจัดแสดงจนเป็นที่รู้จัก การฟ้อนนกกิ้งกะหล่าเป็นการแสดงอย่างหนึ่งที่ได้นำมาแสดง ซึ่งการแสดงนี้ยังคงมีประวัติความเป็นมา และ วัตถุประสงค์ในการแสดง เช่นเดียวกันกับการแสดงฟ้อนนกกิ้งกะหล่าแต่ดั้งเดิมที่กำเนิดในรัฐฉานไม่เปลี่ยนแปลง

ข้อเสนอแนะ

ส่งเสริมให้มีการเก็บรวบรวมและศึกษาข้อมูลทางด้านดนตรีและศิลปะการแสดงพื้นบ้าน และจากการลงพื้นที่ศึกษาวัฒนธรรมดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเรื่องความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมและการแพร่กระจายวัฒนธรรมของโรงเรียนตมต้นไตในแต่ละสาขา
2. ศึกษารูปแบบทางประเพณีงานปอยส่างลองประจำปีจังหวัดแม่ฮ่องสอนในรูปแบบทางวัฒนธรรมและดนตรีทั้งหมดในงาน
3. ศึกษาขั้นตอนพิธีกรรมและประวัติความเป็นมาร่วมไปถึงการแสดงศิลปะพื้นบ้านต่าง ๆ ในงานวันชาติของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) มีด้วยกันทั้งหมดที่สถานที่คือ

3.1 ดอยไตแลง

3.2 ดอยก่อวัน

3.3 ดอยกิ่วลม

4. ศึกษางานดนตรีในประเพณีขึ้นปีใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในรัฐฉาน

5. ศึกษางานประเพณีการจัดเทศกาลดนตรีในวันสงกรานต์ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ใน 12 บ้านนา

6. ศึกษาวิถีชีวิตการบริหารจัดการและงานแสดงต่าง ๆ ในรอบปีพ้องวิเคราะห์เพลงในรูปแบบวงสตริงสากลของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ที่เข้ามาอยู่ในกรุงเทพมหานคร

7. ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการค่ายเพลงสากลและการตลาดของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ (ไต) ในรัฐฉาน



บรรณานุกรม

- ข้าคม พรประสิทธิ์. (2559). วัฒนธรรมการบรรเลงดนตรีไทใหญ่ จังหวัดเชียงราย.
- จารุวรรณ พรหมวัง. (2536). การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมบางประการของชาวไทยลื้อ.
- จุไรรัตน์ วรรณศิริ, แ. เ. ต. (2552). วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ.
- ฉวีวรรณ ว่องเจริญกุล และ เมฆม สอดส่องกฤษ. (2556). ชนกลุ่มน้อยเผ่าไต พี่น้องเผ่าไท
ในสิบสองปันนาสาธารณรัฐประชาชนจีน.
- เฉลิมพล งามสุทธิ. (2548). ดนตรีบำบัด ดุริยางคศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรี
นครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ สันติศรการพิมพ์
- ทองคำดี ปรามค์วัฒนากุล. (2439). ศิลปะและวัฒนธรรมภูมิภาค ภาควิชาภาษาไทย คณะ
มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถ่ายเอกสาร
- นวลรวี จันทรลุน. (2548). พัฒนาการและนาฏยลักษณ์ของรำไท่น จังหวัดนครราชสีมา
วิทยานิพนธ์
- นำพลย์ กิจรักษ์กุล. (2539). การศึกษารูปแบบการตั้งถิ่นฐาน ประชากร เศรษฐกิจและวัฒนธรรม
ของลาวโซ่งในจังหวัดนครปฐม.
- บรรเทิง พาพิจิตร. (2549). ประเพณีวัฒนธรรมไทย และคติความเชื่อ.
- บุญยงค์ เกศเทศ. (2536). วัฒนธรรมเผ่าพันธุ์มนุษย์ พิมพ์ครั้งที่ 1 อุบลราชธานี ยสวัตดี การ
พิมพ์ คณะมนุษยศาสตร์ มศว มหาสารคาม.
- ปนัดดา ใจเชื้อ, ว. ว., เสรี ซาเหลา, สุทธิพงศ์ ภูเมืองปาน, . (2545). การเปลี่ยนแปลงวิถี
ชีวิตของชุมชนรอบบึงบอระเพ็ด.
- ประทีป นกปี, แ. ศ. ส. (2560). พืชนกกิ่งกะหล่ำ : ครูสร้างคำ จางยอด, สักทอง วารสาร
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.).
- ประไพ วิริยะพันธุ์. (2544). จดหมายข่าวมูลนิธิเล็ก.
- ประสิทธิ์ เลี้ยวศิริพงศ์. (2538). ประวัติดนตรีตะวันตกโดยสังเขป.
- ปิยะพงษ์ ยานะवास. (2554). การศึกษาวงตอยฮอว์อำเภอมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน.
- พรพิมล ตรีโชติ. (2542). ปัญหาชนกลุ่มน้อยตามชายแดนไทย-พม่า ศึกษาผลกระทบที่มีต่อ
การค้าระหว่างประเทศไทยกับสหภาพพม่า. กรุงเทพมหานคร

- พระเครื่องหนุ่ม วณฺณสิริ. (2556). การบริหารศูนย์การเรียนรู้ ของเยาวชนไทใหญ่ (วัดใหม่)
 สาธุประดิษฐ์ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร.
- พระยาอนูมานวาท. (2515). ชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม โดยเสถียรโกเศศ (นามแฝง).
 กรุงเทพฯ: บรรณการ.
- ภัทร คุมขำ. (2558). วัฒนธรรมการบรรเลงดนตรีไทใหญ่ประเภทเครื่องดีและเครื่องเป่าในรัฐชาน
 สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
- รณชิต แม้นมาลัย. (2536). วิจัยเรื่องกลองหลวงล้านนา.
- วสันต์ ปัญญาแก้ว. (2550). เสียงใต้ล้อการเดินทาง/เคลื่อนที่ของพลเมืองลื้อ สิบสองปันนา
 ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์. (2536). พฤติกรรมการสอนดนตรี. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย
- สมัย สุทธิธรรม. (2541). ลำปาง สารคดีชุดทองของไทย.
- สง่า คำจายอด. (2548). การพื้ณนกิ้งกะหล่า. (เชียงใหม่ บริษัทนพบุรีการพิมพ์).
- สานิตย์ รัศมี. (2548). วิจัยเรื่องพิธีเสนตั้งบั้ง,กรณีศึกษาดนตรีและพิธีกรรมของลาวโซ่งหมู่บ้าน
 เกาะแรด จังหวัดนครปฐม
- สุกัญญา สุจฉายา. (2543). กุญแจสู่กำเนิดไทและสังคมวัฒนธรรมไทดั้งเดิม. วารสารไทย
 มนุษยศาสตร์.
- สุกัญญา จันทะสุน. (2538). ภูมิปัญญาชาวบ้านและกระบวนการถ่ายทอด:การศึกษา พิธีเสนเรื่อง
 ของชาวลาวโซ่ง จังหวัดพิษณุโลก.
- สุจริต บัวพิมพ์. (2538). หนังสือมรดกไทย.
- สุพัตรา สุภาพ. (2518). สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ วัฒนาพานิช.
- สุรศักดิ์ ป้อมทองคำ. (2536). ประเพณีการท่องเที่ยว จุดเปลี่ยนของระบบความสัมพันธ์ทางสังคม.
- อัมรินทร์ แรงเพชร. (2545). วิจัยเรื่องวงปี่ไม้แมนดนตรีในพิธีเสนของชาวลาวโซ่ง ในอำเภอเขาย้อย
 จังหวัดเพชรบุรี (คณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัย มหิดล)



ภาคผนวก



ภาคผนวก ก

ประมวลภาพจากภาคสนาม



ภาพประกอบ 93 ภาพบรรยากาศริมถนนปากซอยทางเข้าชุมชนวัดไทใหญ่ในกรุงเทพมหานคร
ที่มา : ถ่ายภาพโดย นายวิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2560



ภาพประกอบ 94 ภาพบรรยากาศในซอยทางเข้าชุมชนวัดไทใหญ่ในกรุงเทพมหานคร
ที่มา : ถ่ายภาพโดย นายวิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2560



ภาพประกอบ 95 ภาพการลงพื้นที่จากโรงเรียนตมต้นไทร ชอย นวมินทร์ 145
ที่มา : ถ่ายภาพโดย นายวิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562



ภาพประกอบ 96 ภาพจากห้องซ้อมดนตรีของโรงเรียนตมต้นไทร ชอย นวมินทร์ 145
ที่มา : ถ่ายภาพโดย นายวิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562



ภาพประกอบ 97 ภาพครูหนุ่มอัยกัไทย เจ็ดจอมจาย (ผู้อำนวยการโรงเรียนตมตันไต้ย)
 ที่มา : ถ่ายภาพโดย นางสาวนฤมล เจริญพรสกุล เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562



ภาพประกอบ 98 ภาพครูทวีศักดิ์ หน่อคำ หลังจากการสัมภาษณ์
 ที่มา : ถ่ายภาพโดย นางสาวนฤมล เจริญพรสกุล เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562



ภาพประกอบ 99 ภาพครูทวีศักดิ์ หน่อคำ กำลังอธิบายเกี่ยวกับชุดต่างๆ ที่ใช้ในการแสดง
ที่มา : ถ่ายภาพโดย นายวิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562



ภาพประกอบ 100 ภาพภาพพื้นที่หน้าห้องซ่อมโรงเรียน
ที่มา : ถ่ายภาพโดย นายวิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562



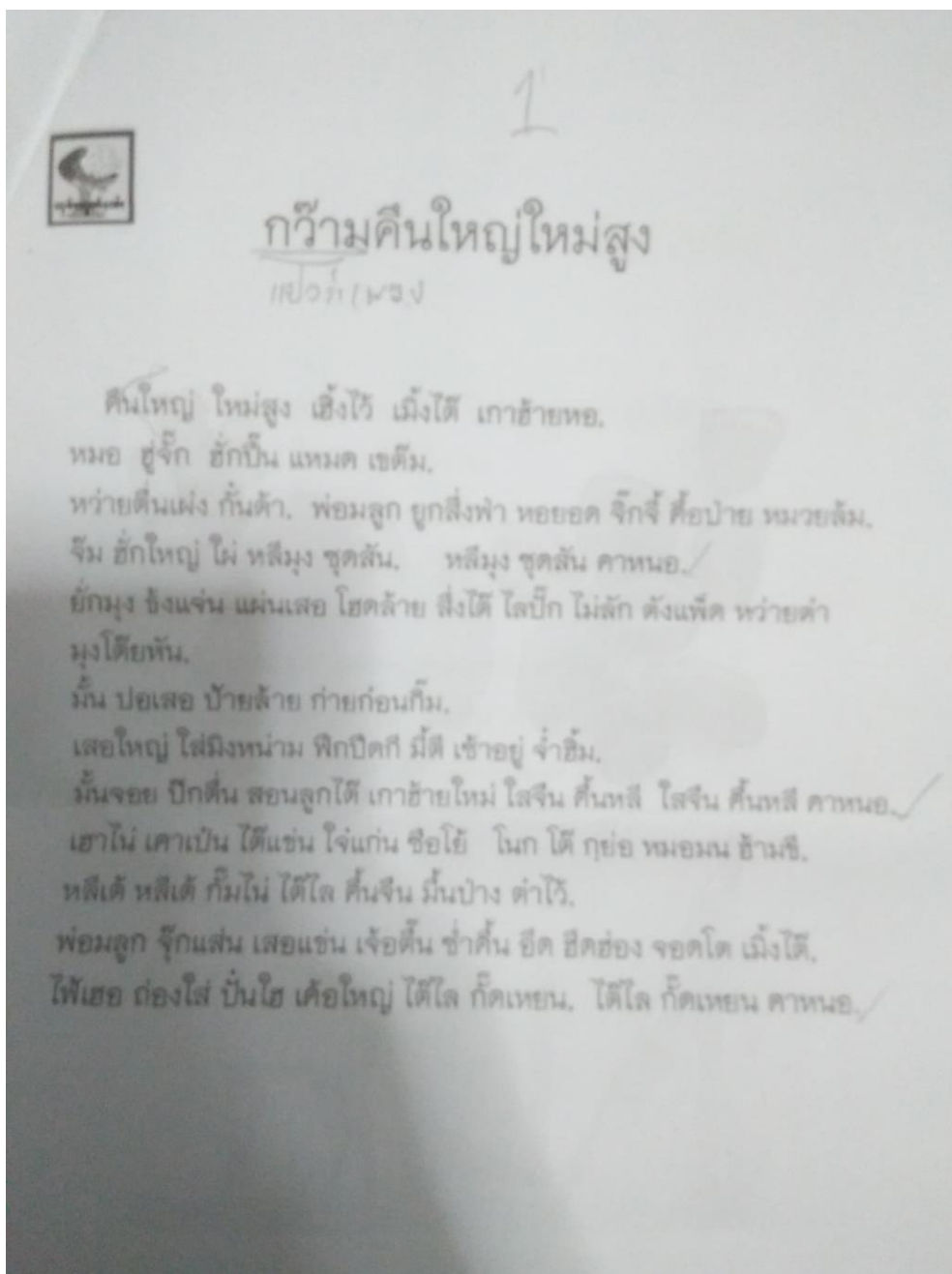
ภาพประกอบ 101 สถานที่ห้องเรียนภาษาและวัฒนธรรมต่าง ๆ ของไทใหญ่
ในโรงเรียนตมตันไต่
ที่มา : ถ่ายภาพโดย นายวิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562



ภาพประกอบ 102 ภาพรวมจากการลงพื้นที่ของโรงเรียนตมตันไต่ ซอย นวมินทร์ 145
ที่มา : ถ่ายภาพโดย นายวิทยา แก้วบริสุทธิ์ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2562



ประมวลภาพจากโน้ตและเอกสารเพลง





2

กวีสาม แผลง เชื้อ ล้อ เหลิง

แผลง เชื้อ ล้อ เหลิง สามเง้า ได้เข้า ยุกปัก คืบไต่ ป้าง,
 เหลิงหล่ง วังใหญ่ ไสเผิก ไฉน ก้าง,
 หางเตน ค้อนฮอน ไนหมอก หมวยลม,
 ได้ใหญ่ ใจอ้า ไวต้า อน กั้นอุ่ม ฟังฟัด กั้นจิม,
 ล้ม พัดคือ ชือชัง หย่อน

สามตอน ค้อนหนึ่ง สามตอน ค้อนหนึ่ง คาหนอ./
 ไนเย้า เคาแปน ชังหลี่ เจ้อใต้ ไค้เสอ เค้อลู้ ญ ค้าวหึ่ง,
 ซึ่ง ยุกเอา เลิดฮัด กัดต้อน อ้าวอน เป็น เส ค้า,
 ลูก เอาไน กวานา ฮู้กา ตักใหม่ สูงคีน ต้อนมา,
 พ้าฮู้ได้ไน ตักไล มีง्यान ใหญ่ใหม่ คืดก้าบ คืดปาน, คืดก้าบ คืดปาน
 คาหนอ.



ต่างเล่าเมืองกำ

ต่างเล่า เมืองกำ เมืองกัน ไน ชุดดี สุน้อง เป็นจุม จักจ่อม,
บ่าว บ่าว อ่อนจ้าย ปี่เข้า ไปเหล่ มง ไตยหลอม,

ต่างสุ น่องเป็น หน่อหลี่ หนุ่มใหม่ อ่อนนาง ชาง หลอยจั้น.

นางสาว กะ ๑๒ น้า สี ต่ำ นอน ยัง ถึง วัน

คืน ชอก ทาง รอด มา ป่อง โด่ง นอน เมือง จึง ตง ~~กัน~~

4

↑
= 2 รอบ

↓
กันเมือ

ต่างสุ ต่างเล่า

ต่างสุ ต่างเล่า ฮ่อมเป้า เซนต่าง เหลว,
แพวฮอด ถึงดี ชุดขอบ กัมผ่า บึงลู่ ก้อยล้าย,
ลองฮัก ลองฮัก อ่อนสุ แล เข้าไน อย่าไฮ มันว้าย,
อ้าผาด อ้าหยาน เย้า เข้าสุ, อ้าผาด อ้าหยาน เย้า เข้าสุ แต่หนอ.



เมิ่งไต้ฮ่างหลี

เมิ่งหลอย ไต้เช่า เมิ่งเฮ้า มนเชื้อล่า เหยนใจ,
 หว่ายหลอม มุงไต้ย โตงน้ำ หนั่งงาย ปั้นหลินค้ำ,
 กั้นต่างยาน ม้าฮอด ป้อเป้น ย้อยอง กั้นฮ้าม,
 จ้าม มุงไต้ย น้ำคังผ่าน
 ลัดเกเมิ่งหลอย ลัดเกเมิ่งหลอย แต่หนอ.

6

เมิ่งหลอย ไต้เช่า ดีเฮ้าซาง มีป่าตึง ไม่ชักใหญ่
 เชื้อมน สามค้าว เชื้อมน สามค้าว,
 หว่ายสีฝ่าย หว่ายสีฝ่าย มีไสน้ำ คับคั่งแจ่น
 ไต้ยมุง เชื้อหนา ไต้ินด้าบ หลอยย้าว,
 ค้าว โนกม้อ ต้องลื้อลื้อ
 ชั่นฮ้อง กว้ามหมอ ชั่นฮ้อง กว้ามหมอ แต่หนอ.

(ปิ่นแสง)



ฮักอำอิม ๗

ใหม่ตำเล่ ใหม่ตำเล่ อำเก ฮักสู ไน่ฮ่อ,
 เมอไหลลา เตไโล เป้นปอสง แม่จ้างฮ่อน นอนโก เก้าคั่น,
 ไน่ฮ่อเล้า ปี่แฮฮัก อำอิม จันไค นอนจำ, จ้ามไค นอนจำ แต่หนอ.

หนุ่มหน่อ นาส่างต่อ ๘

หนุ่มหน่อ นาส่างต่อ, หนุ่มหน่อ ฮางเล้า เนอเง้า หนึ่งเหลนไม้่น,
 ใผกว่า โสบต่อ ป่อหัน กอน้อ ลักชี เอ็งจ้าย มุกไฟ หุบใจ ะร้ายไซ่น,
 ไน่หน่อ ขาวฮางเล้า ไคเข้าฮูป กว้ามตัก ไดยหลู, กว้ามตัก ไดยหลู
 คาหนอ.

กาเกุยกแหวน แฝดแขน ๙

บ้อตอย บ้าตม้อง ใกังฮอง จ้าม,
 บ้อตอย บ้าตม้อง ใกังฮอง ฮ้าม กุย้าม กุย้าม,
 ย้ามไน่ จ้ายสง เตกา กุยกแหวน เตกา แฝดแขน คาออ.

ဆူတ်.+ဆိုဝ်.ဂုၤမ်းခိုဆ်းယွံ,မ့်,သုင်

4 5 5 4 1 1 2 2 3 4 5 5

ခိုဆ်းယွံ,မ့်,သုင်ဂှိုၤင်းဝံးမိုင်းတံးဂဝ်းဂှံးဂှၢ်

4 4 2 1 3 4 5 6 5 4 2 2

မေၤဂှၢ်.လၢင်းဂှၢ်.ပိုဆ်းမိတ်,ငမတူမ်း

5 5 5 4 1 1 1 1 1

လုင်,ခိဆ်,ဃီင်,ဂဆ်တၢ်.. ဂှၢ်.ဝံ.ဂှၢ်.

5 1 5 4 2 1 4 5 6 5 4

တၢ်,ဂျၢ်.ဂှၢ်ယွတ်းလိာ်.လီ.ခိုဝ်းပၢ်,မူလှ်

2 2 5 5 4 8 7 8 7 4 7 8

လုမ်း လုမ်းဂှၢ်.ယွံ,ဃီ,လီမုင်းသုတ်းသဆ်

7 6 7 8 7 8 9 9

လီမုင်းသုတ်းသဆ်ခးဆး

1 2 1 5 5 4 2 1

ယၢ်.မုင်းထူင်းလိာ်,ဃီဆ်,သိုဝ်ဂှၢ်တးလၢ်း

5 1 2 1 0 2 3 4 5 4

သိုဝ်,တံးလံးပၢ်းမံ.လၢ်းတၢ်းဃီတ်းဝံ,တၢ်

3 4 5 5 1 1 3 4 1 4

မုင်းတူလှ်းဂှၢ် မဆ်းပေၤသိုဝ်ပၢ်.လၢ်း

5654 2 2 4 5 545 1

ဂံ၊ဂွန်ဂိမ်း သိုဝ်ယံ၊သို၊မိန်းဆမ်၊ဗိုဂ်း

5 4 1 3 4 5654 2 2

ပိုတ်၊ဂီ၊မီးတီးသင်းယူ၊လမ်ဂိုမ်း

5 5 4 54 8 7 5 3 4 7

မဆ်းလွံးပုဂ်းတိုဆ်းသွန်လုဂ်းတံးဂဝ်းဂှံး

8 7 4 7 8 5 6 7

မို၊သိုလိုဆ်းခိုဆ်းလီသိုလိုဆ်းခိုဆ်း

8 78 9 9 1 1 4 4 1 5 4

လီခးဆး ဂှ်းဆ်းခပ်ပီဆ်းတံးခိဆ်းလှ်

5 4 1 2 2 5 4 3

ဂိဆ်းသိုဝ်းယုဂ်းဆူဂ်းတူဂ်းဂျေ၊မေ၊မူဆ်း

4 5 5 44 1 4 1 1 1 1 2

ဂှံးခိ လီငတ.လီငတ.ဂမ်းဆ်းတံးလံး

2 3 4 5654 2 2

ခိုဆ်းလိုဆ်းမိုဆ်းပၤင်၊တၢ်ဝံး

1 1 1 5 4 5 4

ဗွမ်.လုဂ်းလုဂ်းသိဆ်းသိုဝ်ခိဆ်းလှ်ဝံး

1 2 2 5 2 1 5
 တိုဆ်းသမ်.ခိုဆ်းကိုတ်,ဂိုတ်းရှင်.လွတ်း;
3 4 2 2 5 5 4 8 7 8 7 5
 တူဝ်းမိုင်းတံး ဟံးဂိုဝ်းထွင်,သွံ,ပဆ်ဂွံး;
5 4 8 5 4 7 8
 ခိုဝ်းယွံ,တံးလံးဂတ်းယီဆ်
5 6 7 8 7 8 9 9
 တံးလံးဂတ်းယီဆ်ခးဆး;



ဆူတ်.+ဆိုင်.ဂွမ်းလင်ခိပ်လေးလိုင်

4 4 1 4 4 1 1 1

လင်ခိပ်လေးလိုင်သမ်ငင်းတံးရှင်း

0 2 3 4 5 5 4 5 2 5

ယုတ်.ပုတ်:ခိုဆ်းဆွဲးပာင် လိုဆ်လုင်,ဂုင်းယွဲ,

4 5 1 4 5 5 4 4 2 1

သွဲဟိုက်,ဝံ.ဆွဲးဂာင် ရှာင်တီဆ်းခွဆ်း

3 4 5 6 5 4 2 2 1 5 4 5

ဂွဆ်းဆွဲးမွတ်,မုလ်လုမ်း တံးယွဲ,လုံကမ်,

1 5 3 4 5 6 3

လုမ်,တိမ်,ကူဆ်းဂွဆ်းကုမ်,ဟိုင်း

4 5 4 2 3 4 5 6

ဟိုတ်.ဂဆ်လုမ်း လုမ်းပေ.ခွဆ်းဂွဆ်း

7 8 7 4 7 8

ဟိုတ်းလုမ်,သမ်တွဆ်းခွဆ်းဆိုင်

7 6 7 8 7 8 9 9

သမ်တွဆ်းခွဆ်းဆိုင်ခါးဆေး

1 1 2 2 1 4 1 1 1 4

ဆံ.ယပ်.ခပ်ပီဆ်တုင်းလီမိပ်းတံးခံးသိုပ်

1 2 3 4 5 5 4 4 1 4

ခိုင်းလူးရူးခါးဂိုဏ်း ခိုင်ယုဂ်.ကပ်

2 1 0 4 5 6 3 4

လှိုတ်းဂုတ်းဂတ်.တွခ်းကမ်,ဝွခ်းပိုခ်း

5 4 2 2 1 4 1 5 4 1 3 4

သေခါး လုဂ်.ကပ်ဆံ.ဝွါ,ဆါးဂျူ.ဂါးတဂ်း

5 4 3 4 2 2 5 5 4 5 4

မို,သုင်ခိုခ်းတွခ်းမါး ပါးဂျူ.တံးဆံ.

5 6 7 8 8 7 8 5 4

တဂ်းလံးမီးလုဂ်ဆံ,ပိင်,လုဂ်,ခိုတ်းဂါပ်း

7 8 5 6 7 8 7 8 9 9

ခိုတ်းပါခ်းခိုတ်းဂါပ်း;ခိုတ်းပါခ်းခါးဆါး

အုတ်.+အိုဝ်.ဂှ်မးတင်းလဝ်းမိုင်းဂၢင်

1 1 1 4 1 1 0 2 3
တင်းလဝ်းမိုင်းဂၢင်မိုင်းဂုခ်းဆံ.သုတ်းတီး

4 1 4 3 4 5 8 5
သူဆွင်.ပိခ်လုမ်;လိဂ်းလွမ်

5 545 1 2 1 2 1 0
မၢင်,မၢင်,ကွခ်,လၢးပီးဂှ်းထုးဆၢင်းပွဲ.

2 3 4 5 7 8 9
တၢင်းမုင်းတူလ်းလွမ်

5 4 1 4 5 5 6 656
ထၢင်,သူဆွင်.ပိခ်ဆေၣ်,လီ,ဆုမ်,မ့,ကွခ်,

3 4 54 2 2

ဆင်းသင်းလုံငိုဆ်း

1 4 1 2 545

လှင်းငလ,ဝေးငမ;ဆမ်.သီ,တၢ,

4 3 4 2

ဆွင်းယိုင်းတိုင်းဝိုဆ်း

3 4 5 6 7 8 345 8 7

ခိုဆ်းပွဂ်းတၢင်းဂွတ်းတူဂ်းသူ, ယူ,လိဆ်

5 3 4 7 8 345 8 7 5

တွဆ်းမိုင်းလိုင်;ခွင်းဂၢင် သူ,လိဆ်တွဆ်း

5 6 7 8 78 9 9

မိုင်းလိုင်;ခွင်းဂၢင်ငတ.ဆေၤ;

ဆူတ်.+ ဆိုဝ်.ဂှၢမ်းတင်းသူတင်းရှပ်း

1 4 1 1 2 2 3 4 5

တင်းသူတင်းရှပ်းရှမ်းပဝ်းသီဆ်းတၢင်းလီဝ်

4 3 4 3 4 5 656

ဃီဝ်ရှုတ်;ထိုင်တီးသုတ်းခွပ်, ဂမ်,ဃၢ,

3 4 54 2 2 2 1 2 1 5

ပင်းလူ.ဝံလံး• လွင်းရှပ်း.လွင်းရှပ်း.ကွဆ်,

4 2 1 0 5 3 4 2 2

သူဗလးရှပ်းဆံ.ယၢ,ရှ်းမဆ်းဝံး

8 87 8 7 4 7 8 345

ကမ်,ဃၢတ်,ကမ်,ယၢဆ်ယဝ်.ရှပ်းသူ

8 87 8 7 6 7 8

ကမ်,ဃၢတ်,ကမ်,ယၢဆ်ယဝ်.ရှပ်းသူ

78 9 9

ဗတ.ဆေၣ်း

1 4 1 1 2 2 3 4 5 2

မိုင်းလွတ်းသင်းတီးရှင်းသင်းမီးပု၊တိုင်း

3 4 563 4 54 2

တူဆင်းသင်းယို၊သိုင်းမူဆင်းသမ်းခင်း

3 4 54 22 5 545 789

သိုင်းမူဆင်းသမ်းခင်း ဝါ၊သီ၊ဇာ၊

5 545 1 2 2 3 4 5

ဝါ၊သီ၊ဇာမီးဂုံးဆုးဂုးခင်းလိဆ်၊

2 3 4 563 4 54

တူလုံးမူဆင်းသိုင်းဆု၊တူဆင်းတင်းလွံ

2 3 4 5 6 7

ယင်း ခင်းဆူဂ်.မေးတွင်းလေး

8 7 4 7 8

သေ၊ခဆ်ရှင်းဂုမ်းမေ

5 6 7 8 78 9 9

ခဆ်ရှင်းဂုမ်းမေပတ.ဆေး



(ဆူတ်.+ ဆိုဝ်.ဂၢမ်းမိုင်းတံးဂၢင်းလီ)

1 4 1 1 2 2 3 4 56

မိုင်းလွံတံးသဝ်းမိုင်းဂှ်းမူဆ်းသိုဝ်းသု,

54 5 5 5 4 2 1 3 4 56

ယီဆ်လုံ ဝံ,လွမ်မုင်းတူလုးတူင်းဆးဆင်,

3 4 54 2 2 1 5 4 1

ငါးပိုဆ်.လိဆ်ခမ်း ဂူဆ်းတၢင်,ယၢဆ်းမး

3 4 563 4 54 2

ဂှုတ်;ပေးပိဆ်,ယေးယွင်းဂဆ်ကၢမ်း

3 4 5 6 7 8 7 4

ကၢမ်းမုင်းတူလုးဆမ်.ခွင်းဟေ,လတ်းငး

7 8 5 6 7 8 78 9 9

တူဆ်းလုံလတ်းငး;မိုင်းလုံငတ.ဆေး

အုတ်.+အိုဝ်.ဂုမ်းအုမ်,ဆေ,ဆးသင်,
တေ,

5 5 4 545 789 5 5

အုမ်,ဆေ,ဆးသင်,တေ, အုမ်,ဆေ,

4 2 1 4 5654 2 2

ဂုင်းလင်းအိုဝ်.ငင်းတၢဆ်,လှိဆ်မူဆ်း

4 5 4 545 4 2 1 0

ဗိုဝ်,ထုပ်:တေ,ပေ,ဂုဆ်ဂေ;ဆးလင်.

4 2 1 3 4 5 4 1 4 2

ခိမ်းငါးမုဂ်.ဗိုဝ်,လှိငါးရံးသူဆ်း

5 4 7 5 3 4 7 8

အုဆ်းအိုဝ်.ခၢပ်ပီးဂုင်းခွံးဂင်းကုပ်,

5 4 7 8

ဂုမ်းတင်.တူလ်းလူ

5 6 7 8 78 9 9

ယုဆ်းလၢတ်;လူးသူငတ.ဆေ;

(ဆူတ်.+ဆိုဝ်.ဂုမ်းရှ်.ကမ်,ကိမ်,)

54545 789 54545 789 5 5

မ့်,တု,သေ, မ့်,တု,သေ, ကမ်,ဂေ,

1 2 1 5 4 2 3 4 3

ရှ်.သူဆွင်.တၢခ်,ဆံ.ဆေးမိုဝ်းလုံလု;

4 3 4 3 5 3 4 56

တေလံ;ပီခ်ပေးသၢင်,ငမးလၢင်းကွခ်,

3 4 54 2 2 5 4 5 5

ဆွခ်းရှ်းဂဝ်ခွခ်း ဆူခ်းဆူ.လဝ်းပီးရှ်း

4 878 7 4 7 8

ရှ်.ကမ်,ကိမ်,လိခ်းခွ်းဆွခ်းလမ်

5 6 7 8 78 9 9

လၢမ်းခွ်းဆွခ်းလမ်ငတ.ဆေး



(ဆူတ်.+ဆိုဝ်.ဂှမ်းပေၤ.တုံ,ပၤတံး;)

1 5 3 4 5654 2 2

ပေၤ.တုံ,ပၤတံး;မွင်းဂုံ,ဂွင်တံး

1 5 3 4 5 4 1 4 2

ပေၤ.တုံ,ပၤတံး;မွင်းဂုံ,ဂွင်ဂှမ်း.ဝံးဝံး

5 4 4 8 7 4 7 8

ယၤမ်းဆံ.လၢ်းသၢင်,တေဂၤ;ဂျှင်းဝံဆံ

5 6 7 8 78 9 9

တေဂၤ;ဃံတ်းခိဆံခၤ;ဆေၤ;

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

นายวิทยา แก้วบริสุทธิ์

วัน เดือน ปี เกิด

26 มกราคม 2530

สถานที่เกิด

กรุงเทพมหานคร BANGKOK

วุฒิการศึกษา

พ.ศ.2549 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนวัดพลมานีย์

พ.ศ.2550 จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา

พัฒนาการสุวินทวงศ์

พ.ศ.2553 จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา

พัฒนาการสุวินทวงศ์

พ.ศ.2557 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

พ.ศ.2562 จบการศึกษาระดับปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ที่อยู่ปัจจุบัน

118 ถ.หลวงแพ่ง ซ.หลวงแพ่ง 2 แขวงทับยาว เขตลาดกระบัง

กรุงเทพมหานคร 10520